

NARODNA BANKA NA REPUBLI KA MAKEDONI JA

***I zveštaj
za bankarski ot sist em i bankarskat a supervizija na
Republi ka Makedonija vo 2005 godi na***

Maj 2006 godi na

S O D R @ I N A

Obra}awe na guvernerot	4
I. BANKARSKI OT SI STEM VO 2005 GODI NA.....	7
1. Struktura na bankarski ot si stem.....	7
1.1. Broj na banki i { tedi l ni ci	7
1.2. Koncentracija i pazarno u~estvo.....	8
1.3. Di stri bucija na akti vata i kapi tal ot po banki	10
1.4. Sopstveni ~ka struktura na bankarski ot si stem	10
1.4.1. Stepena pri vati zi ranost na bankarski ot si stem.....	11
1.4.2. U~estvo na stranski ot kapi tal vo bankarski ot si stem.....	11
1.5. Bankarska mre`a i broj na vraboteni vo bankarski ot sistem.....	13
2. Akti vnost na banki te.....	15
2.1. Bi l ans na sostojba na banki te	16
2.2. Kredi tna akti vnost na banki te - kredi ti na nef i nansi ski subjekti	18
2.2.1. Struktura na kredi ti te na nef i nansi ski subjekti (sektorska, ro~na i val utna struktura).....	18
2.4. Depozi ti na nef i nansi ski subjekti (pravni li ca i nasel eni e).....	23
2.4.1. Struktura na depozi ti te na nef i nansi ski subjekti (sektorska, ro~na i val utna).....	23
2.5. Vonbi l ansni akti vnosti na banki te.....	24
3. Ri zi ci vo bankarskoto rabotewe	24
3.1. Kredi ten ri zi k.....	24
3.1.1. Kredi tno portf ol i o na banki te.....	24
3.1.2. Kval i tet na kredi tno portf ol i o.....	25
3.2. Ri zi k na zemja.....	28
3.3. Li kvi dnosen ri zi k	28
3.3.1. Pri marni izvori na sredstva (depozi ti na nef i nansi ski subjekti)	29
3.3.2. Sekundarni izvori na sredstva.....	30
3.3.3. Li kvi dna akti va i vi sokol i kvi dna akti va.....	30
3.3.4. Ro~na struktura na akti vata i pasi vata	31
3.3.5. Ro~na struktura na denarski i devi zno nomi ni ranata akti va i pasi va	32
3.4. Kursen ri zi k - ri zi k na devi zni ot kurs	33
3.5. Adekvatnost na kapi tal ot / Ri zi k od nesol ventnost.....	35
3.5.1. Kapi tal	35
3.5.2. Koef i ci ent na adekvatnost na kapi tal ot na banki te.....	36
3.6. Prof i tabi l nost.....	39
3.6.1. Struktura na bi l ansot na uspeh.....	39
3.6.2. Pokazatel i za prof i tabi l nosta i ef i kasnosta na banki te	41
3.6.3. Vi si na na akti vni te i pasi vni te kamatni stapki i kamaten raspon	42
II. BANKARSKATA SUPERVI ZI JA VO 2005 GODI NA.....	45
1. Regul ati vna ramka na bankarskata supervi zi ja	45
2. Akti vnosti na bankarskata supervi zi ja	47
2.1. Funkci ja na li cenci rawe	47
2.2. Supervi zi ja na raboteweto na banki te i { tedi l ni ci te	49
2.2.1. Terenska supervi zi ja na banki i { tedi l ni ci	49
2.2.2. Kontrol a na pri mena na propi si	51
2.2.3. Supervi zi ja na si gurnosta na i nf ormati vni te si stemi na banki te (IT supervi zi ja).....	51
2.3. Prezemeni korekti vni akti vnosti sprema banki te i { tedi l ni ci te.....	52

ANEKS	56
Bilans na sestojba	Aneks br.1
Bilans na uspeh	Aneks br.2
Pokazatel i za kvalitetot na kreditnoto portfolio	Aneks br.3
Struktura na akcionerite na bankite vo RM	Aneks br.4
Dogovorna ro~na struktura na aktivata i pasivata	Aneks br.5
O~ekuvana ro~na struktura na aktivata i pasivata	Aneks br.6
Garanten kapital	Aneks br.7
Zakonska regulativa od oblasta na supervizijata	Aneks br.8
Pregled na banki po grupi banki	Aneks br.9
Pregled na banki i {tedilnici	Aneks br.10

Po~ituvani,

Povolni ot makroekonomski ambient vo Republika Makedonija vo 2005 godina, manifestiran so pozitivnite ostvaruvawa vo realniot i eksterni ot sektor i odr`uvaweto na cenovnata stabilnost, pretstavuva{e solidna osnova za pozitivnite dvi`ewa vo bankarskiot sistem. I meno, bankarskiot sistem ostana relativno stabilen so izrazen trend na zголemuvawe na negovata efikasnost i profitabilnost.

Vkupnite aktivnosti na bankite vo makedonskata ekonomija vo tekot na 2005 godina, kvantificirani preku pokazatelite za finansiska i intermedijacija bele`at zголemuvawe vo sporedba so 2004 godina. Osnoven generator na rastot na aktivata na bankite be{e zголemeni ot depoziten potencijal, kako pokazatel za kontinuiranoto jaknewe na doverbata vo bankarskiot sistem. Porastot na finansiski ot potencijal na bankite ovozmo`i intenzivirawe na ekonomskata aktivnost preku zasileno kreditirawe na privatni ot sektor.

I pokraj zголemeni ot obem na aktivnosti, bankite odr`uvaa relativno visoka solventna i likvidnosna pozicija. I meno, nivoto na adekvatnost na kapitalot na bankite, kako osnoven prudenten pokazatel, be{e zna~itelno povi soko od zakonski propi{anoto minimalno nivo od 8%. Kako i vo izminatite godini, bankite odr`uvaa relativno visoka likvidnosna pozicija, {to vo golema mera be{e rezultat na povolnite dvi`ewa na devizni ot pazari promenata vo monetarnite instrumenti vo tekot na 2005 godina. Ro~nata neusoglasenost me|u podelni segmenti na aktivata i pasivata na bankite, vo uslovi na zголemen obem na dolgoro~no kreditirawe finansirano so depoziti koi imaat pokratok rok na dostasuvawe, upatuvaa{e na potrebata bankite da obezbeduvaat povi soko nivona likvidna aktivata.

Pove}egodi{ nata nezadovolitelna profitabilna pozicija na bankite be{e nadminata vo tekot na 2005 godina. Pozitivni ot trend na profitabilnosta na bankite be{e odraz na zголemenoto nivo na ostvareni vkupni prihodi, kako i na zголemenata tro{o~na efikasnost na bankite. Kako osobeno pozitiven se ocenuva prodol`eni ot trend na namaluvawe na u~estvoto na prihodite od incidenten karakter vo vkupnite prihodi, za smetka na kontinuirani ot porast na prihodite generirani od osnovnite aktivnosti na bankite.

Vo tekot na 2005 godina, profilot na rizi~nost na celokupni ot bankarski sistem zabele`a podobruvawe. Pritoa, kreditni ot rizik ostanuva dominanten rizik vo raboteweto. Zasilenata kreditna aktivnost na bankite vo 2005 godina generira nizok do umeren rizik po finansiskata stabilnost na zemjata. I meno, i pokraj intenziviraweto na kreditnata aktivnost, ne bea zabele`ani znaci na vlo{uvawe na kvalitetot na kreditното portfolio na bankite. Naprotiv, kvalitetot na kreditното portfolio prodol`i da se podobruva. Kursni ot rizik na koj bea izlo`eni bankite kako rezultat na valutnata neusoglasenost na nivnite bilansni pozicii be{e relativno nizok. Re~isi, si te banki se vklopuvaa vo ramkite na prudentni te limiti za otvoreni

devizni poziciji. Ostanatite pazarni rizici imaa marginalno u~estvo vo spektarot na rizici so koi se soo~uvaa bankite. Vo uslovi na s~u~ te nedovolno razvijen pazar na kapital, bankite prezemaa i nicialni aktivnosti povrzani so trgovaweto so hartii od vrednost.

Vo nasoka na natamo~no zajaknuvawe na supervizorskata funkcija na Narodna banka, vo 2005 godina zapo~na izrabotkata na Plan za razvoj na supervizijata, koj e usvoen vo po~etokot na 2006 godina. Ovoj Plan e izraboten vo sorabotka so Svetska banka i pretstavuva detal en pregled na site aktivnosti koi~to treba da bidat prezemeni vo narednite nekolku godini zaradi vospostavuvawe supervizija koja se bazira vrz ocenka na rizicite. Donesuvaweto na planot za razvoj na supervizijata e rezultat na naporite na Narodna banka za natamo~no unapreduvawe na sopstveni ot kapacitet, kako i na intencijata za vospostavuvawe adekvatna osnova za postepena primena na Novata kapitalna spogodba (Basel II), osobeno na implementacijata na vtori ot i treti ot stolb (Supervisory Review i Market Discipline).

Osvenjankneweto na kapacitetot na bankarskata supervizija, po pri merot na drugi centralni banki, vo tekot na 2005 godina Narodna banka zapo~na so aktivnosti povrzani so analiza na finansiskata stabilnost. Za razlika od bankarskata supervizija, koja ima mikropristap i se bazira vrz ocenka na stabilnosta na sekoja oddelna banka i na bankarskiot sistem vo celina, konceptot na analiza na finansiskata stabilnost se bazira vrz analiza na stabilnosta na finansiski ot sistem vo celina. Celta na analizata na finansiskata stabilnost e da se obezbedi efikasna alokacija na sredstvata, uspe~no upravuvawe so rizicite i razvivawe sposobnost za apsorbi rawe na ~okovite. So cel postignuvawe efikasna finansiska intermedijacija, pokraj prezemeni te aktivnosti vo 2005 godina, ostanuva predizvikot na Narodna banka za obezbeduvawe ramnote`a me|u potrebata od regulacija i efikasna bankarska supervizija zaradi obezbeduvawe siguren bankarski sistem, od edna, i potrebata od povi soka finansiska intermedijacija, od druga strana.

Vo 2005 godina bea prezemeni aktivnosti za izmeni i dopolnuvawa na Zakonot za bankite, koi prodol`uvaat i vo 2006 godina. Ovie aktivnosti }e dovedat do nov Zakon za bankite, koj }e ovozmoe i zajaknuvawe na sistemi te na korporativno upravuvawe vo bankite i unapreduvawe na funkcijata na licencirawe na Narodna banka, preku zajaknuvawe na t.n. "fit and proper" kriteriumi za akcionerite i ~lenovite na organite na bankite. Voedno, se predviduva i zajaknuvawe na korektivnite i kazneni te merki koi mo`e da gi prezema Narodna banka sprema banka so konstatirani problemi i neusoglasenosti so zakonskata regulativa. Isto taka, se o~ekuva zgol emuvawe na to~nosta na finansiskoto izvestuvawe i transparentnosta na raboteweto na bankite.

Paralelno so toa, vo tekot na 2005 godina Narodna banka inici ra ni za drugi aktivnosti naso~eni kon natamo~no zajaknuvawe na supervizorski te standardi i praktiki za dobro bankarsko rabotewe, kako { to se:

- podgotovka za implementacija na regulativata za vkl u~uvawe na pazarni ot rizik vo utvrduvaweto na stapkata na adekvatnost na kapital ot na banka;

- podgotovka na nova smetkovodstvena ramka za banki te koja ima za cel usoglasuvawe na postojni te smetkovodstveni politiki i smetkovodstveni ot pl an so me|unarodni te standardi za smetkovodstvo i f i nansi sko izvestuvawe;
- natamo{ no unapreduvawe na kredi tni ot regi star, preku zgol emuvawe na negovata ef i kasnost i pro{ iruvawe na bazata na podatoci i vidovite izve{ tai koi mo` at da se generiraat za potrebite na supervizijata i banki te, kako i drugi akti vnosti.

Guverner
i Pretsedatel
na Sovetot na NBRM

m-r Petar Go{ ev

I. BANKARSKI OT SI STEM VO 2005 GODI NA

1. Struktura na bankarski ot sistem

1.1. Broj na banki i { tedilnici

Na 31.12.2005 godina bankarski ot sistem na Republika Makedonija go so~inuvaa dvaeset banki i ~etirinaeset { tedilnici, { to pretstavuva namaluvawe za edna banka i edna { tedilnica vo sporedba so krajot na 2004 godina. Namaluvaweto na brojot na banki se dol`i na uki nuvaweto na dozvolata za osnovawe i rabota i otvoraweto ste~ajna postapka na „Radobank“ AD Skopje. Namaluvaweto na brojot na { tedilnici e posledica na pripojvaweto na { tedilnicata „Male{ evka“ AD Berovo kon „I nvestbanka“ AD Skopje vo vtorata pol ovi na na 2005 godina.

Nabqduvavano od strukturen aspekt, vo bankarski ot sistem na Republika Makedonija domini raat bankite. Taka, na 31.12.2005 godina u~estvoto na { tedilnici te vo vkupni ot f i nansi ski potencijal, kako i vo vkupni te pri brani depozi ti od naselenie i znesuva{ e 1,4%, odnosno 0,8%, soodvetno. Sporedeno so krajot na 2004 godina, u~estvoto na { tedilnici te, spored ovi e dve kategorii, e zgol emeno samo za 0,1%. So ogl ed na nezna~itel noto u~estvo na { tedilnici te vo ostvaruvaweto na akti vnosti te na bankarski ot sistem, natamo{ nata analiza na osnovni te karakteristiki, strukturata i perf ormansi te na bankarski ot sistem e f okusi rana na podatoci te i pokazatel i te za raboteweto na bankite.

Na krajot na 2005 godina, petnaeset banki imaa ovl astuvawe za vr{ ewe finansiski akti vnosti vo zemjata i vo stranstvo¹, ~etiri banki imaa ovl astuvawe za vr{ ewe finansiski akti vnosti samo vo zemjata², dodeka „Makedonska banka za podr{ ka na razvojot“ AD Skopje i zvr{ uva speci f i ~ni f i nansi ski akti vnosti vo sogl asnost so poseben zakon³.

Poradi poseopfatna analiza na strukturata i perf ormansi te na bankarski ot sistem, bankite se klasi f i cira ni vo tri grupi spored gol emi nata na ni vnata aktiva. I maj}i gi predvid kontinuirani ot trend na porast na finansiski ot potencijal na bankite vo izminatite godini od edna strana i f aktot { to toj rast ne e disperzira n so podednakva gol emi na i di nami ka kaj si te banki od druga, i zvr{ ena e promena na kri teri umot za podel ba na bankite vo odredeni grupi. Pri toa, mi ni mal noto ni vo na akti va potrebno za vkl u~uvawe na banka vo grupata sredni banki e zgol emeno od 2,5 na 4,5 mi li jardi denari.

---

¹ Ovie finansiski akti vnosti se def inira ni vo ~len 45 i ~len 46 od Zakonot za bankite.

² Ovie finansiski akti vnosti se def inira ni vo ~len 45 od Zakonot za bankite.

³ Ovaa banka e osnovana soglasno so Zakonot za osnovawe na „Makedonska banka za podr{ ka na razvojot“, zaradi podr{ ka na razvojot preku f i nansi rawe investicii na mali i sredni pretprijatija, podr{ ka na izvozot i sproveduvawe zaemi i donacii od stranstvo, gl avno preku komercijalni te banki.

Tabela br. 1**Grupi banki spored gol emi nata na akti vata na 31.12.2005 godi na**

Grupa	Kriterium za podelba	Broj na banki	
		31.12.2004	31.12.2005
Gol emi banki	Akti va > 15 mi li jardi denari	3	3
Sredni banki	4,5 mi li jardi < Akti va > 15 mi li jardi	2	3
Mal i banki	Akti va < 4,5 mi li jardi denari	16	14
	Vkupno	21	20

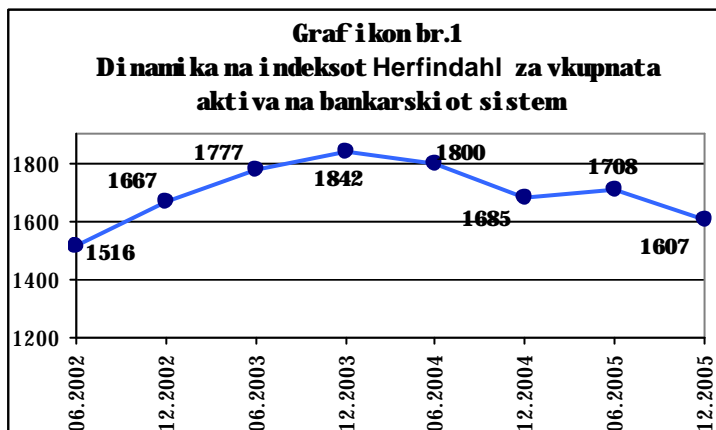
Vo tekot na 2005 godi na nastanaa strukturni pomestuvawa vo sostavot na grupi te banki. Taka, edna banka od grupata mal i banki i zl eze od bankarski ot si stem, a druga banka premi na vo grupata sredni banki.

1.2 Koncentracija i pazarno u-estvo

Koncentracijata na bankarski ot sistem i pazarnoto u-estvo na oddel ni te grupi banki se anal i zi rani spored sl edni te ~eti ri kri teri umi :

- Vkupna akti va, odnosno vkupen f i nansi ski potencijal;
- Vkupni f i nansi ski akti vnosti (bil ansni i vonbil ansni akti vnosti);
- Vkupna kredi tna akti vnost (bruto-kredi ti); i
- Vkupna depozi tna baza.

Analizata poka ` a zna-itelno nivo na koncentracija na bankarski ot sistem, koe zabele ` a odredeno namal uvawe. Taka, na 31.12.2005 godi na indeksot Herfindahl⁴, utvrden za vkupnata akti va, za vkupni te f i nansi ski akti vnosti, kako i za vkupni te kredi ti, i znesuva { e 1.607, 1.666 i 1.734, soodvetno, { to spored ovoj indeks upatuvawa na prifatliv stepen na koncentracija

na bankarski ot sistem. No, indeksot Herfindahl, meren za vkupni te depozi ti na nef i nansi ski subjekti i znesuva 2.049, { to poka ` uva zna-ajna koncentracija na

⁴ Indeksot Herfindahl pretstavuva eden od najzna-ajni te pokazateli za koncentracijata na bankarski ot sistem. Ovoj pokazatel se presmetuva kako zbir na kvadratot na u-estvata na sekoja banka vo odredena kategorija koja ja ozna-uvawa gol emi nata na oddel na banka ili bankarski ot sistem vo cel ina (na primer: vkupna akti va, vkupni bil ansni i vonbil ansni akti vnosti, vkupni depozi ti, vkupni kredi ti). Indeksot so vrednost od 10.000 zna-i postowe monopol vo bankarski ot sistem, dodeka indeksot ednakov na 100 edinici e pokazatel za otsustvo na koncentracija. Koga indeksot se dvi ` i vo interval od 1.000 do 1.800, toga { toj poka ` uva prifatli vo nivo na koncentracija. Za sporedba, vrednosta na indeksot Herfindahl, meren za vkupnata akti va na bankarski ot si stem, kaj edi naeset zemji --lenki na EU e pomala od 1.000, kaj sedum zemji taa se dvi ` i vo interval od 1.000 do 1.400, kaj dve zemji --lenki taa e pome|u 1.400 i 1.800 i kaj pet zemji --lenki e nad 1.800, { to doveduva do neponderiran prosek na nivo na EU od 1.171. Izvor na podatoci: Izve { taj za strukturata na bankarski te si stemi vo EU (ECB), oktombri, 2005 godi na.

bankarski ot sistem vo domenot na pri bi raweto depoziti od pravni i fizi-ki lica.

Relativno visoki ot stepen na koncentracija na bankarski ot sistem na Republika Makedonija se potvrduva i so analizata na pazarnoto u-estvo na grupite banki vo vkupnata aktiva, vkupnite bilansni i vonbilansni aktivnosti, vkupnite bruto-kredit i vkupnite depoziti na nefinansijski subjekti na nivo na bankarski ot sistem. U-estvoto na grupata gol emi banki e dominantno spored sekoja od ovie kategorii i se dvi `i od 66,1% vo vkupnata aktiva, do 73,1% vo vkupni ot depoziten potencijal.

Tabela br.2
Koncentracija na bankarski ot sistempo grupi banki

	U-estvo vo vkupna aktiva		U-estvo vo vkupni aktivnosti		U-estvo vo vkupni bruto-kredit i		U-estvo vo vkupni depoziti na nefinansijski subjekti	
	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005
Gol emi banki	66,8%	66,1%	67,7%	67,7%	66,2%	69,2%	75,5%	73,1%
Sredni banki	9,4%	12,3%	9,3%	11,7%	9,9%	11,6%	8,9%	11,5%
Mali banki	23,8%	21,6%	23,0%	20,6%	23,9%	19,2%	15,6%	15,4%
Vkupno	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Sporedbata na koncentracijata na makedonski ot bankarski sistem so koncentracijata na bankarskite sistemi na zemjite--lenki na EU⁵ e izvvr{ ena preku t.n. pokazatel CR5 (u-estvo na aktivata na pette najgol emi kreditni insti tucii vo vkupnata aktiva na bankarski ot sistem). Prose~noto nivo na ovoj pokazatel za dvaeset i pette zemji --lenki na EU i znesuva 40,2%, dodeka prose~nata stapka na koncentracija na bankarskite sistemi na novite zemji --lenki na EU (NZ[^]) se dvi `i vo interval od 50,2% do 98,6%. Na 31.12.2005 godina, koncentracijata na bankarski ot sistem na Republika Makedonija, merena spored ovoj pokazatel, i znesuva 75,0%.

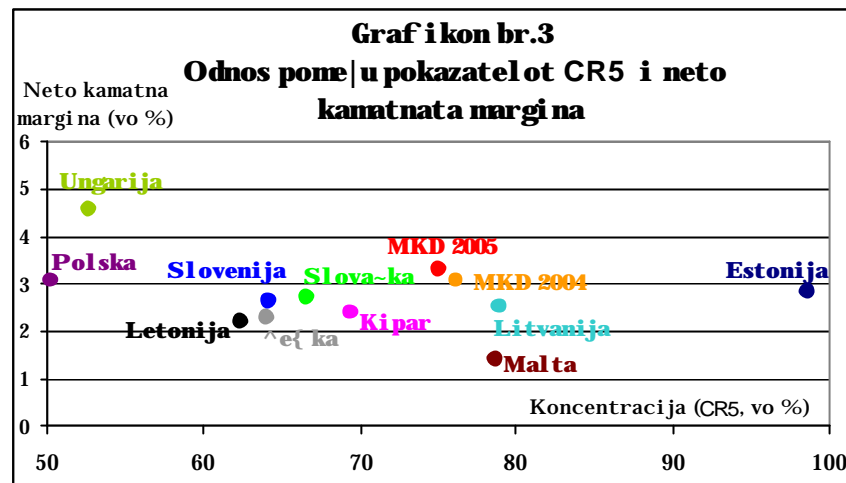

Sepak, pokazatel i te za koncentracijata, a so toa i za konkurencijata vo bankarski ot sistem, sami po sebe ne davaat celosna slika za cenata na finansijskata intermedijacija. Po pravilo, visok stepen na koncentracija vo bankarski ot sistem bi trebalo da vodi do namalena konkurencija, a so toa i do zgolesena mo `nost bankite da ostvaruvaat visoki profiti preku povisoki kamatni mar `i. No, se ~ini deka za novite zemji --lenki na EU ova konstatacija ne va `i, bi dej}i stepenot na koncentracija vo bankarski ot sistem

⁵ Izvor na podatoci: Izve{ taj za strukturata na bankarskite sistemi na novite zemji --lenki na EU, (ECB), januari 2005. Podatoci te za zemjite--lenki se odnesuvaat na 2004 godina - posledni raspolo `li vi podatoci.

i visinata na neto kamatna mar`a nemaat sekoga{ pozitivna korelacija. I meno, na krajot na 2004 godina pokazatel ot CR5 ima re~isi dvojno povi soka vrednost za Estonija, a sepak poniska neto kamatna mar`a vo sporedba so Pol ska. Bankarski ot si stem na Republ i ka Makedoni ja, sporeden so bankarski te si stemi na zemji te

koi imaat sli~en stepen na koncentracija (Litvanija, Malta, Ki par) i ma povi soka neto kamatna mar`a. Ova potvrduva deka pri analizata na strukturata na bankarski te si stemi, a posebno pri analizata na stepenot na

konkurencija, pokraj stepenot na koncentracija, treba da se imaat predvid i neкои drugi specifi~ni faktori, koi imaat razli~no vlijanie kaj razli~ni zemji. Na pri mer, strukturata na aktivata na banki te, osobeno vi sokoto u~estvo na nekamatnosna i nisko kamatonosna aktiva i relativno dolgi te sudski postapki za naplata na pobaruvawata se dopolnitelni faktori koi pri donesuvaat neto kamatna mar`a na banki te vo Republ i ka Makedoni ja da bi de povi soka.

1.3 Distribucija na aktivata i kapital ot po banki

Od aspekt na di stri buci jata na akti vata i ponatamu e pri suten gol em jaz pome|u poedi ne~ni banki vo Republ i ka Makedoni ja. I meno, na krajot na 2005 godina akti vata na najgol emata banka be{ e za 74 pati pogol ema od akti vata na najmal ata banka, a za 5,3 pati pogolema od prvata sredna banka. Razli kata vo iznosot na akti vata na prvata i tretata najgol ema banka be{ e okolu 60% i e zna~itel no namal ena vo sporedba so krajot na 2004 godina koga iznesuva{ e nad 100%. Zna~itel ni razli ki se zabele`uvaat i me|u banki te koi pripa|aat na razli ~ni grupi banki, no ti e stanuvaat poumereni me|u banki te od ista grupa.

Analizata na di stri buci jata na kapi tal ot od najgol emata do najmal ata banka, uka`uva na relativno poramnomerna di stri buci ja. Taka, razli kata pome|u kapi tal ot na bankata so najgol em kapi tal i na bankata so najmal kapi tal e 11,7 pati, a razli kata pome|u kapi tal ot na najgol emata banka i prvata sredna banka e 2,7 pati. Pomal i te razli ki vo di stri buci jata na kapi tal ot vo sporedba so razli ki te vo di stri buci jata na akti vata po banki, se posledi ca na vi sokata stapka na kapi tal izi ranost na mal i te banki i na dominantnata pozici ja na gol emi te banki vo pri bi raweto depozi ti.

1.4 Sopstveni~ka struktura na bankarski ot si stem

Analizata na sopstveni~kata struktura na bankarski ot si stem na Republ i ka Makedoni ja se bazira vrz sledni te aspekti: 1) stepen na pri vati zi ranost i 2) u~estvo na stranski ot kapi tal.

1.41. Stepen na privatiziranost na bankarski ot sistem

Na 31.12.2005 godina, stepenot na privatiziranost na akcionerski ot kapital⁶ na bankarski ot sistem na Republika Makedonija iznesuva 91,9%, odnosno 97,0% ako od analizata se izzeme „Makedonska banka za poddrška na razvojot“ AD Skopje, koja e vo celosna dr`avna sopstvenost. Analizirano po grupi banki, najmal stepen na privatiziranost ima grupata mali banki i iznesuva 87,2%, { to se dol`i vo golema mera na vku~enosta na „Makedonska banka za poddrška na razvojot“ AD Skopje vo ova grupa banki. Ako taa banka se isklui od analizata, stepenot na privatiziranost na grupata mali banki iznesuva 97,2%.

Od aspekt na tipot na akcioneri vo bankite, dominantno u~estvo vo strukturata na obi~nite akcii na bankite imaat nefinansi~ki te pravni lica so 42,9% od vkupnite obi~nite akcii, sledeni od finansi~ki te institucii so 37,7%. Nasproti toa, vo strukturata na prioritetnite akcii izdadeni od bankite vo Republika Makedonija, najgolemo u~estvo imaat fizi~ki te lica so 64,7% vo vkupnite prioritetni akcii (Aneks broj 4).

Tabela br. 3

Struktura na akcioneri te na bankite vo Republika Makedonija

R. br.	Tip na akcioneri	U~estvo vo obi~ni akcii		U~estvo vo prioritetni akcii	
		31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005
1	Fizi~ki lica	11,5%	10,4%	64,7%	64,7%
2	Nefinansi~ki pravni lica	42,8%	42,9%	23,4%	21,6%
3	Finansi~ki institucii	36,1%	37,7%	10,1%	11,7%
4	Javen sektor, javni pretprijati ja i op{ testveni - neprivatizirani pretprijati ja	8,8%	8,4%	1,7%	1,9%
5	Nedefiniran status	0,8%	0,6%	0,1%	0,1%
	Vkupno (1+2+3+4+5)	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	Vkupno privat en kapital (1+2+3+5)	91,4%	91,6%	98,3%	98,1%

Vo Republika Makedonija, zaklu~no so 31.12.2005 godina, na ofi cijalni ot pazar na „Makedonska berza“ AD Skopje kotiraat obi~nite akcii na osum banki⁷. Ovie osum banki u~estvuvaat so 38,2% vo vkupni ot kapital, odnosno so 40,3% vo vkupnata aktiva na ni vo na bankarski ot sistem. Pazarnata kapitalizacija na obi~nite akcii na ovie osum banki pretstavuva 4,5% od BDP i 38,3% od vkupnata pazarna kapitalizacija na site akcii koi kotiraat na ofi cijalni ot pazar na berzata. Tri od ovie osum kotirani banki vleguvaat vo sostavot na berzanski ot indeks MBI -10.

1.42. U~estvo na stranski ot kapital vo bankarski ot sistem

Na krajot od 2005 godina, u~estvoto na stranski ot kapital vo vkupni ot akcionerski kapital na ni vo na bankarski ot sistem vo Republika Makedonija

⁶ Za analiza na sopstveni~kata struktura, akcionerski ot kapital se zema kako zbir na vkupnata nominalna vrednost na obi~nite i vkupnata nominalna vrednost na prioritetnite akcii izdadeni od bankite vo Republika Makedonija.

⁷ Na ofi cijalni ot pazar na „Makedonska berza“ kotiraat obi~nite akcii na „I nvest banka“ AD Skopje, „Komer~ijalno investici ona banka“ AD Kumanovo, „Komer~ijal na banka“ AD Skopje, „Ohri dska banka“ AD Ohrid, „Sileks banka“ AD Skopje, „Stopanska banka“ AD Bitola, „Teteks-kreditna banka“ AD Skopje i „Tetovska banka“ AD Tetovo.

iznesuva 52,5%. Stranskiot kapital e prisuten vo sedumnaeset banki, ~ie u-estvo se dvi`i pome|u 0,2% i 100%. Ako od analizata se isklui „Makedonska banka za podr{ka na razvojt“ AD Skopje, koja e vo celosna dr`avna sopstvenost, u-estvoto na stranskiot kapital iznesuva 55,4%. Analizirano po grupi banki, stranski te akcioneri se najprisutni vo grupata големи banki, poseduvaj}i 68,4% od vkupnata vrednost na izdadeni te akcii na ovaa grupa banki. Vo grupite sredni i mali banki, u-estvoto na stranski te akcioneri e pod prosekot za cel i ot bankarski sistem i iznesuva 33,5% i 46,4%, soodvetno.

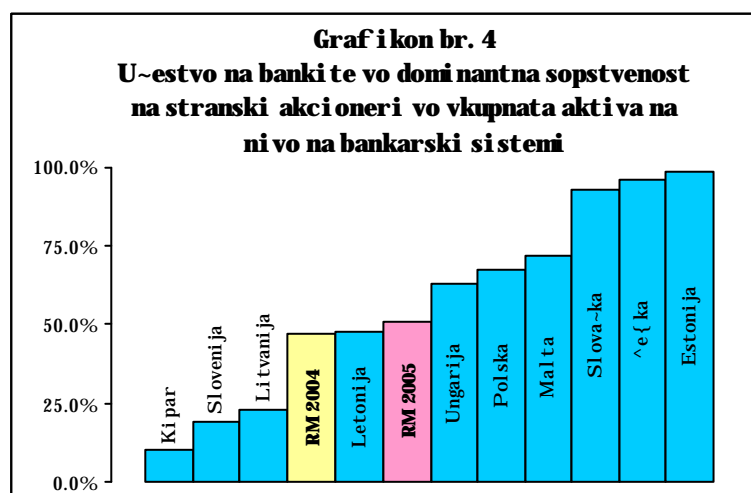
Od vkupni ot broj na banki vo Republ ika Makedoni ja, osum banki se vo sopstvenost na stranski akcioneri⁸, pri {to nivnoto u-estvo vo vkupnata aktiva i vo vkupni ot kapital na nivo na bankarski sistem iznesuva 51,3% i 49,1%, soodvetno. Vo ~etiri od ovie osum banki, dominantni sopstveni ci se stranski banki i nivnoto u-estvo vo vkupnata aktiva na nivo na bankarski ot sistem iznesuva 43,7%. Ova relativno visoko u-estvo se dol`i na faktot {to dve od ovie ~etiri banki spa|aat vo grupata големи banki.

Tabela br. 4

Strukturno u-estvo na banki te spored vi dot na sopstvenosta

Vid sopstvenost	Broj na banki		U-estvo vo vkupen kapital		U-estvo vo vkupna aktiva	
	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005
Banki vo sopstvenost na doma{ni privatni akcioneri	12	11	47,5%	46,4%	50,8%	47,1%
Banki vo sopstvenost na dr`avata	1	1	4,9%	4,5%	1,9%	1,6%
Banki vo sopstvenost na stranski akcioneri	8	8	47,6%	49,1%	47,3%	51,3%
Vkupno	21	20	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Komparativna analiza na bankarski ot sistem na Republ ika Makedoni ja so bankarski te sistemi na novite zemji ~lenki na EU⁹, od aspekt na u-estvoto na stranski ot kapital i pri sustvoto na stranski banki, poka`uva deka pove}eto od niv imaat povi soko u-estvo na stranski kapital. Edna

od pri~inite za vakvata situacija e razli~ni ot pristap vo procesot na privatizacija i transformacija na bankarski te sistemi vo po~etokot na devedesetti te godi ni. Vo Republ ika Makedoni ja glavната uloga vo procesot na transformacija na bankarski ot sistem ja imaanefinansi ski te subjekti koi bea

⁸ Kako banki vo sopstvenost na stranski akcioneri se smetaat onie banki kade {to stranski te akcioneri poseduvaat nad 50% od vkupni ot broj na izdadeni te obi ~ni akcii.

⁹ Izvor na podatoci: Izve{taj za strukturata na bankarski te sistemi na novite zemji ~lenki na EU, (ECB), januari 2005. Podatoci te za zemji te ~lenki se odnesuvaat na 2004 godi na -posledni raspolo`ivi podatoci.

akcioneri na bankite. Preku nivnata privatizacija indirektno bea privatizirani i bankite. Vo pove}eto zemji od Centralna i Isto-na Evropa dr`avni ot kapital vo bankarski te sistemi be}e privatizirani so prodaba na strategiski i investitori (stranski banki). Pokraj toa, ~lenstvoto na ovi e zemji vo EU go olesni pristapot na finansiski te institucii licencirani vo drugi zemji --lenki na nivni te pazari, }to dopolnitelno pridonese kon pogol emoto prisustvo na stranskite banki i nivno pogolemo znaewe za bankarski te sistemi na novite zemji --lenki na EU.

1.5. Bankarska mre`a i broj na vraboteni vo bankarski ot sistem

Analizata na geografskata distribucija na bankite poka`a deka najgolem del od niv se skoncentrirani na teritorijata na glavni ot grad. Taka }esnaeset banki imaa sedi}te vo Skopje, dodeka samo ~etiri banki bea locirani nadvor od glavni ot grad. Ovie ~etiri banki zaf}aa 11,3% od vkupni ot finansiski potencijal na bankarski ot sistem. Samo edna banka ima svoe pretstavni }tvo vo stranstvo (vo Republ i ka Bugari ja).

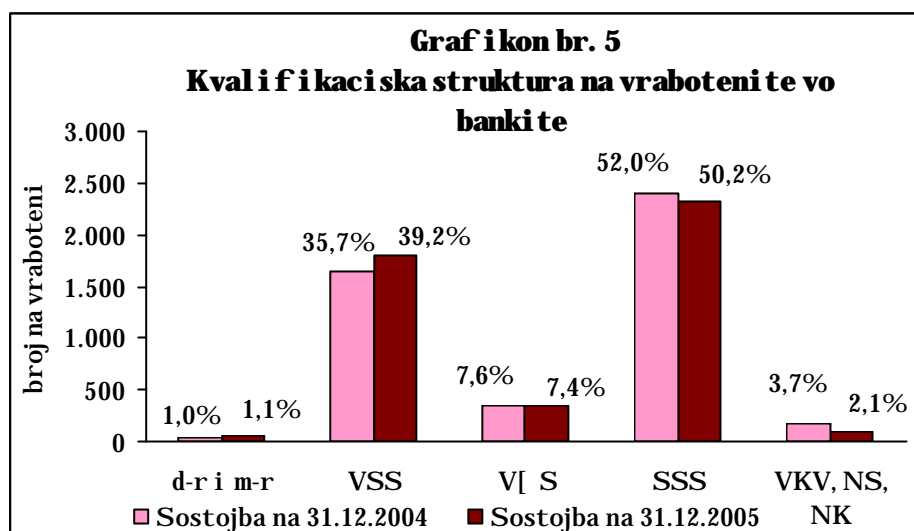
Koncentracijata na sedi }teto na bankite na podra~jeto na glavni ot grad vo izvesna merka se ubla`uva so postoeveto disperzirana bankarska mre`a, koja se состоi od sedumdeset i dve filijali, sto osumdeset i sedum ekspozituri, ~etiri }alteri i edinaeset delovni edinici. Ako na toa se dodadat i trista i dvaeset po}tenski edinici (odnosno }estotini i ~etirieset }alteri na JP „Makedonska po}ta“), preku koi del od bankite gi izvr}uvaat svoite aktivnosti, mo`e da se konstatira deka bankarskata mre`a e relativno razgraneta. Vo poslednite godini osobeno e atraktivna uslugata internet-bankarstvo. Isto taka, pristapot do del od bankarski te uslugi se olesnuva so koristewe niza plate`ni karti~ki. Na 31.12.2005 godina se registrirani sto pedest i sedum bankomati i 5.914 uredi na prodani mesta na koi se pri f}aat plate`ni karti~ki. Brojot na bankomati i na uredi koi pri f}aat plate`ni karti~ki vo Republ i ka Makedonija e dal eku pomal od onoj vo zemji te --lenki na EU. Toa se sogleduva i preku brojot na `iteli na eden bankomat, koj kako prosek za EU iznesuva 1.523 `iteli<sup>10</sup>, dodeka vo Republ i ka Makedonija eden bankomat opslu`uva nad 12.700 `iteli.

Na 31.12.2005 godina, brojot na vraboteni na nivo na bankarski sistem iznesuva }e 4.633 lica, }to e re~isi ista sostojba kako i na krajot na 2004 godina. I pokraj faktot }to pogolem broj banki go zgolemile brojot na vraboteni vo tekot na 2005 godina, stagnacijata na vkupni ot broj na vraboteni se dol`i na izleguvaweto na „Radobank“ AD Skopje od bankarski ot sistem na Republ i ka Makedonija. Analizirano po grupi banki, najgol emi ot del, odnosno 57,3% od vkupni ot broj na vraboteni vo bankite, se skoncentrirani vo grupata gol emi banki. Grupata mali banki opf }a 29,0%, a grupata sredni banki 13,7% od vkupni ot broj na vraboteni vo bankarski ot sistem.

Kontinuirani ot trend na podobruvawe na kvalifikaciskata struktura na vraboteni te vo bankarski ot sistem prodol`i i vo tekot na 2005 godina. Me}utoa, i pokraj pozitivni te dvi`ewa kaj kvalifikaciskata struktura na vraboteni te vo bankite, se pak s}u}te nad 50% od vraboteni te se so sredna stru~na podgotovka.

---

¹⁰ Izvor na podatoci: Izve}taj na Evropskata centralna banka (ECB).

1. 5. Struktura na ponudata na bankarski uslugi

Prose~ni ot broj na korisnici na bankarski uslugi po poedine~na banka na 31.12.2005 godina iznesuva{ e 149.958, { to pretstavuva porast od 29.264 korisnici, odnosno za 24,2% vo sporedba so krajot na 2004 godina.

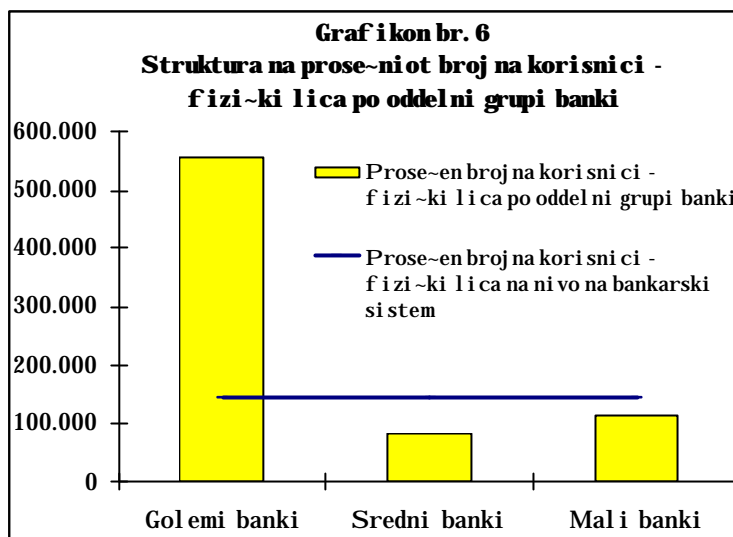
Tabela br. 5

Prose~en broj na korisnici na bankarski uslugi po poedine~na banka na 31.12.2005 godina

Red. br.	Opis	Pravni lica		Fizi~ki lica		Vkupno	
		prose~en broj na korisnici	%	prose~en broj na korisnici	%	prose~en broj na korisnici	%
1	Krediti, akreditivi, garancii	1.148	14,7%	8.753	6,2%	9.901	6,6%
2	Depoziti	6.569	84,1%	101.503	71,4%	108.071	72,1%
2a	-poviduwave	6.521	83,5%	88.926	62,6%	95.447	63,6%
2b	-oro~eni	48	0,6%	12.576	8,8%	12.624	8,4%
3	Pari~ni karti~ki	94	1,2%	8.184	5,8%	8.277	5,5%
4	Tekovna smetka	0	0,0%	23.708	16,7%	23.708	15,8%
	Vkupno	7.810	100,0%	142.148	100,0%	149.958	100,0%

Ovoj porast na brojot na korisnici na bankarskite uslugi se dol`i prvenstveno na zasilenata aktivnost na bankite vo raboteweto so fizi~ki lica, koi ostanaa dominantna kategorija na korisnici na bankarski uslugi so u~estvo od 94,8% vo vkupni ot prose~en broj na korisnici. Analizirano po tip na uslugi, naj~esto koristena usluga, isto kako i vo izminatite godini, pretstavuvaat depozitite kaj bankite. So sostojba na 31.12.2005 godina, ova usluga se koristi od 72,1% od prose~ni ot broj na korisnici na bankarski uslugi, { to pretstavuva porast od 1,3 procentni poeni vo sporedba so 31.12.2004 godina.

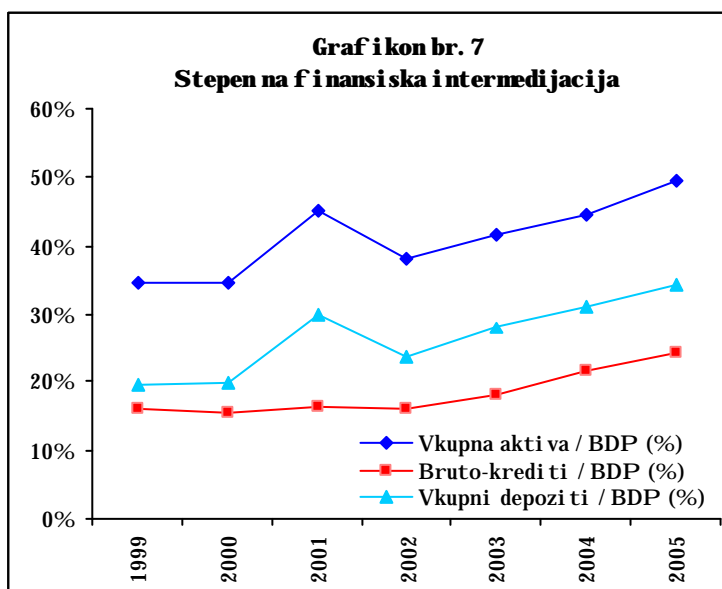
Analizata na prose~niot broj na korisnici na bankarski uslugi po grupi banki, samo ja potvrduva konstatacijata za relativno visok stepen na koncentracija na bankarski ot sistem. I meno, prose~niot broj na fizi~ki lica koi se javuvaa kako korisnici na bankarski uslugi, kaj grupata golemi banki e re~isi ~etiri pati povisok od prosekot za celiot bankarski sistem. Sli~ni soodnosi se javuvaat i pri sporedbata na prose~niot broj na pravni lica-korisnici na bankarski uslugi po oddelni grupi banki, so prosekot na nivo na bankarski sistem.

2. Aktivnost na bankite

Pozitivnite ekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija vo 2005 godina bea pottiknati od sevkupnite aktivnosti na bankite. Kontinuiranoto jaknewe na doverbata vo bankarskiot sistem i stabilniot makroekonomski ambient pri donesoaa za zgol emuvawe na depozitni ot potencial na bankite. Ovoj finansiski potencial be{ e osnova za intenzi vi rawe na ekonomskata aktivnost vo zemjata preku zgolemena kreditna aktivnost na bankite. Stepenot na finansiska

intermedijacija, kako osnoven pokazatel za obemot na aktivnostite na bankite vo makedonskata ekonomija vo izminatite nekolku godini bele`i kontinuiran porast. Na krajot na 2005 godina, nivoata na finansiska intermedijacija na bankarski ot sistem, mereni kako soodnos na vkupnata aktiva, bruto-kreditite i vkupnite depoziti na

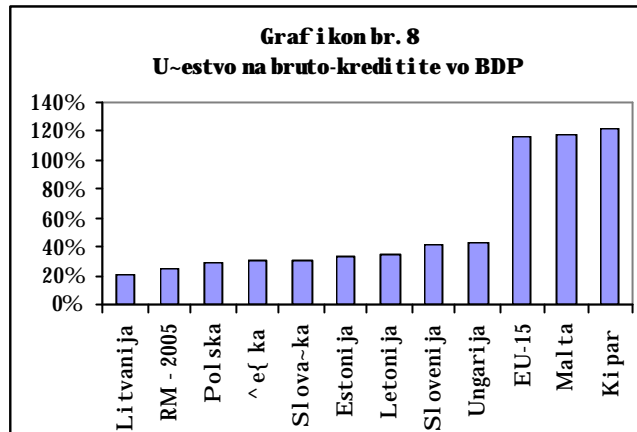

nefinansiskite subjekti i bruto doma{ ni ot proizvod (BDP)¹¹ i znesuvaa 49,4% 24,2% i 34,5%, soodvetno. Za sporedba, na 31.12.2004 godina, ovi e pokazateli iznesuvaa 44,5%, 21,6% i 31,0%, soodvetno. Analizata po grupi banki, poka`uva deka grupata golemi

¹¹ Procenet podatok za 2005 godina od Dr`aven zavod za statistika.

banki ima najgolem prido nes vo finansiskata intermedijacija. Taka, na 31.12.2005 godina, stepenot na finansiska intermedijacija na grupata големи банки i zmeren preku relacijata na vkupnata aktiva, bruto-kreditite i vkupnite depoziti so BDP i znesuva{ e 32,7%, 16,8% i 25,2%, soodvetno.

Sepak, i pokraj permanentni ot trend na porast na nivoto na finansiskata intermedijacija, toa e dal ekuponi sko od nivoto na finansiska intermedijacija na bankite od pove}eto zemji --lenki na EU. Za sporedba, stepenot na finansiska intermedijacija vo 2004 godina, i zmeren preku u-estvoto na aktivata na bankarski ot sistem na

Sl ovenija vo BDP i znesuva 91,4%, a za Pol ska 60,9%. Prose~noto u-estvo na kreditite vo BDP vo 2003 godina, za zemji te --lenki na EU (EU-15¹²) i znesuva{ e 117,0%, dodeka za novi te zemji --lenki na EU, ovoj pokazatel i znesuva{ e 35%.¹³

2.1. Bilans na sostojba na bankite

Vkupnata aktiva na bankite na 31.12.2005 godina iznesuva{ e 140.435 milioni denari, { to pretstavuva godi { en porast od 22.450 milioni denari ili za 19,0% (Bilans na sostojba - Aneks br.1). Vakvi ot porast na aktivata se mani f estira preku rast na kreditite na nef i nansi ski subjekti i investiciite vo portfolio na hartii od vrednost, i ako glavno vo blagajni --ki zapisi na NBRM. Generator na rastot na aktivata e zgol emeni ot depoziten potenci jal.

Godi { ni ot porast na aktivata na bankite vo Republika Makedonija glavno proi zle guva od porastot na aktivata na grupata големи банки, so ogl ed na nivoto domi nantno u-estvo od 66,1% vo vkupnata aktiva. Vo anal izirani ot period, vkupnata aktiva na grupata големи банки bele ` i porast od 13.977 milioni denari, ili od 17,7%. Grupata sredni банки, i pokraj toa { to ima najmal o u-estvo vo vkupnata aktiva (9,4%), zabele ` a najgol em godi { en porast od 55,4% i so toa prido nese za porastot na vkupnata aktiva so 27,4%. Aktivata na grupata mali банки bele ` i najmal godi { en porast od 2.325 milioni denari (8,3%). Domi nantnata pozici ja na grupata големи банки gi determi nira dvi ` ewata i na dvete glavni bilansni kategorii (kredit i depoziti na nef i nansi ski te subjekti).

¹² Zemji --lenki na EU pred posl edni ot pri em.

¹³ I zvor na podatoci : I zve{ taj za strukturata na bankarski te sistemi na novi te zemji --lenki na EU, (ECB), januari 2005. Podatoci te vo grafikonot se odnesuvaat na 2003 godina - posl eden raspol o ` li v podatok, osven za Republika Makedonija, --i i podatoci se odnesuvaat na 2005 godina.

Tabela br. 6

Pazarno u-estvo i porast na vkupnata aktiva, krediti i depoziti po grupi banki

KATEGORIJA	Iznosvo milioni denari		Struktura		Godi { en porast 31.12.05/31.12.04			
	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004	Vo absolutni iznosi	Vo procenti	Vo strukturata	U-estvo vo porastot
Vkupna aktiva	140.436	117.985	100,0%	100,0%	22.451	19,0%		100,0%
- Golemi banki	92.835	78.858	66,1%	66,8%	13.977	17,7%	(0,7)	62,3%
- Sredni banki	17.245	11.096	12,3%	9,4%	6.149	55,4%	2,9	27,4%
- Mali banki	30.356	28.031	21,6%	23,8%	2.325	8,3%	(2,1)	10,4%
Kredit na nefinansiski subjekti	68.797	57.367	100,0%	100,0%	11.429	19,9%		100,0%
- Golemi banki	47.627	37.988	69,2%	66,2%	9.639	25,4%	3,0	84,3%
- Sredni banki	7.947	5.657	11,6%	9,9%	2.290	40,5%	1,7	20,0%
- Mali banki	13.222	13.722	19,2%	23,9%	(500)	-3,6%	(4,7)	-4,4%
Depoziti na nefinansiski subjekti	97.922	82.284	100,0%	100,0%	15.638	19,0%		100,0%
- Golemi banki	71.540	62.087	73,1%	75,5%	9.453	15,2%	(2,4)	60,4%
- Sredni banki	11.240	7.326	11,5%	8,9%	3.914	53,4%	2,6	25,0%
- Mali banki	15.142	12.871	15,5%	15,6%	2.271	17,6%	(0,2)	14,5%

Analizirano na godi { no nivo, strukturata na aktivata i pasivata ne bele` i zna~itelni promeni. Tabelata br.7 poka`uva deka na 31.12.2005 godina, vo ramki na aktivata, kreditite na nefinansiski subjekti ja zadr`aa i ja zajaknaa svojata dominantna pozicija preku zgol emuvawe na ni vnoto u-estvo od 40,7% (31.12.2004 godina), na 41,9% (31.12.2005 godina). Tie zabele`aa najgol em godi { en absoluten porast (10.832 milioni denari) i so toa imaa najgol emo u-estvo (48,3%) vo porastot na vkupnata aktiva. Plasmanite kaj drugi banki, kako vtora najgol ema kategorija, go prodol`ija trendot na namaluvawe na u-estvoto vo vkupnata aktiva od 34,2% (31.12.2004 godina) na 30,7% (31.12.2005 godina). Sepak, i pokraj vakvi ot trend, tie pridonesoa so 12,6% za vkupni ot porast na aktivata. Portfolioto na hartii od vrednost, ostanata tretakategorija po golemina, ~ie u-estvo be`e zgol emeno od 11,0%, na 12,7%. Na godi { na osnova, tie imaa porast od 37,2%, so { to detemi ni raa zgol emuvawe na vkupnata aktiva za 21,6%. Preostanati te 14,7% od aktivata, se odnesuvaat na poziciji ~ie poedine~no u-estvo vo vkupnata aktiva e relati vno malo i ne nadmi nuva 6%

Tabela br. 7 Struktura na aktivata i pasivata

Bilans na sostojba	Iznosvo milioni denari		Struktura		Godi { en porast 31.12.05/31.12.04		
	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004	Absoluten porast	Vo procenti	U-estvo vo porastot
Pari ~ni sredstva i salda kaj NBRM	7.983	5.1	5,7%	4,3%	2.883	56,5%	12,8%
Portfolio na hartii od vrednost	17.845	13.007	12,7%	11,0%	4.838	37,2%	21,6%
Plasmani kaj drugi banki	43.158	40.331	30,7%	34,2%	2.827	7,0%	12,6%
Kredit na nefinansiski subjekti (neto)	58.908	48.076	41,9%	40,7%	10.832	22,5%	48,3%
Presmetana kamata i ostanata aktiva	6.178	5.583	4,4%	4,7%	595	10,7%	2,7%
Osnovni sredstva	6.476	6.523	4,6%	5,5%	-47	-0,7%	-0,2%
Neizdvoeni rezervacii za potencialni zagubi	-113	-634	-0,1%	-0,5%	521	-82,2%	2,3%
Vkupna aktiva	140.435	117.986	100,0%	100,0%	22.449	19,0%	100,0%
Depoziti od banki	2.717	1.537	1,9%	1,3%	1.18	76,8%	5,3%
Depoziti na nefinansiski subjekti	97.921	82.284	69,7%	69,7%	15.637	19,0%	69,7%
Pozajmici (kratkoro~ni i dolgoro~ni)	13.146	9.664	9,4%	8,2%	3.482	36,0%	15,5%
Ostanata pasiva	3.676	3.868	2,6%	3,3%	-192	-5,0%	-0,9%
Rezervacii za vonbilansni stavki	713	610	0,5%	0,5%	103	16,9%	0,5%
Sopstveni sredstva	22.262	20.023	15,9%	17,0%	2.239	11,2%	10,0%
Vkupna pasiva	140.435	117.986	100,0%	100,0%	22.449	19,0%	100,0%

Depoziti te na nefinansijski subjektima zadržavaju svoja dominantna pozicija (69,7%) u strukturi pasivne, takozvane pretstavu najznačajniji izvor za finansijske aktivnosti. Ti registri najviše apsolutni porast (15.637 milijardi denari) i s toga najviše pri doneso (69,7%) za porast u ukupnoj pasivi. Sopstvene sredstva na bankama pomalo strukturno učestvo (15,9%), no za dio od grupne mali banki pretstavu dominantan izvor sredstva. Preostali 14,4% od pasivne se odnose na pozicije i poedine učestvo ne nadmiče 10%, takozvani i ja znatno vrz struktura pasivne.

2.2. Kreditna aktivnost na bankama - krediti na nefinansijski subjektima

Dinamičnata kreditna aktivnost na bankama prodorila u 2005 godinu. Taka, bruto-kredit se povećala za 11.429 milijardi denari ili za 19,9%. Godišnji porast u ukupnim kreditima na nefinansijski subjektima u najvećem dijelu (84,3%) je podržan od porasta u kreditima u grupi velikih banki, koji iznosi 9.639 milijardi denari ili 25,4%. Krediti u grupi srednjih banki, i pored njihovo najviše strukturno učestvo (11,6%) u ukupnim kreditima u odnosu na učestvo u grupi velikih i malih banki, bile su najviše kreditna dinamika od 40,5%, s toga određuju ukupni porast u kreditima za 20,0%. Nasuprot tome, krediti u grupi malih banki se smanjuju za 3,6%, što određuje smanjenje u obimu u ukupnim kreditima za 4,4%. Smanjenje u kreditima u ovoj grupi banki se dolazi iz toga da jedna banka od bankarskog sistema, preostala jedna banka u grupi srednjih banki i smanjenje u obimu u kreditima u nekoliko banki. (Tabela br. 6 - Pasivno učestvo i porast u ukupnoj aktivnoj, kreditima i depozitima po grupi banki).

2.2.1. Struktura u kreditima na nefinansijski subjektima (sektorska, rožna i valutna struktura)

Tabela br. 8
Struktura u kreditima na nefinansijski subjektima

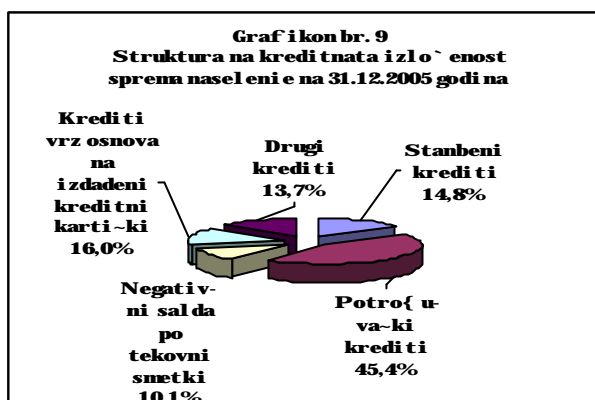
Datum	Opis	Vkupno	Vkupno		Pretprijatija		Naselenie		Drugi komitenti		
			Denarski	Devizni	Denarski	Devizni	Denarski	Devizni	Denarski	Devizni	
31.12.2004	Dostasani krediti	1.210	726	484	616	470	110	3	0	11	
	Kratkorožni krediti	19.583	16.822	2.760	13.771	2.703	2.457	43	594	15	
	Dolgorožni krediti	26.848	19.851	6.997	8.464	6.611	11.378	298	9	87	
	Nefunkcionalni krediti	9.727	8.510	1.217	7.297	1.089	1.026	17	187	111	
	Vkupno bruto-krediti	57.367	45.910	11.457	30.149	10.872	14.971	362	790	224	
	Rezervi za potencijalni zagubi	-9.292									
	Vkupno neto-krediti	48.076									
31.12.2005	Dostasani krediti	1.551	945	606	749	592	193	12	3	3	
	Kratkorožni krediti	19.237	16.485	2.752	12.895	2.714	3.535	29	55	9	
	Dolgorožni krediti	37.690	24.838	12.852	9.031	11.928	15.745	676	62	248	
	Nefunkcionalni krediti	10.319	9.077	1.242	7.657	1.119	1.382	25	38	98	
	Vkupno bruto-krediti	68.797	51.344	17.452	30.332	16.352	20.854	742	159	359	
	Rezervi za potencijalni zagubi	-9.889									
	Vkupno neto-krediti	58.908									
Godišnji porast 31.12.05/31.12.04	Apsolutni porast u bruto-kreditima	11.429	5.434	5.995	183	5.480	5.883	380	-631	135	
	U procentima	19,9%	11,8%	52,3%	0,6%	50,4%	39,3%	105,0%	-79,9%	60,4%	
	Učestvo u porastu	100,0%	47,5%	52,5%	1,6%	47,9%	51,5%	3,3%	-5,5%	1,2%	

Sektorska struktura u kreditima na 31.12.2005 godinu ne bile su značajne promjene u odnosu na 31.12.2004 godinu. Krediti u grupi pretprijatija u najvećem dijelu zadržavaju dominantno učestvo od 67,9% (71,5% - 31.12.2004 godinu), dok

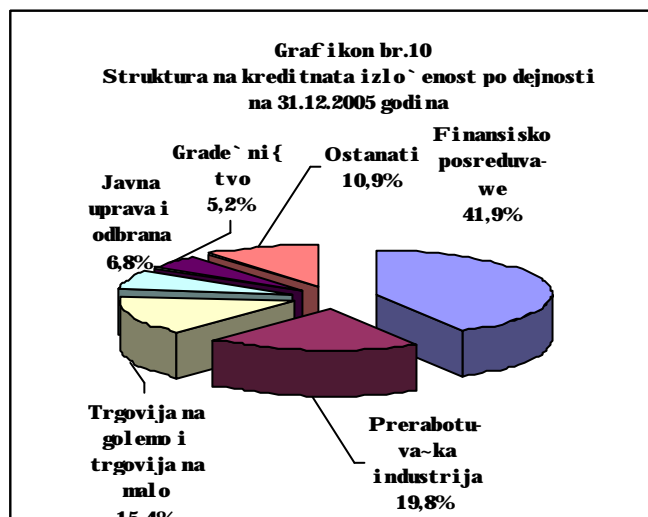
sektorot „naseleni e“ ja zajakna svojata pozicija preku zgol emuvawe na u-estvoto od 26,7% (31.12.2004 godina), na 31,4% (31.12.2005 godina).

Najizrazen godi{ en porast na krajot na 2005 godina bele`at kreditite na naselenieto (6.263 milioni denari ili 40,8%), nasproti porastot na kreditite na pretpriyatijata (5.663 milioni denari ili za 13,8%). Vakvite trendovi upatuvaa na faktot deka bankite vo poslednite godini s` pove}e se fokusi raat na kreditirawe na naselenieto.

Grafikonot br. 9 poka`uva deka vo strukturata na kreditnata izlo`enost sprema naselenieto, dominantno u-estvo od 45,4% imaat potro{uva-kite krediti.

Analizata na kreditnata aktivnost na bankite po oddelni dejnosti poka`uva dominantno u-estvo na finansiskoto posreduvawe od 41,9% na 31.12.2005 godina (42,1% na 31.12.2004 godina). Kreditnata izlo`enost kon ova dejnost vo najgolema mera proizleguva od izlo`enosta na bankite sprema Narodna banka vrz osnova na plasmani vo blagajni~ki zapisi, kako i od izlo`enosta vo vid na depoziti vo stranski i doma{ni banki, koi zaedno pretstavuvaat 97,0% od vkupnata kreditna izlo`enost kon ova dejnost. Vtora po golemina e kreditnata izlo`enost na bankite kon prerabotuvaka industrija, koja iznesuva 19,8% od vkupnata kreditna izlo`enost, po koja sleduva izlo`enosta kon trgovijata na golemo i malo so 15,4%. Izrazenata kreditna aktivnost kon industrijata i trgovijata se reflektira i preku zna~itelno podobrenite performansi vo ovie dejnosti registrirani vo 2005 godina. I meno, industrijata pretstavuva{e glavni dvigatel na ekonomski ot rast vo 2005 godina, ~ie u-estvo iznesuva{e 41,1%, dodeka trgovijata e vtori ot najzna~aen sektor, koja generira 26,8% od vkupni ot ekonomski rast vo 2005 godina. Zgol emena aktivnost e registrirana i vo ostanatite sektori na ekonomijata, so iskluk na sektorot grade`nitvo (~ie u-estvo vo BDP iznesuva 5,3%), kade {to e zabele`an pad od 5% (poradi docneweto vo izvedbata na pogolemi inf rastrukturni proekti). Od druga strana, kreditnata izlo`enost na bankite kon ova dejnost na godi{no ni vo bele`i porast za 467 milioni denari ili od 8,5%, {to bi mo`elo da pretstavuva vode~ki indikator za potencialno zgol emuvawe na aktivnosti te vo grade`nitvo vo slednata godina.

sektorot grade`nitvo (~ie u-estvo vo BDP iznesuva 5,3%), kade {to e zabele`an pad od 5% (poradi docneweto vo izvedbata na pogolemi inf rastrukturni proekti). Od druga strana, kreditnata izlo`enost na bankite kon ova dejnost na godi{no ni vo bele`i porast za 467 milioni denari ili od 8,5%, {to bi mo`elo da pretstavuva vode~ki indikator za potencialno zgol emuvawe na aktivnosti te vo grade`nitvo vo slednata godina.

Podobreni te performansi vo re~isi si te sektori na ekonomijata i maa svoj odraz i vrz prose~noto nivo na izlo`enost na banki te na rizik vo sekoj od niv. I meno, prose~noto nivo na izlo`enost na rizik sprema dejnosti te so najvisoka kreditna zadol`enost (finansisko posreduvawe, industrija, trgovija, javna uprava i odbrana i grade`ni{tvo) koja iznesuva 89,1% od vkupnata kreditna izlo`enost se dvi`i pome|u kategorijate na rizik „A“ i „V“.

Tabela br. 9
Prose~no nivo na izlo`enost na rizik

Dejnost	Vkupna kreditna izlo`enost vo milioni denari	Prose~na kategorija na rizik
Fi nansisko posreduvawe	48.106	A
Prerabotuvaweka i ndustrija	22.701	V
Trgovija na gol emoi trgovija na mal o	17.647	B
Javna uprava i odbrana	7.866	A
Grade`ni {tvo	5.967	B
Ostanati	12.553	B
Vkupno	114.839	B

Analizata na izlo`enosta na grupite banki sprema oddelni dejnosti poka`uva dominantno u~estvo na grupata golemi banki od nad 50% vo kreditnata izlo`enost kon dvanaeset sektori koi u~estvuvaa so 74,3% vo BDP.

Od aspekt na ro~nosta, i ponatamu domini ra kreditiraweto na dolg rok (54,8%), nasproti kreditiraweto na kratok rok (28,0%) i dostasanite i nefunkcionalnite krediti (17,2%). Pritoa, dolgoro~noto kreditirawe domini ra i kaj kreditite na preprijatijata i naselenieto so 44,9% i 76,0%, soodvetno.

Od aspekt na valutnata struktura, 74,6% od kreditite na nefinansi ski subjekti se denarski (od niv 29,7% se denarski krediti so devizna klauzula), a 25,4% se devizni. Vo analiziraniot period, deviznite krediti bele`at intenziven godi{en porast od 52,3% vo sporedba so porastot od 11,8% na denarskite krediti i 19,9% na vkupnite bruto-krediti. Raste~kiot trend na deviznoto kreditirawe na rezidenti upatuvawa na s~ pogolema orientiranost na preprijatijata kon zadol`uvawe vo stranska valuta, {to vo najgolema mera e motivirano od poniskite kamatni stapki {to gi nudat bankite za ovoj vid krediti. Zgolemeni ot intenzitet na devizno kreditirawe na rezidenti od strana na banki te vo Republika Makedonija se potvrduva i preku zgolemeni ot obem na novoodobreni te devizni krediti na rezidenti vo tekot na 2005 godi na vo visina od 14.977 milioni denari, {to e za 6.892 milioni denari ili za 72,3% pove}e vo odnos na novoodobreni te krediti vo tekot na 2004 godi na. Vakvata dinamika determi ni ra zgolemuwawe na u~estvoto na novoodobreni te devizni krediti vo vkupnite novoodobreni krediti od 18,5% (31.12.2004 godi na), na 26,2% (31.12.2005 godi na).

Spored namenata, najgolemi ot del od redovnite devizni krediti se odobreni za pla}awe obvrski kon nerezi denti (61,4%), dodeka ostatokot od 38,6% bea nameneti za pla}awe vo zemjata. Od aspekt na ro~nosta, domini raat devizni te krediti na dolg rok (88,9% od vkupni te devizni krediti odobreni za pla}awe obvrski kon nerezi denti i 74,0% od vkupni te devizni krediti odobreni za pl a}awe vo zemjata).

Vo tekot na 2005 godi na, 8,6% od vkupni te odobreni devizni krediti na rezidenti bile nameneti za finansirawe na nefinansi ski pravni lica - neto-

izvoznici¹⁴, 4,8% bile devizni krediti odobreni na fizi~ki lica, dodeka ostatek od 86,6% se odnesuva na devizni krediti odobreni na ostanati rezidenti. Visokoto u~estvo na odobreni devizni krediti na rezidenti ~ij kursen rizik e nepokrien, mo`e da pretstavuva indikator za povisok indirekten krediten rizik { to go prezemaat bankite. Ovoj rizik bi se efektual pri hipoteti~no namaluvawe na vrednosta na denarot vo odnos na stranski valuti.

Grupata golemi banki ima dominantno u~estvo i vo deviznoto krediti rawe na rezidenti. U~estvoto na ova grupa banki vo vkupni te odobreni devizni krediti vo 2005 godina i znesuva { e 80,7% (68,2% vo 2004 godina).

Tabela br. 10
Struktura na krediti te po grupi banki

Struktura na krediti na 31.12.2005 godina	Sektorska struktura			Ro-na struktura			Valutna struktura	
	Pretprijatija	Naselnie	Drugi konitenti	Kratkoro-ni	Dolgpro-ni	Dostasani i nefunkcionalni	Denarski	Devizni
Golemi banki	70,4%	67,2%	53,8%	64,9%	67,6%	81,5%	66,2%	78,1%
Sredni banki	12,7%	9,2%	8,4%	11,0%	11,0%	3,0%	14,0%	4,2%
Mali banki	17,0%	23,6%	37,9%	21,4%	21,4%	15,5%	19,7%	17,7%
Vkupno	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Dominacijata na grupata golemi banki se potvrduva so analizata na sektorskata, ro-nata i valutnata struktura na kreditnata aktivnost.

2.3 Portfolio na hartii od vrednost

Zgolemenoto investirawe vo hartii od vrednost od strana na bankite determinira porast na portfolio na hartii od vrednost za 4.838 milioni denari, ili za 37,2% na godi{na osnova. Vakvata dinamika dovede do zgolemuwawe na u~estvoto na portfolio na hartii od vrednost vo vkupnata aktiva na bankite vo Republika Makedonija od 11,0% (31.12.2004 godina) na 12,7% (31.12.2005 godina). Godi{niot porast na portfolio na hartii od vrednost vo najgolem del se dol`i na novozapisci i blagajni~ki zapisi na Narodna banka, zaradi zgolemenata likvidnost na bankite predizvikana od raste~ki ot trend na depozitnata baza.

Vo ramki na portfolio na hartii od vrednost, dominiraat dol`ni~kite hartii od vrednost so 91,7%, a ostatek od 8,3% se odnesuva na sopstveni~ki hartii od vrednost. Vo strukturata na dol`ni~ki hartii od vrednost, najzastapeni se blagajni~kite zapisi na Narodna banka so 54,6% i hartii te od vrednost izdadene od strana na dr`avata po razni osnovi so 44,1%. Najznajna stavka vo ramki na dr`avni te hartii od vrednost e dolgoro-nata obvrznata izdadena od strana na dr`avata pri procesot na privatizacija na „Stopanska banka“ AD Skopje (69,1%), po { to sledat obvrznice za t.n. staro devizno {tedewe i za denacionalizacija (17,6%). Del od ovie strukturni obvrznici (Obvrznata za t.n. staro devizno {tedewe i Obvrznice za denacionalizacija) kotiraat na „Makedonska berza“ AD Skopje. Sепak, i pokraj faktot { to ovie obvrznici bea izdadene za regulirawe odredeni obvrski na dr`avata i ne bea dizajnirani kako instrumenti za trgovawe, berzanski te

¹⁴ Kategorijata neto-izvoznici se odnesuva na rezidenti koji to ostvarile pogolem devizen priliv od odliv prethodnata godina i/ili za koji to analizata na bankata poka`uva deka }e ostvarat neto devizen priliv koji }e ovozmo`i izmiruvawe na vkupni te devizni obvrski.

podatoci poka` uvaat deka tie se najtrgovani i najbarani hartii od vrednost na „Makedonska berza“ AD Skopje.

Na 31.12.2005 godina, zapi { anite dr` avni zapisi od strana na banki te iznesuvaa 790 milioni denari, { to pretstavuva zgolemuvawe za 251 milion denari, ili 46,5% na godi { na osnova. Vakvi ot porast vli jae vrz zgolemuvawe na nivnoto u-estvo vo strukturata na dr` avnite hartii od vrednost za 3,2 procentni poena. Od aspekt na ro~nosta, najzastapeni se tri mese~nite dr` avni zapisi so 57,7%, po { to sleduvaat { estmese~nite (24,1%) i dvanaesetmese~nite (18,2%) dr` avni zapisi. Spored sopstvenosta na kupenite dr` avni zapisi, preovladuvaat dr` avnite zapisi zapi { anite vo korist na klienti so 72,6%, a ostatokot od 27,4% se vo korist na banki te.¹⁵ Trgovaweto so dr` avnite zapisi na „Makedonska berza“ AD Skopje be { e vo zna~itel na mera obeshrabreno zaradi relativno visokite provizii za izvr { enite transakcii od strana na berzanski te posrednici. Za taa cel, se promovira pol i kvi den pazar na dr` avni hartii od vrednost - Pazar preku { al ter (OTC).

Tabela br. 11
Struktura na portfolio na hartii od vrednost

Portfolio na hartii od vrednost	I znos vo milioni denari		Struktura		Godi { en porast 31.12.05/31.12.04		
	31.12.2005	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2004	Apsoluten porast	Vo procenti	U-estvo vo porastot
Dol` ni~ki hartii od vrednost	16.365	11.722	91,7%	90,1%	4.643	39,6%	96,0%
Blagajni~ki zapisi na NBRM	8.934	4.465	54,6%	38,1%	4.469	100,1%	96,3%
Hartii od vrednost izdadeni od dr` avata	7.221	7.001	44,1%	59,7%	220	3,1%	4,7%
- Obvrznica za pri vatizacija na „Stopanska banka“ AD Skopje	4.992	5.502	69,1%	78,6%	(510)	-9,3%	-231,8%
- Obvrznici za sanacija na „Stopanska banka“ AD Skopje (gol ema obvrznici) i zdadena od ASB	93	112	1,3%	1,6%	(19)	-16,7%	-8,5%
- Obvrznici za staro devizno { tedewe i denacionalizacija	1.273	847	17,6%	12,1%	426	50,3%	193,8%
- Dr` avni zapisi	790	539	10,9%	7,7%	251	46,5%	113,9%
- Kontinuirani dr` avni hartii od vrednost	72		1,0%		72		32,6%
Drugi dol` ni~ki hartii od vrednost	211	256	1,3%	2,2%	(46)	-17,9%	-1,0%
Sopstveni~ki hartii od vrednost	1.480	1.285	8,3%	9,9%	195	15,2%	4,0%
Vlo` uvawa vo hartii od vrednost so pravo na upravuvawe vo doma { ni nef i nanski pravni lica	356	426	24,1%	33,2%	(70)	-16,4%	-35,8%
Vlo` uvawa vo banki i drugi f i nanski organizacii vo zemjata	887	623	59,9%	48,5%	264	42,4%	135,4%
Drugi sopstveni~ki hartii od vrednost	237	236	16,0%	18,4%	1	0,4%	0,4%
Vkupno portfolio na hartii od vrednost	17.845	13.006	100,0%	100,0%	4.838	37,2%	100,0%

Kontinuiranite dr` avni hartii od vrednost imaat nezna~itelno u-estvo, no treba da se spomenat bidej { i pretstavuvaat del od strategijata za razvoj na pazarot na dr` avni hartii od vrednost. Vo noemvri 2005 godina za prvpat be { e izdadena dvegodi { na kontinuirana dr` avna obvrznica. Spored sopstveni~kata struktura na kupenite kontinuirani dr` avni hartii od vrednost, klienti te u-estvuvaat so 28,3%, a banki te so 71,7%.

Pove { e od pol ovi na od sopstveni~ki te hartii od vrednost se odnesuva na vlo` uvawa vo banki i drugi f i nanski organizacii vo zemjata (59,9%), a pomal del na vlo` uvawa vo doma { ni nef i nanski pravni lica (24,1%).

¹⁵ Na 31.12.2005 godina, vkupni ot iznos na izdadeni dr` avni zapisi (banki i klienti) iznesuva 3.464 milioni denari (nominal en iznos).

2.4 Depoziti na nefinansiski subjekti (pravni lica i naselenie)

Na 31.12.2005 godina, depozitite na nefinansiski subjekti iznesuavaa 97.922 milioni denari, { to pretstavuva zgol emuvawe od 15.638 milioni denari, odnosno 19,0% sporedeno so 31.12.2004 godina. Vakvata di nami ka poka` uva deka trendot na porast na depoziti te, pri suten vo prethodni te godi ni, e zadr` an i vo tekot na 2005 godina. So toa, depoziti te u{ te pove}e ja zajaknaa svojata pozicija na primaren izvor na sredstva za finansirawe na aktivnosti te na banki te vo Republ i ka Makedonija.

2.4.1. Struktura na depozitite na nefinansiski subjekti (sektorska, ro~na i valutna)

Sektorskata analiza poka` uva deka depozitite na naselenieto, so u~estvo od 58,8%, se nositeli na vkupnata depozitna baza. Tie bele` at najizrazen godi { en porast od 10.076 milioni denari, odnosno 21,2%, so { to pretstavuvaat osnovna komponenta na porastot na vkupni te depoziti (ni vnoto u~estvo vo vkupni ot porast iznesuva 64,4%). Depoziti te na pretprijatijata u~estvuvaat so 35,1% vo vkupni te depoziti. Na godi { na osnova, ti e se zgol emi le za 3.630 milioni denari, ili za 11,8%. Preostanati te 6,1% se odnesuvaat na depoziti te na javni ot sektori na drugi komi tenti.

Tabela br.12

Struktura na depoziti te na nefinansiski pravni lica i naselenie

Datum	Opis	Vkupno	Vkupno		Pretprijatija		Naselenie		Javen sektor		Drugi komi tenti	
			Denarski	Devizni	Denarski	Devizni	Denarski	Devizni	Denarski	Devizni	Denarski	Devizni
31.12.2004	Depoziti po vi duvawe	42.817	18.724	24.093	9.016	6.700	7.450	17.393	744	-	1.514	-
	Ograni -eni depoziti	1.039	478	561	344	561	-	-	128	-	6	-
	Kratkoro-no oro-eni depoziti do 1 godi na	35.025	16.089	18.936	9.637	4.089	5.278	14.530	702	-	472	318
	Dolgoro-no oro-eni depoziti nad 1 godi na	3.403	2.258	1.145	409	-	1.718	1.137	99	-	31	8
	Vkupno	82.284	37.549	44.735	19.406	11.350	14.447	33.059	1.673	-	2.024	326
31.12.2005	Depoziti po vi duvawe	47.295	21.320	25.975	10.166	6.195	8.572	19.780	849	-	1.734	-
	Ograni -eni depoziti	974	439	535	303	535	-	-	128	-	8	-
	Kratkoro-no oro-eni depoziti do 1 godi na	45.920	19.318	26.602	10.051	6.500	7.882	18.581	723	-	662	1.521
	Dolgoro-no oro-eni depoziti nad 1 godi na	3.732	2.281	1.451	635	-	1.318	1.448	48	-	280	3
	Vkupno	97.922	43.359	54.563	21.155	13.230	17.772	39.809	1.748	-	2.684	1.524
Godi { en porast 31.12.05/ 31.12.04	Apsoluten porast na depoziti	15.638	5.810	9.828	1.749	1.880	3.326	6.750	74	-	660	1.198
	Vo procenti	19,0%	15,5%	22,0%	9,0%	16,6%	23,0%	20,4%	4,4%	-	32,6%	367,2%
	U~estvo vo porastot	100,0%	37,2%	62,8%	11,2%	12,0%	21,3%	43,2%	0,5%	-	4,2%	7,7%

Spored valutnata struktura, na 31.12.2005 godina, devizni te depoziti u~estvuvaat so 55,7% vo vkupnata depozitna baza, a denarski te so 44,3% (od ni v 6,3% se odnesuvaat na denarski depoziti so devizna klauzula). Na godi { na osnova, devizni te i denarski te depoziti bele` at zgol emuvawe od 22,0% i 15,5%, soodvetno. Vo ramki na devizni te depoziti prisutna e celosna domi nacija na depoziti te na naselenie so 72,9%, so { to se potvrduva izrazenata naklonetost na naselenieto za { tedewe vo stranska valuta. Vo strukturata na denarski te depoziti prisutna e poramnomerna distribucija pome|u sektori te „pretprijatija“ i „naselenie“. Taka, 48,8% od denarski te depoziti se na pretprijatijata, a 41,1% se depoziti na naselenieto.

Od aspekt na ro~nosta na depozitni ot potencial, 49,3% se depoziti po vi duvawe¹⁶, 46,9% se kratkoro~ni depoziti, a u~estvoto na dolgoro~ni te

¹⁶ Vo ramki na depoziti te po vi duvawe se vkl u~eni transakci ski te depoziti.

depoziti iznesu 3,8%. Na godišnjoj osnovi, kratkoročne depozite bele`at najizraženiji porast od 31,1%, što pri donosu za povećanje na nivou od 4,3 procentna poena. Po strukturi na ovoj kategoriji depoziti prema vrsti (po vrsti, kratkoročni i dugoročni) najizraženiji se depoziti na naseljenoj su od 58,7%, 57,6% i 74,1%, što odgovara vrsti depozita.

Tabela br. 13
Struktura na depozite po grupi banki

Struktura na depozite na 31.12.2005 godina	Sektorska struktura				Ro-na struktura			Valutna struktura	
	Pretprijava	Naselenje	Javen sektor	Drugi konitenti	Po viduvawe	Kratkoro-ni	Dolgoro-ni	Denarski	Devizni
Golemi banki	70,2%	75,7%	49,8%	69,9%	72,8%	76,3%	35,9%	69,9%	75,6%
Sredni banki	12,9%	10,6%	20,3%	7,6%	10,9%	11,2%	22,0%	12,0%	11,1%
Mali banki	16,8%	13,7%	29,9%	22,6%	16,2%	12,5%	42,1%	18,1%	13,3%
Vkupno	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Nabuduвано po grupi banki, dominacijata na grupata golemi banki se potvrđuva so analizata na sektorskata, ro-nata i valutnata struktura na depozitnata aktivnost.

2.5. Vonbilansni aktivnosti na bankite

Vkupnite vonbilansni aktivnosti, odnosno vkupnite potencijalni obrski na bankite, so sostojba na 31.12.2005 godina iznesu 15.388 milioni denari, što predstavuva 9,9% od vkupnite aktivnosti na bankite. Po sporedba so 31.12.2004 godina, vkupnite vonbilansni aktivnosti na bankite bele`at porast za 3.315 milioni denari, odnosno za 27,5%. Vkupnata rizivona vonbilansna aktivna na bankite so sostojba na 31.12.2005 godina iznesu 92,8% od site vonbilansni aktivnosti. Pritoa, po strukturi na vonbilansnata aktivna na bankite dominira nepokrenite garancii i akreditivi na koji otpad dve tretini od vkupnata vonbilansna aktivnost na bankite.

3. Rizici vo bankarskoto rabotewe

3.1. Krediten rizik

3.1.1. Kreditno portfolio na bankite

Na 31.12.2005 godina, vkupnata kreditna izlo`enost na bankarski ot sistem iznesu 140.696 milioni denari, što predstavuva povećanje od 21.517 milioni denari ili za 18,1% vo odnos na 31.12.2004 godina. Najgolem pri donos za porastot na vkupnata kreditna izlo`enost od 74,6% ima grupata golemi banki, kaj koja e registriran godišen porast od 16.060 milioni denari, odnosno od 19,5%. Grupata sredni banki, i ako so najmalu od 11,3%, vo sporedba so u`estvo vo vkupnata kreditna izlo`enost od 11,3%, vo sporedba so u`estvo na grupata golemi banki (70,0%) i na grupata mali banki (18,7%), ostvari u`estvo od 22,7% vo porastot na vkupnata kreditna izlo`enost. Pritoa, grupata sredni banki vo 2005 godina zabele`a najgolem relativen godišen porast na kreditnata izlo`enost od 44,1% ili za 4.880 milioni denari. Grupata mali banki ima najmal porast od 577 milioni denari, odnosno od 2,2%, i u`estvuva samo so 2,7% vo porastot na vkupnata kreditna izlo`enost, što se potvrđuva nejznata marginalna uloga vo finansijskata i intermedijacija.

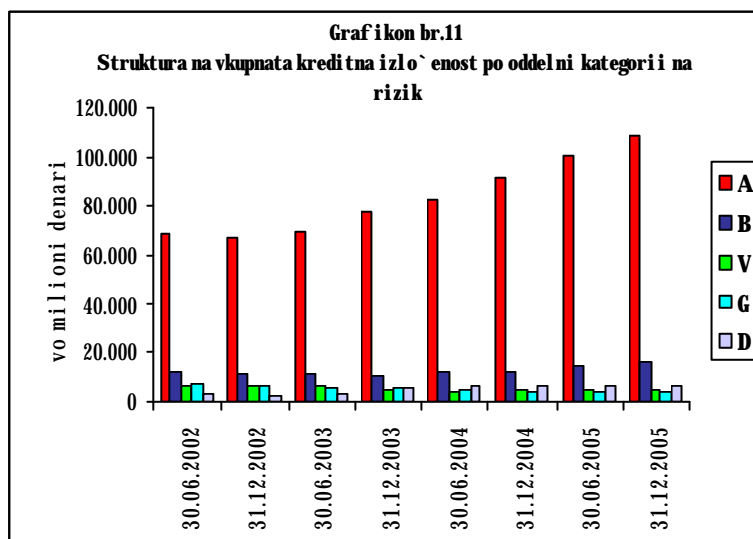
Porastot na kreditnata izlo`enost na bankite e prosleden so podobruvawe na nejzinata struktura. I meno, vo ramki na vkupnata kreditna izlo`enost na bankite, najgol em del (68,2%) i m pri pa|a na redovni te krediti, dodeka u-estvoto na nef unkcionalni te krediti e 7,5%. Pritoa, na krajot na 2005 godina vo odnos na krajot na 2004 godina, redovni te krediti bea povisoki za 12.421 milioni denari, odnosno za 14,9%, dodeka nef unkcionalni te krediti se namalija za 167 milioni denari, ili za 1,6%.

Stres-test analiza koja se bazira vrz kvantifikacija na maksimalni otmo`en porast na kreditnata aktivnost, bez pritoa da se zagrozi solventnosta na bankite<sup>17</sup>, poka`a deka bankite na 31.12.2005 godina i maat dovol en kapacitet za zgolemuvawe na obemot na kreditirawe. I meno, bruto-kreditite na nivo na cel i ot bankarski sistem bi mo`el e da porasnat za okol u 70%, bez da se zagrozi solventnata pozicija na bankite. Stapkata na krediten porast kaj dvanaeset banki bi mo`ela da bide nad 100%, a pritoa koeficientot na adekvatnost na kapital ot da ne i m se namali pod utvrdenoto minimalno nivo od 8%. Ova e u`te eden pokazatel deka bankarski ot sistem vo Republika Makedonija ima zna-itelen potencijal za natamo{no prodlabo-uvawe na finansiskata intermedijacija.

3.1.2. Kvalitet na kreditnoto portfolio

Kreditni ot rizik e dominanten vid rizik {to se javuva vo raboteweto na bankite vo Republika Makedonija. Pritoa, zna-itel nate kreditna ekspanzija registrirana vo poslednite nekolku godini ne predizvika vlo{uvawe na kvalitetot na kreditnoto portfolio. Naproti v, kreditni ot rizik, meren preku nizai ndikator, bele`i namaluvawe.

Strukturata na kreditnoto portfolio od aspekt na negovata rizi~nost, uka`uva na dominantno u-estvo na kreditnata izlo`enost klasificirana vo kategorijate na rizik „A“ i „B“ (89,1%). Vo odnos na 31.12.2004 godina, kreditnata izlo`enost vo ovie kategorii na rizik e zgolemena za 21.982 miliona denari ili za 21,3%. Vкупni ot porast na kreditnoto

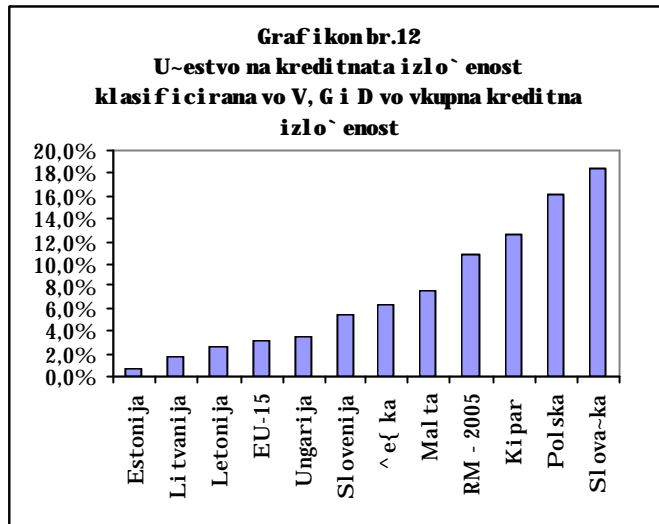

portfolio od 18,1% e pred s` rezultat na novoodobrenite kreditni izlo`enosti glavno klasificirani vo kategorijata na rizik „A“. Vakvata struktura na kreditnata izlo`enost i niskata rizi~nost na novoodobrenite krediti pretstavuva osnova za kvalitetno kreditno portfolio. Vo taa nasoka

¹⁷ Ova strest-test analiza se bazira vrz osnovnite pretpostavki deka makroekonomskoto opkru`uvawe ostanuva stabilno i deka se zadr`uva ista struktura na novoodobrenite krediti od aspekt na nivoto na rizi~nost kako i vo tekot na 2005 godina.

vlijae i namaluvaweto na u-estvoto na kreditnata izlo`enost klasificirana vo dvete kategorii koi reflektiraat najgolem rizik („G“ i „D“) od 9,2% (31.12.2004 godina) na 7,7% (31.12.2005 godina). U-estvoto na kreditnata izlo`enost klasificirana vo kategorijite na rizik „V“, „G“ i „D“ vo vkupnata kreditna izlo`enost e namaleno od 13,2% (31.12.2004 godina) na 10,9% (31.12.2005 godina).

Sepak, i pokraj trendot na opalawe, grafikonot br. 12 poka`uva deka u-estvoto na kreditnata izlo`enost vo kategorijite na rizik „V“, „G“, i „D“ vo vkupnata kreditna izlo`enost, vo sporedba so porazvieni te zemji s`u`te e na relativno visoko nivo. Taka, vo 2004 godina kaj novi te zemji --lenki na Evropskata unija ovoj indikator iznesuva 10,4%, { to e s`u`te visoko nivo vo odnos na prose~noto nivo na

ovoj indikator od 3,1% za 2004 godina kaj zemji te --lenki na EU (EU-15). Kaj novi te zemji --lenki na EU postojat zna~itelni razliki vo kvalitetot na kreditnoto portf ol io na banki te. Taka, prose~noto u-estvo na plasmani te so povi sok rizik vo vkupnoto kreditno portf ol io na banki te od bal ti ~ki te zemji iznesuva samo 1,5%, nasproti 11,1% za zemji te od Centralna i Isto~na Evropa (CI E). Vo ramki na zemji te al grupata na CI E, u-estvoto na plasmani te so povi sok rizik se dvi `i vo raspon od 3,5% do 21,9%.¹⁸

Na 31.12.2005 godina prose~noto nivo na rizi~nost na kreditnoto portf ol io na banki te iznesuva 8,4% { to odgovara na kategorijata na rizik „B“. Na godi { na osnova, ovoj indikator bele`i namaluvawe za 1,3 procentni poeni. Namalenata rizi~nost na kreditnoto portf ol io na banki te vo Republika Makedonija se mani festira i preku stagnacija na rastot na posebnata rezerva za potencialni kreditni zagubi, i pokraj poi ntenzi vni ot porast na kreditnoto portf ol io. Taka, vo 2005 godina, vkupnata kreditna izlo`enost zabele`a porast od 18,1%, a posebnata rezerva za potencialni kreditni zagubi se zgolemi za 1,4%.

Analizata na kval itetot na kreditnoto portf ol io od aspekt na negovata pokri enost so garantni ot kapi tal na banki te poka`uva deka na 31.12.2005 godina bile potrebni 71,8% od garantni ot kapi tal za cel osno pokri vawe na iznosot na kreditnata izlo`enost na banki te klasificirana vo kategorijite na rizik „V“, „G“ i „D“ (Aneks broj 3). So toa, ovoj indikator zabele`a podobruvawe za 9,5 procentni poeni vo odnos na 31.12.2004 godina. Podobruvaweto e rezul tat kako

¹⁸ I zvor na podatoci: I zve{ taj za strukturata na bankarski te sistemi na novi te zemji --lenki na EU, ECB, januari 2005 godina. Vo grafikonot podatoci te za Republika Makedonija se so sostojba na 31.12.2005 godina, za EU-15 i za Slovenija tie se odnesuvaat na 2004 godina, a za ostanatite zemji se dadeni podatoci za 2003 godina - posledni raspolo`ivi podatoci. Rezul tati te od komparativnata analiza na ovoj indikator treba da se zemat predvid so odredena rezerva so ogle d na razlikite vo definiciite za kreditna izlo`enost klasificirana vo kategorijite na rizik „V“, „G“ i „D“.

na porastot na iznosot na garantni ot kapital na bankite, taka i namaluvaweto na rizik -nosta na kreditno portfolio.

Namaleniot krediten rizik na bankite mo`e da se potvrdi i preku namalenoto u`estvo na nerezerviraniot iznos na kreditna izlo`enost klasificirana vo kategoriiite na rizik „V“, „G“ i „D“ (kreditna izlo`enost namalena za izdvoenata posebna rezerva) vo garantniot kapital od 29,5% (31.12.2004 godina) na 26,1% (31.12.2005 godina). Ova zna`i deka pod pretpostavka kreditnata izlo`enost klasificirana vo kategoriiite na rizik „V“, „G“ i „D“ da ne se naplati vo celost, za pokrivawe na ostvareni te zagubi bi bila potrebna okolu edna `etvrtina od garantniot kapital na bankite. Soodvetno, adekvatnosta na kapitalot bi se namalila od 21,3% na 16,7%, { to poka`uva deka solventnosta na bankarskiot sistem na Republika Makedonija ostanuva stabilna. Otpornosta na bankite na krediten rizik se potvrduva i preku stres-test analizata za 31.12.2005 godina, koja poka`uva deka bankarskiot sistem na Republika Makedonija e rezistenten na ovoj vid rizik, kako rezultat na visokata solventnost na bankite.

Tabela br. 14

Pokazатели za kvalitetot na kreditno portfolio na bankite vo Republika Makedonija po grupi banki

Grupi banki	% na V,G,D vo vkupna kreditna izlo`enost				% na D vo vkupna kreditna izlo`enost				% na V,G,D vo garanten kapital				% na neto V,G,D vo garanten kapital			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Golemi banki	17,1	15,7	13,1	11,7	2,9	7,1	5,5	5,0	132,1	141,7	129,9	123,5	63,6	48,2	48,5	43,8
Sredni banki	12,9	7,9	7,2	6,1	0,9	0,3	1,1	1,2	63,6	50,1	41,7	36,7	40,9	33,8	23,9	20,8
Mali banki	15,5	18,5	16,2	10,5	1,8	4,4	8,1	4,8	45,2	50,6	45,5	29,8	26,8	22,0	13,4	9,8
Na nivo na bankarski sistem	15,9	15,1	13,2	10,9	2,3	5,2	5,7	4,6	77,7	81,0	81,2	71,8	41,6	32,5	29,5	26,1

Podobruvawe na kvalitetot na kreditno portfolio e prisutno kaj site grupi banki (Tabela br. 14 - Pokazатели za kvalitetot na kreditno portfolio na bankite vo Republika Makedonija po grupi banki). Taka, na 31.12.2005 godina, prose~noto nivo na rizik -nost na kreditno portfolio za grupite golemi, sredni i mali banki iznesuva { e 9,1%, 4,3% i 7,9%, soodvetno. Za sporedba, ovoj pokazatel na 31.12.2004 godina iznesuva { e 9,6%, 4,9% i 12,2% za grupite golemi, sredni i mali banki, soodvetno. Pri toa, vo 2005 godina najmnogu se podobri kvalitetot na kreditno portfolio na grupata mali banki, { to se sogleduva preku godi { noto namaluvawe od 5,7 procentni poeni na u`estvoto na kreditnata izlo`enost klasificirana vo kategoriiite na rizik V, G i D vo vkupnata kreditna izlo`enost, kako i namaluvaweto na u`estvoto na ovaa kreditna izlo`enost vo garantniot kapital od 15,7 procentni poeni.

Najzna`itelno vlijani e vrz kvalitetot na kreditno portfolio na nivo na celiot bankarski sistem ima grupata golemi banki, so ogleđ na nejzimoto dominantno u`estvo vo vkupnata kreditna aktivnost na bankite. I meno, 75,5% od vkupnata kreditna izlo`enost na bankite klasificirana vo kategoriiite na rizik „V“, „G“ i „D“ i 76,5% od vkupniot iznos na izdvoena posebna rezerva za pokrivawe na potencijalni zagubi se odnesuvaat na grupata golemi banki.

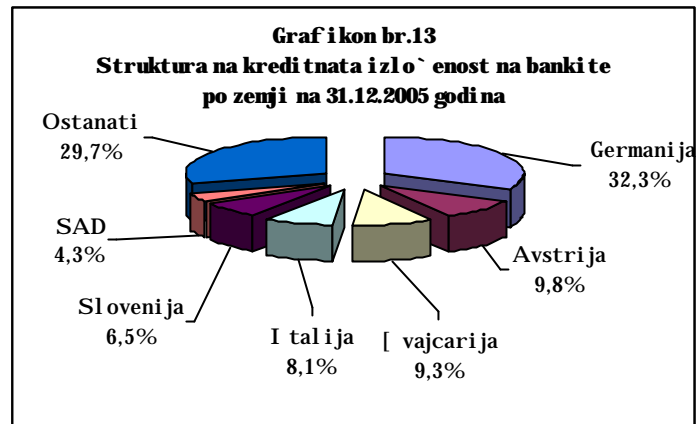
3.2. Rizik na zemja

Na 31.12.2005 godi na vkupnata bruto-izlo`enost na banki te na rizik na zemja iznesuva 36.005 milioni denari, ili 25,6% od vkupnata kreditna izlo`enost.

Neto-izlo`enosta na rizik¹⁹ na zemja na bankarski ot sistem iznesuva 35.589 milioni denari.

Dominantna pozicija na plasmani te na makedonski te banki vo forma na depoziti kaj stranski banki²⁰ (nad 98% od vkupnata neto-izlo`enost na rizikot na zemja), determinira banki te da izdvojuvat

mnogu nizok iznos na posebna rezerva za potencialni zagubi (0,1% od vkupnata neto-izlo`enost na rizikot na zemja). Najgolem del (98,0%) od izdvoenata posebna rezerva za pokrivawe na rizikot na zemja proizleguva od izlo`enosta na banki te sprema dve zemji, pri izlo`enost na banki te vo Republika Makedonija kon triaset i tri zemji. Najgolem del (70,3%) od ova kreditna izlo`enost na banki te e sprema stranski banki i nefinansi ski subjekti od Germanija, Italija, Avstrija, [vajcarija, Slovenija i od SAD²¹. Analizirano po grupi banki, grupata golemi banki ima najgolemo u`estvo vo vkupnata izlo`enost sprema stranstvo (73,5%) i vo izlo`enosta sprema {este zemji (69,3%) koi domini raat vo neto-izlo`enosta na rizik na zemja.

3.3. Likvidnosni rizik

Analizata na likvidnosnata pozicija na banki te od aspekt na: nivoto i strukturata na izvorite na sredstva, raspolo`livosta na visokoliki dni i likvidna aktiva i ro~nata usoglasenost na sredstvata i obvrski te na banki te, upatuvaa zaklu~ok deka banki te vo Republika Makedonija na krajot na 2005 godi na odr`uvaa zadovolitelno nivo na likvidnost. Toa vo golema mera e rezultat na povolnite dvi`ewa na devizni ot pazar i promenata vo monetarni te instrumenti<sup>22</sup> vo tekot na 2005 godi na, {to ima{e efekt na inicijalno zgol emuvawe na likvidnosta na banki te. Stres-test analizata na bankarski ot sistem na Republika Makedonija so sostojba 31.12.2005 godi na uka`uva na relativno visoko nivo na otpornost na bankarski ot sistem na likvidnosni rizik. Dogovornata rezidualna ro~nost na sredstvata i obvrski te na banki te na 31.12.2005 godi na e neusoglasena kako posledica na dominantnoto u`estvo na depoziti te po viduvawe, nasproti ro~nata struktura na krediti te, koi vo pogolem del dostasuvaa na podolg rok. Nasproti ova, pri suten e visok stepen na

¹⁹ Bruto-izlo`enost namalena za iznosot na izdvoena posebna rezerva za potencialni zagubi za kreditni rizik.

²⁰ Kreditna izlo`enost sprema stranski prvoklasni banki i plasmani te sprema banki so dogovorna ro~nost do tri meseci soglasno so metodologijata na Narodna banka nosat ponder na rizik od 0%.

²¹ Vo ramki na ostanatite zemji, dominira izlo`enosta kon Holandija, Velika Britanija, Danska, Francija i Norve{ka.

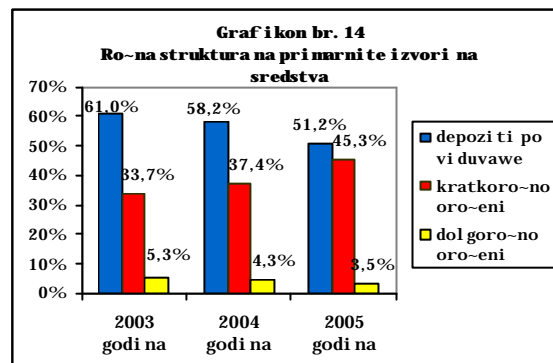
²² Porast na stapkata na zadol`itelnata rezerva na denarski te i devizni te depoziti od 7,5% na 10%

usoglasenost na rezidualna ro-na struktura na o-ekuvani te pri l i v i i o d l i v i , kako pokazatelj { to poadekvatno ja odrazuva l i k v i d n o s n a t a p o z i c i j a n a b a n k i t e . Pozitivnata slika koja ja dava o-ekuvana rezidualna ro-na struktura na sredstvata i obvrskite, vo najgolem del se dol`i na visokot stepen na stabilnost na depozitite po viduvawe, soglasno so iskustvoto vo izminati te godini.

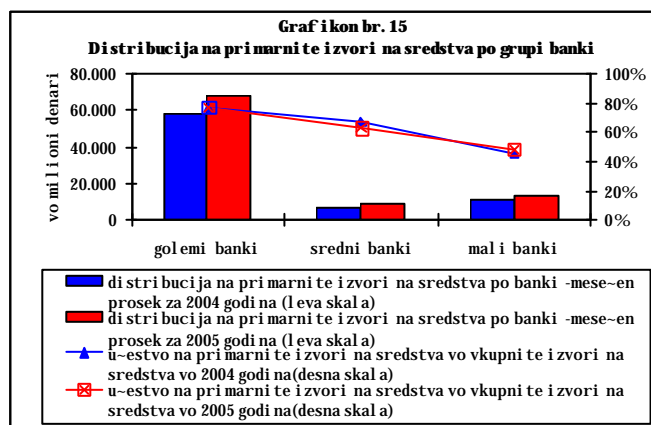
3.31. Primarni izvori na sredstva (depoziti na nefinansijski subjekti)

Depozitite na nefinansijski subjekti pretstavuvaat primaren izvor na sredstva na bankite vo Republika Makedonija. Taka, vo tekot na 2005 godina, prose~noto mese~no u-estvo na primarnite izvori na sredstva vo vkupnite prose~ni izvori na sredstva iznesuva{ e 69,6%, a vo vkupnite prose~ni tu|i izvori na sredstva 84,1% (vo 2004 godina 69,0% i 85,3%, soodvetno). Vo tekot na 2005 godina prodol`i trendot na kontinuiran porast na depozitite na nefinansijski subjekti evidenti ran vo prethodni te godini. Prose~ni ot mese~en iznos²³ na depozitite na nefinansijski subjekti vo 2005 godina iznesuva{ e 90.365 milioni denari, { to pretstavuva porast od 18,1% sporedeno so 2004 godina.

Grafikonot br. 14 poka`uva deka depozitite po viduvawe vo prosek u-estvuva so 51,2% vo vkupnata depozitna baza, kratkoro~no oro~enite depoziti imaa prose~no u-estvo od 45,3%, a dolgoro~nite 3,1%. Kako osobeno pozitivno se ocenuva zgol emuvaweto na ro~nosta na primarnite izvori na sredstva koe prodol`i i vo 2005 godina. Sepak ostanuva nepovolni ot nadolen trend na u-estvoto na depozitite na dolg rok.

Strukturata na depozitni ot potencijal po grupi banki e re~isi neizmeneta vo sporedba so 2004 godina. Dominanten del, odnosno 75,0% od vkupni ot depoziten potencijal, e pripa|a{ e na grupata golemi banki, dodeka na grupata sredni i na grupata mali banki im pripa|aa 10,2% i 14,8%, soodvetno.

Vakvata distribucija vlijae i vrzu-estvoto na primarnite izvori vo vkupni te izvori na sredstva, koe vo 2005 godina iznesuva 77,6%, 62,5% i 48,2% za grupi te golemi, sredni i mali banki, soodvetno. Ova u-estvo po grupi banki e re~isi neizmeneto vo sporedba so u-estvoto vo 2004 godina (Grafikon br. 15 - Distribucija na primarnite izvori na sredstva po grupi banki).

²³ Za potrebite na ovoj izve{ taj, pod "prose~en mese~en iznos# se podrazbra prosek od sal data na krajot na sekoj mesec vo analizi rani ot peri od.

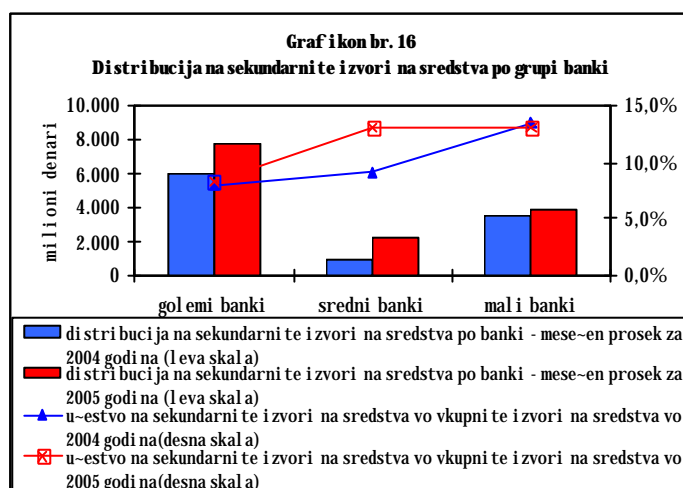
3.3.2. Sekundarni izvori na sredstva

Sekundarne izvori na sredstva na bankite vključujejo depoziti od banki i kartkoro- ni i dolgoro- ni pozajmici. Prose- noto u- estvo na sekundarne izvori na sredstva vo vkupni te prose- ni izvori na sredstva vo 2005 godi na iznesu- a e 10,7% (9,3% vo 2004 godi na), a vo vkupni te obvrski na banki te 12,9% (11,6% vo 2004 godi na). Najgolem del (78,3%) od vkupni te sekundarne izvori na sredstva se odnesu- va na dolgoro- ni te pozajmici vrz osnova na dolgoro- ni kreditni linii povle- eni od stranski banki i plasirani vo forma na dolgoro- ni krediti. Vo sporedba so 31.12.2004 godi na, dolgoro- ni te kreditni linii povle- eni od stranski banki zabele` aa porast za 45,7%. Pritoa, najgolem prido- nes (82,2%) za porastot na ovie izvori na sredstva i ma- e grupata golemi banki. Ovie dolgoro- ni kreditni linii, paralelno so rastot na depozitnata baza, bea osnova za zgol emenata kreditna aktivnost na grupata golemi banki.

I vo 2005 godi na najgolem del (55,5%) od sekundarne izvori na sredstva e pripa|a na grupata golemi banki. Vo odnos na 2004 godi na e evi denti rano zgol emeno u- estvo vo vkupni te sekundarne izvori na sredstva na grupata sredni banki, nasproti namalenoto u- estvo na grupata mali banki. Toa gl avno se dol` i na promenata na sestavot na ovie dve grupi banki, vo sogl asnost so zgol emenoto ni vo na aktiva potrebno za vkl u- uvawe vo grupata sredni banki.

Vo 2005 godi na, grupata sredni banki i grupata mali banki so sekundarne izvori na sredstva finansi rale 14,8% i 14,0% od svoje aktivnosti, soodvetno, a grupata golemi banki finansi rala 8,3% od aktivnosti te. Za sporedba, vo tekot na 2004 godi na ovie soodnosi iznesu- vane 9,1%, 13,5% i 8,0% za grupata sredni, mali i golemi banki, soodvetno.

Ova upatstva na pogolema zavisnost na grupite mali i sredni banki od sekundarne izvori vo sporedba so grupata golemi banki.

3.3.3. Likvidna aktiva i visokolikvidna aktiva

Prose- niot iznos na likvidna aktiva na bankite (defini rana vo po- i roka smisla na zborot²⁴) vo tekot na 2005 godi na i znesu- a e 58.524 mili oni denari, to pretstavu- va u- estvo od 45,1% vo vkupnata aktiva na banki te. Sporedeno so 2004 godi na, ni voto na pokri enost na vkupnata pasiva na banki te so likvidna aktiva e zgol emeno za 2,0 procentni poena.

²⁴ Likvidnata aktiva, vo po- i roka smisla, gi opfa}a pari- ni te sredstva i sal data kaj Narodna banka, blagajni- ki zapisi kaj Narodna banka, kratkoro- ni te dolgovni hartii od vrednost, kratkoro- ni te krediti kaj doma- ni i stranski banki i sal data na smetki te kaj doma- ni i stranski banki.

Strukturata na likvidnata aktiva vo 2005 godina e neizmeneta vo odnos na prethodnata godina. Dominantna komponenta, so prosečno učestvo od 60,8%, vo vkupnata likvidna aktiva na bankite se sredstvata na korespondentnite smetki kaj stranski banki, 10,8% se parni sredstva, a 10,2% se blagajniški zapsi na Narodna banka. Ostatokot se odnesuva na dolgovni hartii od vrednost, smetki kaj domašni banki i kratkoročni krediti na banki.

Vo 2005 godina prosečni otiznos na visokolikvidna aktiva²⁵ iznesuvaše 20.872 milioni denari, a nejzino učestvo vo vkupnata aktiva na bankite vo Republika Makedonija iznesuvaše 16,1%, što e poveќе za 2,3 procentni poeni vo odnos na mesečni prosek za 2004 godina. Ova ni vo na visokolikvidnata aktiva vo vkupnata aktiva obezbeduva prosečen stepen na pokrienost na depozitite po viduvawe od 45,1% i celosna pokrienost na oekuvaniot kumulativen odliv na depozitite do tri meseci.

Analizirano po grupi banki, najvisoko učestvo na visokolikvidna aktiva vo vkupnata aktiva od 23,7% ima grupata sredni banki, sleduva grupata mali banki so učestvo od 21,8%, a najniško učestvo ima grupata golemi banki so 13,0%. Ova uslovuva i povisok stepen na pokrienost na depozitite po viduvawe so visokolikvidna aktiva kaj grupata sredni banki (75,4%) i grupata mali banki (82,2%), sporedeno so grupata golemi banki (33,0%).

Kako rezultat na relativno visokoto nivo na likvidni i visokolikvidni aktiva kaj bankite, stres-test analizata so sostojba 31.12.2005 godina ukaže na relativno visoko nivo na otpornost na bankarskiot sistem na Republika Makedonija na likvidnosni rizik, pri eventualen odliv na depoziti.

3.3.4. Ro-na struktura na aktivata i pasivata

I pokraj visokoto nivo na likvidna aktiva vo vkupnata aktiva, sepak postoji dogovorna²⁶ rezidualna ro-na neusoglasenost na sredstvata i obvrskite na bankite na 31.12.2005 godina (Aneks br. 5 - Dogovorna ro-na struktura na aktivata i pasivata). Ova e posledica na nepovolnata ro-na struktura na izvorite na finansirawe na bankite, od aspekt na dominantното učestvo na depozitite po viduvawe, nasproti podolgoročni karakter na kreditite. Kumulativnata dogovorna rezidualna ro-na neusoglasenost me|u sredstvata i obvrskite se nadmi nuva vo ro-ni ot blok nad dvanaeset meseci.

Analizirano po grupi banki, najgolemo vlijanie vrz dogovornata rezidualna ro-na neusoglasenost na nivo na site banki ima grupata golemi banki. Kaj grupata sredni banki i grupata mali banki kumulativnata dogovorna rezidualna ro-na neusoglasenost me|u sredstvata i obvrskite se nadmi nuva veќе vo ro-ni ot blok od sedum dena do eden mesec.

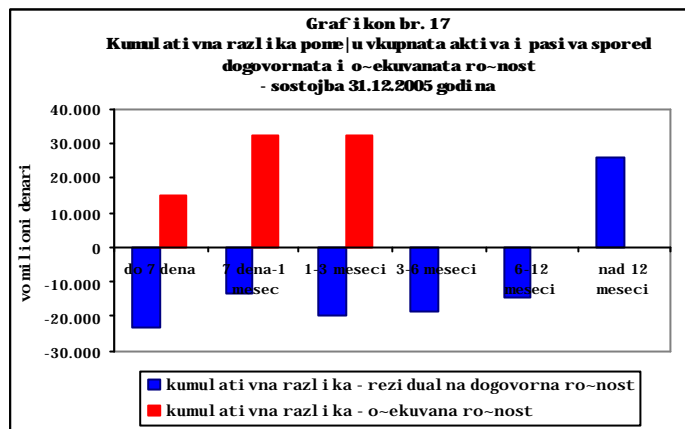
I pokraj nepovolnata dogovorna ro-na struktura na depozitniot potencijal, dosegaše noto iskustvo pokaže visoko nivo na stabilnost na

---

²⁵ Definiрана kako zbir od parni sredstva i salda kaj Narodna banka, blagajniški zapsi kaj Narodna banka i sredstvata po viduvawe na smetki kaj domašni i stranski banki.

²⁶ Dogovornata rezidualna ro-nost na oddelnite aktivni i pasivni pozicii pretstavuva preostanatiot period od krajot na izveštajniot period do ni vnata dogovorna ro-nost, odnosno ro-nosta utvrdena soglasno so sklučeniot dogovor na bankata i nejziniot komitent.

depoziti te po vi duvawe²⁷. Na 31.12.2005 godi na, prose~noto ni vo na stabi lni depoziti po vi duvawe na ni vo na cel i ot bankarski si stem i znesuva 81,5% (74,6% na 31.12.2004 godi na), dodeka banki te o~ekuvaat deka samo 11,7% od vkupni te depoziti mo` e da se povl e~at vo rok od sedum dena.

Sl i kata za li kvi dnosnata pozicija na banki te e sosema poi nakva dokol ku pri analizata se ima predvid rezidualnata o~ekuvana²⁸ ro~na struktura na sredstvata i obvrski te (Aneks br. 6 - O~ekuvana ro~na struktura na aktivata i pasivata) utvrdena od strana na banki te. Na 31.12.2005 godi na, vo site ro~ni blokovi postoji celosna pokrienost na o~ekuvani te odlivi so o~ekuvani te prilivi, { to vo najgolem del se dol` i na usoglasenosta kaj grupata golemi banki, kako i na pozitivnata razlika melju o~ekuvani te prilivi i odlivi kaj grupi te sredni i mali banki.

3.3.5. Ro~na struktura na denarski i devizno nominirana ta aktiva i pasiva

Rezi dualnata dogovorna ro~na struktura na aktivata i pasivata od aspekt na denarskata i deviznata likvidnost upatuvaa na negativen likvidnosn denarski jaz, kako i na negativen likvidnosn devizen jaz, koi kumulativno mo` e da se nadminat vo ro~ni ot blok nad dvanaeset meseci. Negativni ot likvidnosn jaz do sedum dena vo denari iznesuva 13.284 milioni denari, dodeka vo devizi toj iznesuva 10.109 milioni denari.

Poreal na pretstava za denarskata i deviznata likvidnosna pozicija na banki te se dobi va preku anali za na o~ekuvana ta rezidualna ro~na struktura. Na 31.12.2005 godi na, na ni vo na bankarski si stem postoji ro~na usoglasenost na o~ekuvani te denarski i devizni prilivi i odlivi vo site ro~ni blokovi, odnosno negativi ni ot dogovoren denarski i devizen li kvi dnosn jaz do sedum dena se nadmi nuva vo celost. Nivoto na stabi lni denarski depoziti po vi duvawe e zgol emeno i i znesuva 81,8% (78,3% na 31.12.2004 godi na), a na devizni te depoziti i znesuva 81,2% (71,7% na 31.12.2004 godi na).

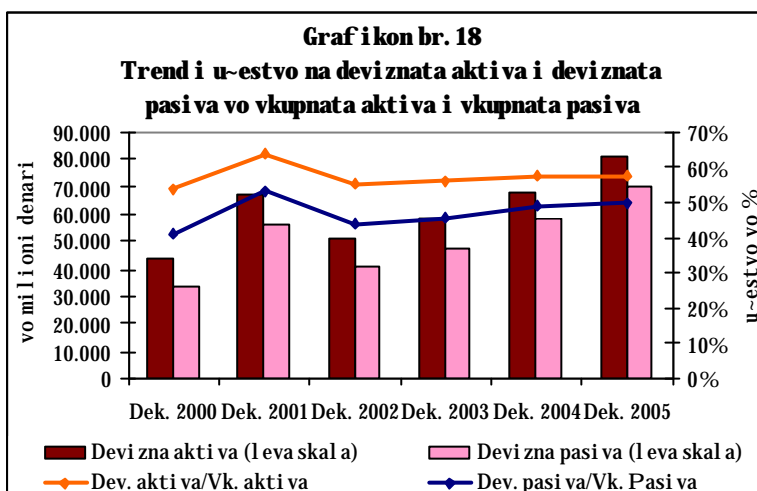
²⁷ Vo depoziti te po vi duvawe se vkl u~eni i transakci ski te depoziti.

²⁸ O~ekuvana ta rezidualna ro~nost na oddelni te aktivni i pasivni pozicii pretstavuva preostanati ot period od krajot na izve{ tajni ot period do ni vnata o~ekuvana ro~nost, odnosno rok vo koj bankata ocenuvaa deka }e nastanat prilivi i odlivi na pari~ni sredstva po osnov na nejzini te pobaruva va i obvrski (vrz osnova na iskustvoto na bankata, vospostaveni ot proces za upravuvawe so li kvi dnosni ot riziki sl.).

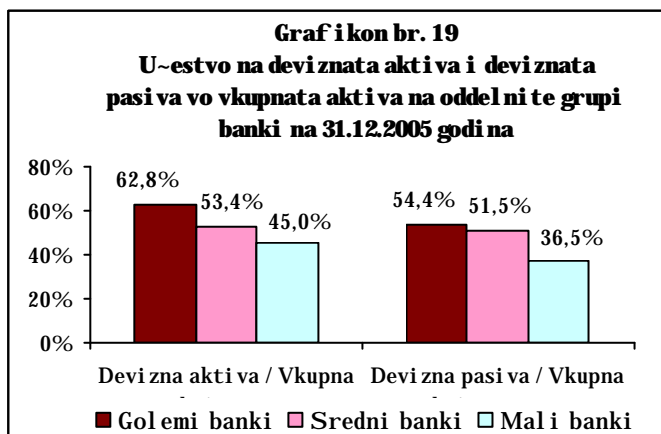

3.4 Kursen rizik - rizik na devizni ot kurs

Trendot na porast na deviznata aktiva i deviznata pasiva na bankite vo Republika Makedonija prodol`i i vo tekot na 2005 godina. Glaven dvigatel na vakviot trend be`e rastot na deviznite depoziti i dolgoro~nite pozajmici od stranski banki, koi na stranata na aktivata se reflektiraa so porast na deviznite krediti i denarskite krediti so devizna klauzula. Na krajot na 2005 godina, deviznata aktiva na bankite iznesuva`e 81.189 milioni denari, dodeka deviznata pasiva iznesuva`e 70.445 milioni denari. Sporedeno so krajot na 2004 godina, deviznata aktiva i deviznata pasiva na bankite bele`at porast od 19%, odnosno 20,9%, soodvetno.

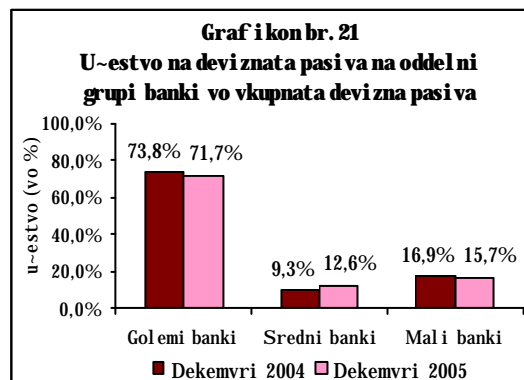

Ovie dvi`ewa determi ni raat ni vno u-estvo vo vkupnata aktiva, odnosno vkupnata pasiva na ni vo na bankarski ot sistem, od 57,8%, odnosno 50,2%, soodvetno. Po oddelni grupi banki, najvisoka devizna komponenta vo aktivata i pasivata ima`e grupata големи банки (na 31.12.2005 godina u-estvoto na deviznata aktiva, odnosno

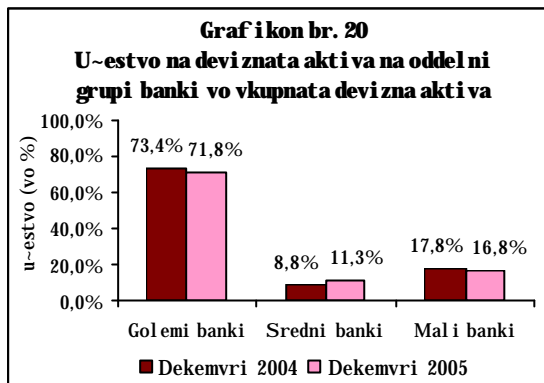

deviznata pasiva, vo vkupnata aktiva iznesuva`e 62,8% i 54,4%, soodvetno). Od druga strana, u-estvoto na devizno nomenirani te pozicii vo vkupnoto bilans na sostojba e najmalo kaj grupata mali banki i iznesuva`e 45,0% (za bilansni pozicii vo aktivata), odnosno 36,5% (za bilansni pozicii vo pasivata).

Dominantnata uloga na големи te banki se potvrduva i spored nivnoto u-estvo vo vkupnata devizna aktiva i vkupnata devizna pasiva na ni vo na bankarski sistem. Taka, na

31.12.2005 godi na, grupata големи банки u-estvuva so re~isi 72,0% vo vkupni ot iznos na devizno nomi ni rani bi lansni pozici i.

Od aspekt na poodelni valuti, isto kako i vo izminati te godi ni, taka i vo tekot na 2005 godi na dominanten udel vo valutnata struktura na deviznata aktiva i na deviznata pasiva na bankite, imaa sredstvata i obvrskite nomi ni rani vo evra. Ova proizleguva od relati vno vi soki ot stepen na valutna supstucija vo makedonskata ekonomija i od strukturata na nadvore{ notrgovskata razmena vo

koja domi ni raat zemjite od evro-zonata. Vtora najzna~ajna valuta vo raboteweto na makedonski te banki tradi ci onal no e ameri kanski ot dolar, ~i e u-estvo vo deviznata aktiva i deviznata pasiva ostana stabil no

Tabela br. 15

Di nani ka na strukturata na deviznata aktiva i pasiva po valuti

Valuti	Dekemvri 2003		Dekemvri 2004		Dekemvri 2005	
	Devizna aktiva	Devizna pasiva	Devizna aktiva	Devizna pasiva	Devizna aktiva	Devizna pasiva
Evro	83,1%	81,8%	84,0%	83,3%	83,3%	82,8%
Dolar	12,4%	14,7%	11,5%	13,3%	12,3%	14,0%
Drugi	4,6%	3,4%	4,5%	3,4%	4,4%	3,2%
Vkupno	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

vo izminati te nekol ku godi ni. Ostanati te valuti (britanska funta, { vajcarski frank, avstralski dolar, danska kruna i tn.), poedi ne~no i maat margi nal no u-estvo vo deviznata aktiva i deviznata pasiva na ni vo na bankarski si stem.

Tabela br. 16

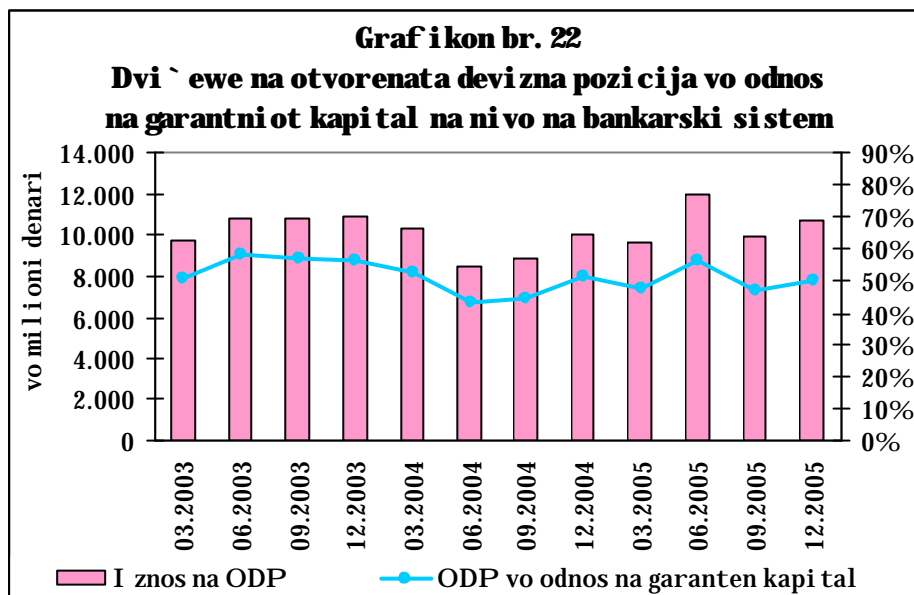
Struktura na deviznata aktiva i pasiva

Devizna aktiva	I znos na 31.12.2005	U-estvo na 31.12.2005	U-estvo na 31.12.2004	Devizna pasiva	I znos na 31.12.2005	U-estvo na 31.12.2005	U-estvo na 31.12.2004
Efektivi i ~ekovi i dol` . pazarni hartii od vrednost	2.026	2,5%	2,3%	Devizni depoziti na banki	1.437	2,0%	1,4%
Sredstva vo stranski i doma{ ni banki	41.348	50,9%	57,0%	Devizni depoziti na naseleni e	39.305	55,8%	55,8%
Devizni pobaruwawa	18.480	22,8%	17,9%	Devizni depoziti na preprijati ja, javen sektor i drugi komi tenti	11.688	16,6%	16,7%
Denarski pobaruwawa so devizna klauzula	21.384	26,3%	25,4%	Devizni sredstva na stranski li ca	3.881	5,5%	4,2%
I spravka na vrednost	-2.457	-3,0%	-3,1%	Denarski depoziti so devizna klauzula	2.731	3,9%	7,4%
Hartii od vrednost raspolo` livi za prodaba	59	0,1%	0,1%	Devizni krediti na banki	11.017	15,6%	13,3%
Ostanata aktiva - drugi smetki	349	0,4%	0,4%	Ostanata pasiva - drugi smetki	385	0,5%	1,2%
Vkupna devizna aktiva	81.189	100,0%	100,0%	Vkupna devizna pasiva	70.444	100,0%	100,0%

Vo tekot na 2005 godi na se zabel` ani odredeni strukturni pomestuvawa na stranata na deviznata aktiva na bankite. I meno, zabrzaniot rast na kreditnata aktivnost, osobeno kaj grupata големи банки, dovede do namal uvawe na u-estvoto na sredstvata plasirani kaj stranski banki (50,9% na 31.12.2005 godi na, nasproti 57,0% na 31.12.2004 godi na), za smetka na zgolemuvawe na u-estvoto na pobaruwawata po osnov na devizni krediti i na denarski te krediti so devizna klauzula. I stovremeno, na stranata na deviznata pasiva ne se

zabele`uvaat pozna`ajni strukturni pomestuvawa. Devizni te depoziti na naseleni eto ostanaa domi nanten del na devi znata pasi va na ni vo na bankarski si stem so u`estvo od 55,8%.

Otvorenata devizna pozi cija na ni vo na bankarski si stem na 31.12.2005 godi na iznesuva 10.744 milioni denari ili 50,5% vo odnos na garantni ot kapi tal.

Anal izi rano po oddel ni banki , na 31.12.2005 godi na samo tri banki i maa pasivna (kratka) otvorena devizna pozi cija, dodeka ostanatite petnaeset banki i maa aktivna (dolga) otvorena devizna pozi cija²⁹. Banki te upravuvaat so kursni ot rizik vo ramki na prudentni te limi ti propi { ani od strana na Narodna banka³⁰. Na 31.12.2005 godina, samo kaj edna banka ima pre`ekoruvawe na ovi e limi ti.

3.5. Adekvatnost na kapi tal ot / Rizik od nesol ventnost

3.5.1. Kapi tal

Na 31.12.2005 godina, kapi tal ot na banki te vo Republi ka Makedoni ja def ini ran soglasno so metodologijata na Narodna banka iznesuva { e 21.670 milioni denari . Sporedeno so krajot na 2004 godi na, kapi tal ot na banki te e povi sok za 1.765 milioni denari , odnosno za 8,9%. Ovoj rast e determi ni ran od namal uvaweto na odbi tni te stavki od kapi tal ot (neizdvoeni te rezervaci i za potencijalni zagubi i namal uvaweto na iznosot na nepokrienata zaguba od prethodni te godi ni), kako i od porastot na rezervni ot f ond na banki te.

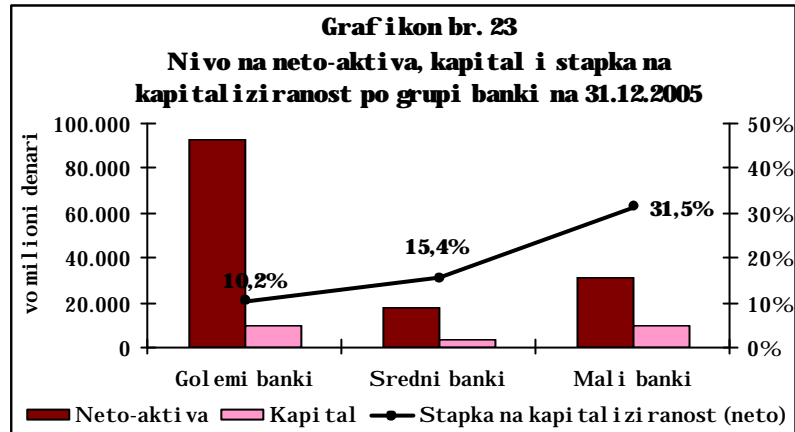
²⁹ Soglasno so Zakonot za imenuvawe i dopolnuvawe na zakonot za osnovawe na Makedonska banka za poddr { ka na razvojot („Slu `ben vesnik na Republi ka Makedoni ja“ broj 109/05) za MBPR AD Skopje prestanaa da se pri menuvaat propi si te so koi se ureduva otvorenata devi zna pozi cija.

³⁰ Soglasno so Odl ukata za utvrduvawe i presmetuvawe na otvoreni te devi zna pozi ci i na banki te („Slu `ben vesnik na RM“ br. 103/01 - pre`isten tekst) otvorenata devizna pozi cija po oddel na valuta mo `e da iznesuva najmnogu do 20% od garantni ot kapi tal , so iskl u`ok za valutata evro, za koja limi tot iznesuva 30%. Otvorenata agregatna devizna pozi cija mo `e da iznesuva najmnogu do 50% od garantni ot kapi tal .

Analizata na distribucijata na kapitalot po oddelni banki poka`uva deka kapitalot se dvi`i vo interval od 3.609 milioni denari kaj bankata so najvisok iznos na kapital, do 308 milioni denari kaj bankata so najnizok iznos na kapital.

Od aspekt na grupite banki, najgolemo u`estvo od 44,1% vo kapitalnata baza na nivo na bankarski sistem ima grupata mali banki, sledena od grupata големи banki so u`estvo od 43,6% i grupata sredni banki so u`estvo od 12,3%.

Na 31.12.2005 godina stapkata na kapitaliziranost na bankarski sistem, presmetana kako soodnos na kapitalot so neto-aktivata, iznesuva`e 15,4%. Sporedeno so 2004 godina, stapkite na kapitaliziranost bele`at namaluvawe za 1,5 i 1,1 procenten poen, { to proizleguva od pogolemiot relativen porast na aktivata vo sporedba so relativniot porast na kapitalot vo tekot na izminatata godina.

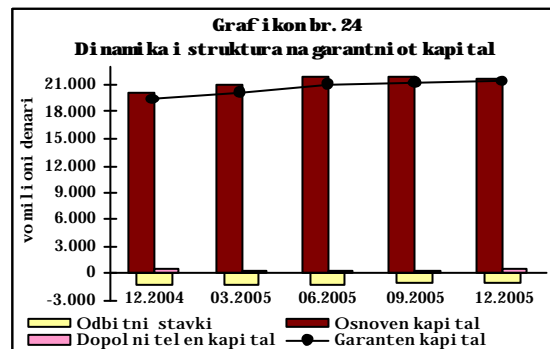

to proizleguva od pogolemiot relativen porast na aktivata vo sporedba so relativniot porast na kapitalot vo tekot na izminatata godina.

Najgolema stapka na kapitaliziranost, isto kako i vo izminatite godini, poka`uva grupata mali banki. I ako postoji trend na namaluvawe, stapkata na kapitaliziranost na ova grupu banki s`uce dal eku povisoka od prosekot za celiot bankarski sistem. Visokata stapka na kapitaliziranost na grupata mali banki se dol`i na ednostavnata struktura na izvori te na finansirawe na ova grupu banki, kade { to domini ra kapitalot. Kako posledica na toa, stepenot na finansiska intermedijacija kaj grupata mali banki e zna`itelno nizok, osobeno vo sporedba so stepenot na finansiska intermedijacija kaj grupata големи banki.

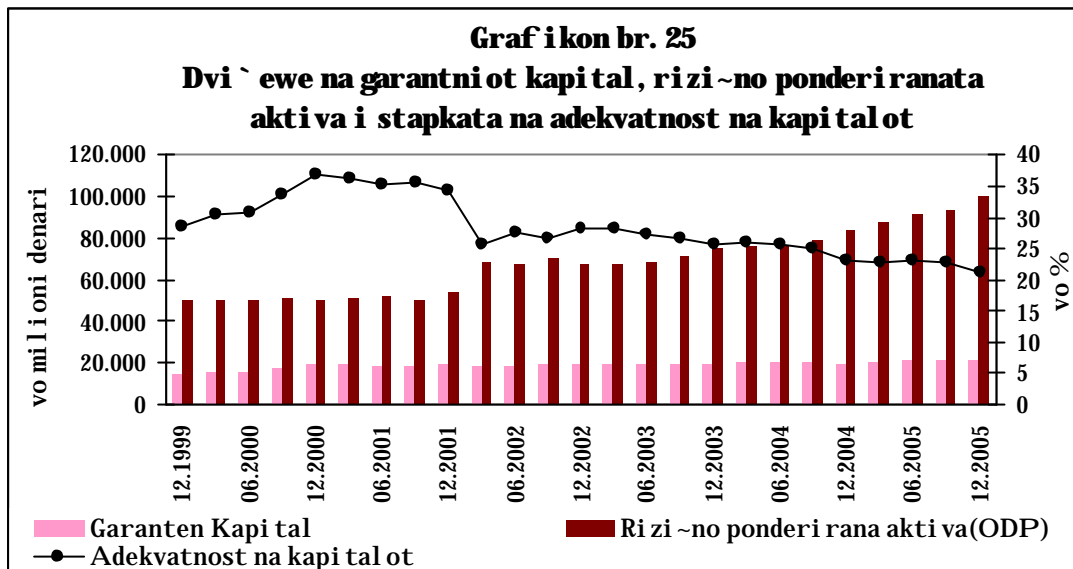
3.5.2. Koeficient na adekvatnost na kapitalot na bankite

Na 31.12.2005 godina, garantniot kapital na nivo na bankarski sistem iznesuva`e 21.292 miliona denari i zabele`a godi`na stapka na rast od 9,8%. Najgolemo u`estvo vo formiraweto na garantniot kapital ima`e osnovniot kapital³¹, dodeka vlijanieto na

³¹ Osnovniot kapital, согласно so Odlukata na Narodna banka za metodologijata za utvrduvawe na garantniot kapital go so`inuvaat slednite komponenti: knjigovodstvenata vrednost na izdadenite obi`ni i prioritetni akcii (so iskluk na kumulativnite prioritetni akcii), rezervite na bankata, zadr`anata neraspredelena dobivka koja ne e optovarena so obvrski ili zagubi i e potvrdena od organot na upravuvawe, tekovната dobivka diskontirana za 50% i seto toa namaleno za iznosot na nepokri enata zaguba od prethodnite godini, i iznosot na tekovната zaguba i gudvilot.

dopolni delni ot kapital³² beže isključitelno malo. Analizirano po grupi banki, največje udeležbo od 43,9% v obliki zagotovljenega kapitala na niivo bankarskega sistema imata skupaj velike banke, sledena od skupaj male banke so 43,6% in od skupaj srednje banke so 12,5%.

Na koncu leta 2005 je riziko-ponderiranih aktiv na koncu leta 2005 znašala 89.048 milijonov denarjev, kar predstavlja povečanje od leta 2004 za 20,9%.

Agregirani odprti devizni položaji na 31.12.2005 znašajo 10.800 milijonov denarjev, kar je povečanje od leta 2004 za 1,9%. Čeprav sta dve leti na zagotovljeni kapital, riziko-ponderiranih aktiv in agregirani odprti devizni položaji, povprečni koeficient na adekvatnost na kapital na 31.12.2005 na niivo bankarskega sistema znašal 21,3%, kar predstavlja zmanjšanje od 1,7 procentne točke v primerjavi s koncem leta 2004.

Po posamezni grupi bank, koeficient na adekvatnost na kapital se dviguje od 13,7% pri skupaj velikih bankah, 27,6% pri skupaj srednjih bankah, do 42,4% pri skupaj majhnih bankah. Razporeditev na adekvatnost na kapital po posamezni grupi bank se odraža na dominantni poziciji na skupaj velikih bankah in zvrstitev na bankarske aktivnosti, a so toa in v finančni in intermedijaciji.

Zaključno so 31.12.2005 leta, ni tu ena banka, ki nima koeficienta na

Tabela br. 17
Adekvatnost na kapital na bankah

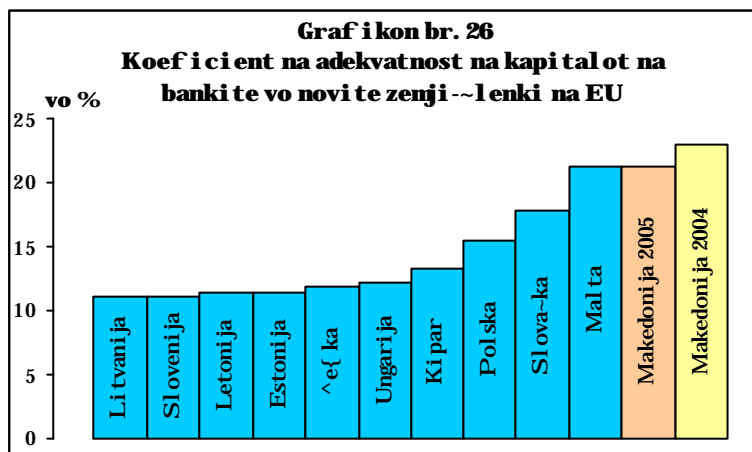
Stopnja na adekvatnost na kapital	Število bank		Udeležba v skupni aktivni na 31.12.2005
	31.12.2004	31.12.2005	
pod 8%	0	0	0,0%
od 8 do 12%	0	0	0,0%
od 12 do 16%	2	3	66,1%
od 16 do 20%	2	1	3,4%
od 20 do 30%	3	5	13,4%
od 30 do 50%	9	5	10,6%
od 50 do 100%	5	6	6,5%
nad 100%	0	0	0,0%
Vkupno bank	21	20	100,0%

³² Dopolni delni ot kapital, soglasno so Odlukata na Narodna banka za metodologijo za utvrđevanje na zagotovljeni kapital, go so-inuvaž slednje komponente: knjigovodstvena vrednost na izdanih kumulativnih prioritetnih akcijah, revalorizacijske rezerve, hibridne kapitalne instrumente in subordinirane obveznosti. V okviru na dopolni delni ot kapital, na 31.12.2005 leta bankam ni bilo hibridnih kapitalnih instrumentov in subordiniranih obveznosti na kapital.

adekvatnost na kapitalot pod zakonski propi{aniot minimum od 8%. Distribucijata na koeficientot na adekvatnost na kapitalot po poedine~ni banki na 31.12.2005 godi na poka`uva deka edi naeset od ni v i maat koef i ci ent na adekvatnost na kapitalot nad 30%, dodeka samo ~etiri od niv (koi pretstavuvaat re~isi 70% od vkupniot finansiski potencijal na bankite) i maat koef i ci ent na adekvatnost na kapitalot do 20%. Toa ne soodvetstvuvava so sostojbite i trendovite vo EU, kade { to 35,3% od site banki vo zemjite~~lenki na EU imaat koef i ci ent na adekvatnost na kapitalot pod 11%, 47,6% od bankite i maat koef i ci ent na adekvatnost na kapitalot vo interval od 11% do 13%, a samo 17,1% od bankite i maat koef i ci ent na adekvatnost na kapitalot nad 13%.³³

I pokraj trendot na umereno namaluvawe na prose~niot koef i ci ent na adekvatnost na kapitalot na makedonskiot bankarski sistem, sepaK toje sC u{ te nad prose~niot koef i ci ent na adekvatnost na kapitalot na bankarskite sistemi na novite zemji~~lenki na EU, koj se dvi`i pod 20%.

Sepak, relativno visokiot koef i ci ent na adekvatnost na kapitalot na makedonskite banki ovozmo`uva negova pogolema stabilnost, { to se potvrduva i so rezultate od izvr{enite stres-test analizi za ~uvstvitelnosta na bankarskiot sistem

na pogolemi makroekonomski {okovi. Rezultatite od stres-test analizite upatuvaat na relativno dobra sposobnost na bankarskiot sistem da izdr`i izoliran visok krediten {ok, kombinacija na krediten i devizen {ok, kako i kombinacija na krediten, devizen i {ok od promena na kamatnite stapki. Koef i ci entot na adekvatnost na kapitalot na ni vo na bankarski sistem, vo ni tu edno od hipoteti~kite scenarija za koi se pravi stres-test analiza na bankarskiot sistem, ne se namal uva pod zakonski propi{aniot prag od 8%.

Ottuka, trendot na postepeno namaluvawe na koeficientot na adekvatnost na kapitalot, koj pretstavuva eden od pokazatelite za zgol emuvawe na finansiskata i ntermedijacija na bankite i negovo pribli`uvawe do nivoto na adekvatnost na kapitalot na zemjite~~lenki na EU, treba da bi de prosl edeno so zajaknuvawe na sistemitena korporativno upravuvawe i vnatre{ na revizija, osobeno kaj pomalite banki, so promovirawe i pridr`uvawe na prudentnite pri nci pi za upravuvawe so rizicite.

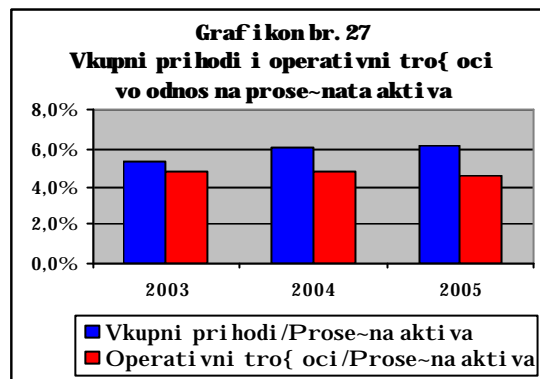
³³ Izvor na podatoci I zve{taj za strukturite na bankarskite sistemi na EU (ECB), oktombri 2005 i I zve{taj za strukturite na bankarskite sistemi na novite zemji~~lenki na EU (ECB), januari 2005 godi na.

3.6 Profitabilnost

Vo tekot na 2005 godina prodol`i trendot na podobruvawe na profitabilnosta i efikasnosta na bankarskiot sistem na Republika Makedonija. Na 31.12.2005 godina banki te pri ka`aa dobi vka od svoeto rabotewe vo iznos od 1.704 milioni denari, { to pretstavuva zna~itel en porast od 36,6% vo odnos so prethodnata godina. Pri toa, zaguba pri ka`aa samo tri banki, ~ie vkupno pazarno u~estvo vo akti vata na bankarski si stem iznesuva { e 4,3%.

Si te grupi banki rabotea so dobi vka. Agregirani ot f i nansi ski rezul tat na nivo na bankarskiot sistem (Aneks br.2- Bilans na uspeh) najmnogu e determiniran od grupata golemi banki, kaj koi se koncentrirani 66,1% od vkupni ot f i nansi ski potencijal na si te banki.

Pozi tivni ot trend na prof i tabi lnost na banki te se dol `i na zgolemenoto nivo na ostvareni vkupni prihodi, kako i na zgolemenata tro{ o~na ef i kasnost na banki te. Osobeno pozi tivno e dvi `eweto na tro{ o~nata ef i kasnost, { to prido nesuva za dol goro~no zajaknuvawe na f i nansi skata pozi cija na banki te.

3.6.1. Struktura na bilansot na uspeh

Strukturata anali za na agregirani ot bilans na uspeh na si te banki na 31.12.2005 godina uka`uva na zna~itel no podobruvawe na prof i tabi lnosta na banki te sporedeno so prethodnata godina. Pri ka`anata dobi vka vo najgol em del se zasnova vrz prihodi od redovnoto rabotewe na banki te. I meno 61,5% od vkupni te prihodi se dol `at na neto kamatni ot pri hod po rezervacii i na neto pri hodi te od provizi i. Kako osobeno pozi tivni se ocenuva prodol `eni ot trend na namal uvawe na domi naci jata na prihodi te od inci denti karakter (pri hodi po drugi osnovi i vonredni prihodi) vo vkupni te prihodi, za smetka na konti nui rani ot porast na prihodi te generirani od redovnoto rabotewe na banki te. I ako prihodi te od redoven karakter s{ u{ te ne se dovol ni za cel osno pokri vawe na op{ ti te i admi ni strati vni te tro{ oci na banki te, na 31.12.2005 godina marginata na pokrienost na tro{ ocite iznesuva 93,5% i bele `i zna~itel no podobruvawe od 12 procentni poeni vo odnos na 31.12.2004 godina.

Tabel ata br. 18 poka`uva pozi tivni dvi `ewa vo strukturata na vkupni te prihodi, koi vo najgol ema mera proi zlu guvaat od porastot na kamatni ot pri hod, { to e vo di rektna korel acija so intenzi vi raweto na kredi tnata akti vnost na banki te. I meno, trendot na porast na kredi tnoto portf oli o na banki te ima pozi tivni odraz vrz ostvareni ot kamaten pri hod na banki te, koj e povisok za zna~itel ni 29,6% vo odnos na 31.12.2004 godina. Vo strukturata na kamatni ot pri hod najgolemo u~estvo od 77,0% imaat prihodi te po osnov na kamati od pretprijatija i naselenie. Kamatni ot pri hod od naselenie bele `i porast od 51,1% vo odnos na prethodnata godina, { to soodvetstvuuva na prodol `eni ot trend na raste ` na kredi tnata poddr{ ka na nasel eni eto. Kamatni ot pri hod od pretprijatija se zgol emi za 16,1% vo odnos na 2004 godina.

Tabela br.18
Restruktuiran bilans na uspeh na banki te

	Iznos u milijunima denara		Godišnji porast (%)	Strukturno učešće u ukupnim prihodima	
	2004	2005		2004	2005
<i>Kamatni prihod</i>	5.920	7.670	29,6%	87,6%	97,3%
<i>Kamatni rashod</i>	(2.310)	(3.013)	30,4%	34,2%	38,2%
Neto kamatni prihod	3.609	4.657	29,0%	53,4%	59,1%
Neto-rezervacije	(1.979)	(2.436)	23,1%	29,3%	30,9%
Neto kamatni prihod po rezervacijama	1.630	2.221	36,2%	24,1%	28,2%
Neto-prihodi od provizija	2.268	2.625	15,7%	33,5%	33,3%
Vkupni prihodi od redovnog rada	3.898	4.846	24,3%	57,7%	61,5%
Drugi prihodi (inцидентни karakter)	2.209	2.356	6,7%	32,7%	29,9%
Neto ostanak prihoda	652	679	4,1%	9,7%	8,6%
Vkupni prihodi	6.759	7.881	16,6%	100,0%	100,0%
Operativni administrativni troškovi	(4.776)	(5.185)	8,6%	70,7%	65,8%
Drugi rashodi	(550)	(743)	35,1%	8,1%	9,4%
Operativni troškovi	(5.326)	(5.928)	11,3%	78,8%	75,2%
Bruto-dobit	1.433	1.953	36,2%	21,2%	24,8%
Neto-dobit	1.247	1.704	36,6%		

Istovremeno, porast na kreditno portfolio prosleden so kontinuirano namalovane na prose~nata rizik~nost na kreditno portfolio dovede do pomal procentualen porast na izdvoenite rezervacije za potencijalne izgube. Kako rezultat na vakvite dve `ewa, kreditno portfolio na banki te generira prihod koji je dovoljen za pokrivanje na neto-rezervacijama za potencijalne izgube, kako i na kamatni rashod.

Kamatni rashod, kako osnovna rashodna komponenta koja proizlakuje od približno depoziti kao primarna bankarska aktivnost, bele `i porast od 30,4%, sporedeno so prethodna godina, { to je vidljiva korelacija so porast na depozitni potencijal na banki te. Najzna~ajna komponenta na kamatni rashod so u~estvo od 35,9% se rashodite vrz osnova na kamati na naseljenje, { to soodvetstvuje so dominantno u~estvo na depozitima na naseljenje vo ukupni depoziten potencijal na banki te. Ovie rashodi bele `at porast od 21,3% sporedeno so 2004 godina.

Druga zna~ajna komponenta na bankarski te prihodi od redovnog rada predstavljaju prihodi po osnovu provizija. Godišnji porast na neto-prihodi od provizija za 15,7% je rezultat na zgolemovano na obimu na usluge dati od strana na banki te, osobeno pri vr `eweto na platni promet, kreditna aktivnost, devizno radovanje, vanbilansno radovanje i sl.

Iako vo tekot na 2005 godina se namali delot od ukupni te prihodi potreban za pokrivanje na operativni i administrativni troškovi, sepak i ponatam je potreban visok procent od ukupni te prihodi za pokrivanje na ova kategorija troškovi (65,8%). Vo sporedba so 31.12.2004 godina, ovie troškovi se zgolemija za 8,6%. Dominantna komponenta na operativni i administrativni te troškovi, so u~estvo od 51,6%, i ponatam se troškovi za plati.

3.6.2. Pokazatel i za prof itabilnosta i ef ikasnosta na banki te

Pozi tivni te trendovi na osnovni te kategori i na agregi rani ot bil ans na uspeh na banki te, a pred sč porastot na prihodni te kategori i, uslovija podobreni prof itabilni performansi i povisoko nivo na ef ikasnosta na banki te na krajot na 2005 godi na vo odnos na krajot na 2004 godi na. Si te pokazatel i za prof itabilnosta i ef ikasnosta na nivo na celokupni ot bankarski si stem bele ` at podobruvawe vo odnos na prethodnata godi na.

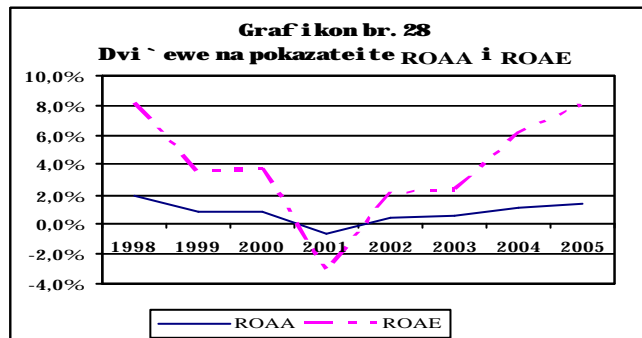
Tabela br.19

Pokazatel i za prof itabilnosta i ef ikasnosta na banki te

<i>Pokazatel</i>	2002	2002*	2003	2003*	2004	2004*	2005	2005*
Stapka na povrat na prose~nata aktiva (ROAA)	0,4%	1,5%	0,5%	1,7%	1,1%	1,9%	1,3%	1,6%
Stapka na povrat na prose~ni ot kapital (ROAE)	2,1%	6,9%	2,3%	8,9%	6,2%	11,4%	8,1%	10,2%
Operativni tro{oci/Vkupno ostvareni prihodi	91,0%	76,0%	90,0%	74,0%	78,8%	67,3%	75,2%	69,8%
Tro{oci za plati/Vkupno ostvareni prihodi	40,0%	33,0%	43,0%	36,0%	36,8%	31,9%	33,9%	33,3%
Rezervaci i za potencialni zagubi/ Neto kamaten prihod	74,0%	55,0%	92,0%	56,0%	54,8%	41,1%	52,3%	54,2%
Neto kamaten prihod/ Operativni tro{oci	48,0%	72,0%	53,0%	60,0%	67,8%	73,7%	78,6%	86,0%
Broj na vraboteni	4.569	2.781	4.595	3.908	4.635	3.804	4.633	4.203
Fi nansi ski rezul tat/ Broj na vraboteni (vo mi lioni denari)	0,09	0,35	0,10	0,36	0,27	0,53	0,37	0,48
Vkupna aktiva/ Broj na vraboteni (vo mi lioni denari)	20,40	23,40	22,80	25,20	25,46	28,96	30,31	31,97

*Pokazatel i te se odnesuvaat samo na banki te koi ostvarile pozitiven fi nansi ski rezul tat

Vo periodot po 2001 godi na pokazatel i te za stapkata na povrat na prose~nata aktiva i stapkata na povrat na prose~ni ot kapital bele ` at kontinui ran porasti na 31.12.2005 godi na ti e iznesuvaat 1,3% i 8,1%, soodvetno.

Anali zata na pokazatel i te za prof itabilnosta uka ` uva na zna~itel no podobruvawe kaj grupata mali banki, dodeka najgol em del od pokazatel i te kaj grupi te gol emi i sredni banki i ma tendenci ja na izvesno vlo ` uvawe vo odnos na 2004 godi na (Tabela br. 20 - Pokazatel i za prof itabilnosta i ef ikasnosta po grupi banki). Sepak, grupata sredni banki i ponatamu i ma najdobri pokazatel i za prof itabilnost i ef ikasnosta. I meno, pokazatel i te za povratot na prose~nata aktiva i prose~ni te sopstveni sredstva na grupata sredni banki na 31.12.2005 godi na bea dal eku nad prosekot za si te banki i i znesuvaa 2,0% i 16,1% soodvetno.

Vo 2005 godi na bankarski ot sektor poka ` a podobrena ef ikasnosta vo raboteweto od aspekt na napraveni te tro{oci za generi rawe eden denar pri hod.

Sporedeno so 2004 godina, vo 2005 godina bankite pravea pomali operativni tro{oci vo prosek za 3,6 procentni poeni i pomali tro{oci za plati za 2,9 procentni poeni, kako ni vna dominantna kategorija za ostvaruvawe eden denar prihod.

Vo sporedba so 2004 godina, namalene delot od kamatniot prihod potreben za apsorpcija na anticipiraniot krediten rizik na nivo na cel bankarski sistem, odnosno stepenot na pokrienost na rezervaciite za potencialni zagubi so ostvareniot neto kamaten prihod e podobren za 2,5 procentni poeni.

Tabela br. 20

Pokazатели za profitabilnosta i efikasnosta po grupi banki

Pokazatel	Golimi banki		Sredni banki		Mali banki	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Stapka na povrat na prose-na aktiva (ROAA)	1,4%	1,1%	2,9%	2,0%	-0,3%	1,2%
Stapka na povrat na prose-en kapital (ROAE)	11,9%	10,4%	15,9%	16,1%	-1,0%	3,6%
Operativni tro{oci/Vkupni prihodi	74,5%	76,3%	49,7%	57,9%	100,2%	81,9%
Tro{oci za plati/Vkupni prihodi	34,6%	37,0%	28,8%	28,4%	45,1%	30,9%
Rezervaci i za potencialni zagubi/Neto kamaten prihod	59,6%	72,8%	11,8%	9,0%	63,1%	33,7%
Neto kamaten prihod/Operativni tro{oci	64,2%	80,7%	135,9%	119,4%	61,9%	60,3%
Broj na vraboteni	2.684	2.654	304	635	1.647	1.344
Finansi ski rezultat/Broj na vraboteni (vo milioni denari)	0,38	0,35	1,01	0,67	-0,05	0,25
Vkupna aktiva/Broj na vraboteni (vo milioni denari)	29,38	34,98	36,50	27,16	17,02	22,59

Ostvareniot neto kamaten prihod na bankarskiot sistem e dovolen za pokrivawe na 78,6% od operativnite tro{oci, {to e podobruvawe od 10,8 procentni poeni vo odnos na 2004 godina. Kaj grupata sredni banki e ostvarena celosna pokrienost (119,4%) na operativnite tro{oci so neto kamaten prihod, i ako ovoj pokazatel vo sporedba so krajot na 2004 godina poka`uva vlo{uvawe.

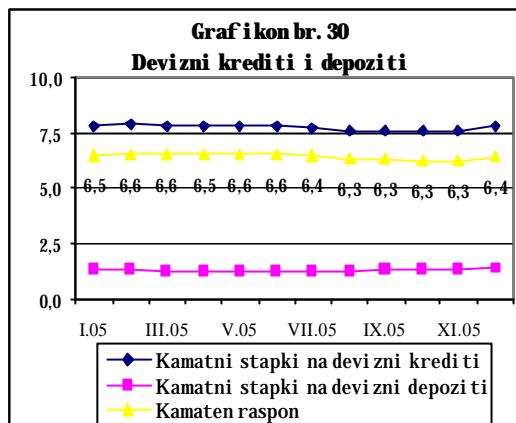
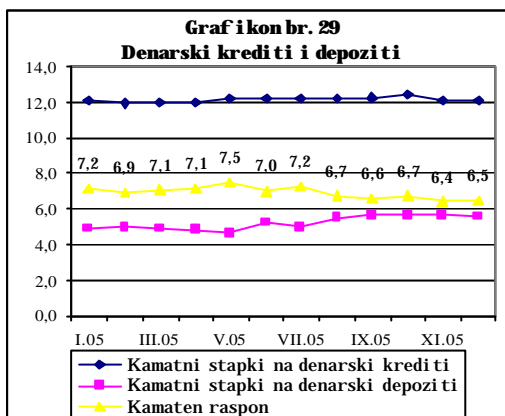
Porastot na finansi ski rezultat i aktivata na nivo na bankarskiot sistem, pri re~isi nepromenet broj na vraboteni, pozitivno se odrazi i vrz pokazatelite za produktivnosta na bankite. Na 31.12.2005 godina, ostvarenata dobivka po vraboten bele`i porast od 0,1 milion denari vo odnos na prethodnata godina. Istotaka, na krajot na 2005 godina e konstatiran povi sok iznos na neto-aktiva po vraboten za 4,9 milioni denari, vo sporedba so krajot na 2004 godina.

Analizata na profitabilnosta upatuvaa na konstatacija deka vo 2005 godina bankite preminaa vo zonata na profitabilno rabotewe po pove}egodi{ata nezadovolitelna profitabilnost. Podobruvaweto na strukturata na vkupnite prihodi kako i na celokupnata profitabilnost na bankite vo odnos na 2004 godina, vo golema mera se dol`i na zgolemenata kreditna aktivnost. Ova poka`uva deka ponatamo{ noto podobruvawe na profitabilnosta na bankite s{u}te e glavno determinirano od mo`nosti te za realocirawe na niskokamatonosnata aktiva na bankite vo plasmani vo makedonskata ekonomija i kaj naseleni eto.

3.6.3 Visina na aktivnite i pasivnite kamatni stapki i kamaten raspon

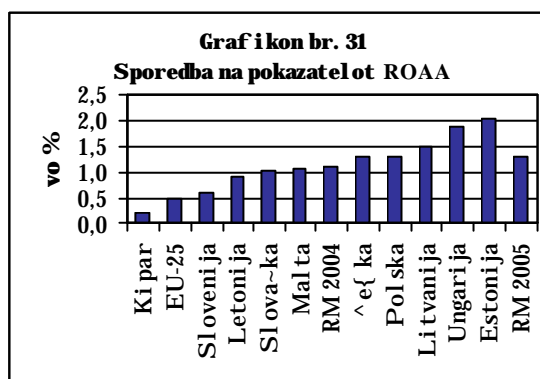
Preku analizata na dvi`eweto na ponderirani te aktivni i pasivni denarski kamatni stapki mo`e da se konstatira trend na namaluvawe na

kamatniot raspon (interest rate spread) vo periodot januari - dekemvri 2005 godina³⁴. Namaluvaweto na kamatniot raspon e pokazatel za zgolemenata efikasnost na bankite i zgolemenata konkurentnost me|u niv. Pritoa, ova „stesnuvawe“ na kamatniot raspon vo analizi rani ot period pove}e se dol`i na porastot na pasivnite kamatni stapki, otkolku na promenata na aktivnite kamatni stapki koi bea relativno stabilni, i pokraj zapo~natiot trend na namaluvawe na kamatnata stapka na blagajni~ki zapisi na Narodna banka kako referentna kamatna stapka.

Porastot na pasivnite kamatni stapki se javuva kako odgovor na bankite na zgolemenata konkurentnost vo bankarskiot sektor za privlekuvawe novi depoziti. Ovoj trend osobeno e zabele`liv kaj grupata mali banki, kaj koi u~estvoto na primarnite vo vkupnite izvori na sredstva e nisko. Vo isti ot period (januari 2005 - dekemvri 2005 godina), deviznite ponderirani kamatni stapki se re~isi nepromeneti (promena od 0,1 procenten poen).

Sporedbata na stapkata na povrat na prose~nata aktiva na bankite vo Republika Makedonija, so onaa na bankarskiot sektor na Evropskata unija,³⁵ poka`uva deka na krajot na 2004 godina i 2005 godina bankite vo Republika Makedonija na agregatno nivo ostvarile povisok povrat na 100 edinici aktiva otkolku bankarskiot sektor na zemjite~lenki na Evropskata unija. Analizata na nivo na poedelni zemji (desette novi ~lenki na Evropskata unija i Republika Makedonija) poka`uva deka bankarskiot sistem na Republika Makedonija ima relativno zadovoluvaka stapka na povrat na prose~nata aktiva (Grafikon br. 31 - Sporedba na pokazatel ot ROAA).

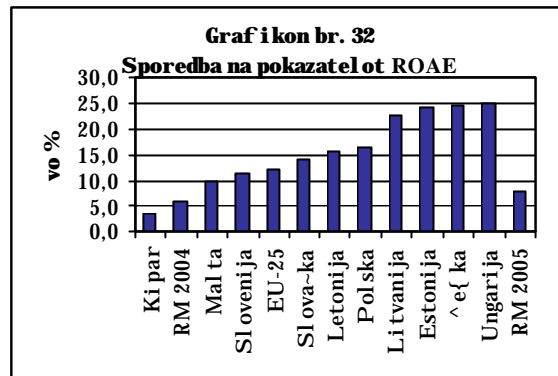

Pokazatel ot za povratot na prose~nite sopstveni sredstva na bankite vo Republika Makedonija e nizok sporedeno so prose~nata stapka na povrat na

³⁴ Kako rezultat na metodolo{kata promena na presmetkata na ponderirani te kamatni stapki, ne se dostapni sporedlivi podatoci za periodot pred 2005 godina.

³⁵ Izvor na podatoci: Narodna banka i Izve{taj za stabilnost na bankarski te sistemi na EU (ECB), oktombri 2005 godina. Podatocite za desette novi ~lenki na EU se odnesuvaat za 2004 godina - posledni raspolo`livi podatoci.

sopstveni te sredstva na ni vo na si te banki vo Evropskata unija, kako i so oni e na bankarskite sektori na desette novi ~lenki na Evropskata unija. Pri ~inata za ova e visokata kapitaliziranost na bankite vo Republika Makedonija. I meno, sopstveni te sredstva u ~estvuvaat so 15,9% vo vkupnite izvori na finansi rawe na ni vo na si te banki vo Republika Makedonija. I stiot pokazatel za bankarski ot sistem na zemji te ~lenki na Evropskata unija na krajot na 2004 godina iznesuva 4,1% (Graf i kon br. 32 - Sporedba na pokazatel ot ROAE).

II. BANKARSKATA SUPERVIZIJA VO 2005 GODI NA

1. Regulativna ramka na bankarskata supervizija

Vo domenot na unapreduvawe na bankarskata regulativna ramka, vo tekot na 2005 godina dominiraa aktivnostite za natamo{no pribli`uvawe kon evropskoto zakonodavstvo i bazelskite standardi i praktiki za sigurno i stabilno bankarsko rabotewe. Kako rezultat na ovie aktivnosti, bea izvr{eni izmeni i dopolnuvawa na postojnata podzakonska regulativa i bea izraboteni supervizorski cirkulari koi sodr`at nasoki i preporaki za adekvatno sproveduvawe na bankarskata regulativa i za unapreduvawe na sistemite na bankite za upravuvawe so rizici te na koi se izlo`eni vo svoeto rabotewe. Taka, vo 2005 godina Narodna banka gi izraboti i donese sledni ve akti:

- Odluka za presmetuvawe i objavuvawe na efektivnata kamatna stapka na kreditite i depozitite;
- Izmeni i dopolnuvawa na Upatstvoto za kreditni dosi eja;
- Supervizorski cirkular br. 1 za sistemite na vnatre{nata kontrola, postavenosta na vnatre{nata revizija, ulogata na nadvore{nata revizija i relacijata pome|u vnatre{nata revizija, nadvore{nata revizija i bankarskata supervizija (revidi rana verzija);
- Supervizorski cirkular br. 7 - sistemite na bankite za spre~uvawe na perewe pari;
- Supervizorski cirkular br. 8 - Smetkovodstveni i regulatorni aspekti na sredstvata dadeni i zemeni pod lizing;
- Supervizorski cirkular za sigurnosta na informativnite sistemite na bankite.

So donesuvaweto na **Odlukata za presmetuvawe i objavuvawe na efektivnata kamatna stapka na kreditite i depozitite** se izvr{i pribli`uvawe kon evropskoto zakonodavstvo koe ja regulira za{titata na pravata na potro{uva~ite (Council Directive 90/88/EEC for the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States concerning consumer credit), {to voedno e del od aktivnostite predvideni so Akcioniot plan za Evropsko partnerstvo na Vladata na Republika Makedonija. Ovaa Odluka prvenstveno e nameneta za za{titata na interesite na fizi~kite lica - komitentite na bankata i pomalite pretprijatija, za koi generalno se smeta deka imaat ograni~en pristap do finansiskite informacii i do raboteweto na bankite. So Odlukata se postavuvaat uniformni pravila koi treba da gi po~ituvaat bankite pri nudeweto bankarski uslugi, i toa preku propi{uvawe obvraska za edinstveno presmetuvawe i objavuvawe na efektivnata kamatna stapka na depozitite i kreditite, kako i preku propi{uvawe obvraska za objavuvawe niza drugi informacii (uslovi na koristewe kredit, visina na zatezna kamata, instrumenti za obezbeduvawe na kredit, mo`nosti za predvremeno vra}awe na kreditot, odnosno za povl ekuvawe na depozitot i dr.). Na ovoj na~in se o~ekuva da se ol esni odlu~uvaweto na komitentot pri izborot na bankata od koja }e koristi odredena bankarska usluga. I meno, efektivnata kamatna stapka na kreditite i depozitite treba da im pretstavuva osnoven pokazatel na komitentite pri izbor na najpovolnite uslovi za koristewe kredit, odnosno vlo`uvawe depozit. So ogled na kompleksnosta na metodologijata za presmetka na efektivnata kamatna stapka i potrebatata za

soodvetni podgotovki na bankite i { tedi lnicite, Odlukata }e po~ne da se pri menuva od 30.06.2006 godi na.

Upatstvoto za kreditni dosieja go regulira opf atot na informaci i dokumentacija so koi treba da raspol agaat banki te za sekoj svoj komitent zaradi adekvatno i d e n t i f i k u v a w e , s l e d e w e , m e r e w e i k o n t r o l a n a k r e d i t n i o t r i z i k k o j p r o i z l e g u v a o d i z l o ` e n o s t a s p r e m a t o j k o m i t e n t . I z m e n i t e i d o p o l n u v a w a t a n a o v a U p a t s t v o i m a a t z a c e l p r o { i r u v a w e n a b a z a t a n a p o d a t o c i z a k o m i t e n t i t e , s o c e l p o d o b r o u p r a v u v a w e s o t . n i n d i r e k t e n k r e d i t e n r i z i k , k o j p r o i z l e g u v a o d i z l o ` e n o s t a n a k o m i t e n t i t e n a b a n k a t a n a k u r s e n r i z i k . I z m e n i t e o p f a } a a t v k l u - u v a w e i n a p o d a t o c i z a v a l u t n a t a s t r u k t u r a n a f i n a n s i s k i t e i z v e { t a i n a k o m i t e n t o t , n i v o t o n a v k u p n i t e d e v i z n i o b v r s k i n a k o m i t e n t o t , a n a l i z a n a m o ` n o s t a z a g e n e r i r a w e n a d e v i z n i p r i l i v i i n i v n a t a g o l e m i n a i s t r u k t u r a s p o r e d v a l u t a i r o ~ n o s t , k a k o i n a s i t e o s t a n a t i p o d a t o c i o d k o i } e m o ` e d a s e s o g l e d a n i v o t o n a r i z i k n a d e v i z n i o t k u r s n a k o e e i z l o ` e n k o m i t e n t o t v o s v o e t o r a b o t e w e . N a o v o j n a ~ i n s e o v o z m o ` u v a s e o p f a t n o i d e n t i f i k u v a w e i s l e d e w e n a k r e d i t n i o t r i z i k o d s t r a n a n a b a n k i t e .

Vo po~etokot na 2005 godina be{ e r e v i d i r a n p o s t o e ~ k i o t **Supervizorski cirkular br. 1** so koj se davaat nasoki za unapreduvawe na sistemi te na v n a t r e { n a t a k o n t r o l a , p o s t a v e n o s t a n a v n a t r e { n a t a r e v i z i j a , u l o g a t a n a n a d v o r e { n a t a r e v i z i j a i r e l a c i j a t a p o m e | u v n a t r e { n a t a r e v i z i j a , n a d v o r e { n a t a r e v i z i j a i b a n k a r s k a t a s u p e r v i z i j a . P o t r e b a t a z a r e v i d i r a w e n a o v o j C i r k u l a r p r o i z l e z e o d p o s t o j a n i t e p r o m e n i v o r a b o t e w e t o n a b a n k i t e , p r o m e n i t e v o b a n k a r s k a t a r e g u l a t i v a v o d o m e n o t n a k o r p o r a t i v n o t o u p r a v u v a w e , k a k o i o d n a p o r i t e n a N a r o d n a b a n k a z a c e l o s n o p r i f a } a w e n a p r e p o r a k i t e n a F S A P ³⁶ m i s i j a t a i B a z e l s k i o t p r i n c i p b r . 1 4 . S o g l a s n o s o o v i e m e | u n a r o d n i s t a n d a r d i , s i s t e m o t n a v n a t r e { n a k o n t r o l a t r e b a d a o b e z b e d i s o o d v e t n a p o d e l b a n a o v l a s t u v a w a t a i o d g o v o r n o s t i t e i j a s n o d e f i n i r a w e n a u l o g a t a n a o r g a n i t e n a b a n k a t a , u l o g a t a n a v n a t r e { n a t a r e v i z i j a i n a n a d v o r e { n i t e r e v i z o r i . P o s e b e n a s p e k t k o j e d e t a l n o o b r a b o t e n s o C i r k u l a r o t e a n a l i z a n a r a z l i k a t a p o m e | u v n a t r e { n a t a i n a d v o r e { n a t a r e v i z i j a i n a v a ` n o s t a n a s o r a b o t k a t a p o m e | u b a n k a r s k a t a s u p e r v i z i j a , v n a t r e { n a t a r e v i z i j a i n a d v o r e { n i t e r e v i z o r i .

Vo tekot na 2005 godina, Narodna banka prodol` i s o a k t i v n o s t i t e p o v r z a n i s o s p r e ~ u v a w e n a p e r e w e t o p a r i i f i n a n s i r a w e n a t e r o r i z m o t . V o t a a n a s o k a s e p r e z e m a a z n a ~ a j n i a k t i v n o s t i z a z a j a k n u v a w e n a k a p a c i t e t o t n a b a n k a r s k a t a s u p e r v i z i j a n a N a r o d n a b a n k a v o p o g l e d n a k o n t r o l a t a n a s i s t e m i t e n a b a n k i t e i { t e d i l n i c i t e z a s p r e ~ u v a w e n a p e r e w e t o p a r i . V o s o r a b o t k a s o D i r e k c i j a t a z a s p r e ~ u v a w e n a p e r e w e p a r i s e i z r a b o t i l i s t a n a i n d i k a t o r i z a p r e p o z n a v a w e s o m n i t e l n i t r a n s a k c i i v o b a n k i t e , { t e d i l n i c i t e , m e n u v a ~ n i c i t e i d a v a t e l i t e n a u s l u g i b r z t r a n s f e r n a p a r i . I s t o t a k a , v o p o ~ e t o k o t n a 2 0 0 5 g o d i n a b e { e d o n e s e n **Supervizorskiot cirkular br. 7 - sistemi na bankite za spre~uvawe na perewe pari**. Ovoj C i r k u l a r g i d e f i n i r a m i n i m u m s t a n d a r d i t e z a v o s p o s t a v u v a w e a d e k v a t n i s i s t e m i z a s p r e ~ u v a w e n a p e r e w e p a r i , s o p o s e b e n a k c e n t n a o s n o v n i t e e l e m e n t i k o i t r e b a d a b i d a t o p f a t e n i v o r a m k i t e n a p o l i t i k i t e n a b a n k i t e z a z a p o z n a v a w e n a k o m i t e n t o t , k a k o i n i v n a t a i m p l e m e n t a c i j a . I s t o t a k a , N a r o d n a b a n k a , p r e k u s v o j p r e t s t a v n i k e v k l u - e n a v o r a b o t a t a n a N a c i o n a l n i o t s o v e t z a b o r b a p r o t i v p e r e w e p a r i i f i n a n s i r a w e n a t e r o r i z a m , ~ i j a o s n o v n a z a d a ~ a e k o o r d i n i r a w e n a a k t i v n o s t i t e n a o d d e l n i t e

³⁶ Financial Sector Assessment Program

institucii vo zemjata koi imaat soodvetna uloga vo spre-uvaweto na perewe pari.

Zaradi davawe odredeni pojasnuvawa za smetkovodstveni ot i regulatorni ot tretman na sredstvata dadeni i zemeni pod lizing, vo po~etokot na 2005 godina se izraboti **Supervizorskiot cirkular br. 8** Celta na ovoj Cirkular e poprecizno definirawe na na~inot na smetkovodstvenoto evidentirawe na sredstvata dadeni i zemeni pod lizing, soglasno so Me|unarodniot smetkovodstven standard 17 so koj se definiiraat soodvetnite smetkovodstveni politiki i obelodenuvawa koi se primenuvaat kaj finansiските i operativnite naemi. Isto taka, Cirkularot go definiira i vku~uvaweto na sredstvata dadeni i zemeni pod lizing vo zakonskite limiti³⁷ za iznosot na kapitalnite vlo`uvawa i vlo`uvawata vo nedvi`nosti.

Supervizorskiot cirkular za sigurnosta na informativnite sistemi na bankite dava nasoki i preporaki za unapreduvawe na sigurnosta na informativnite sistemi na bankite, gi definiira metodologiite za identifikuvawe, merewe, sledewe i kontrola na rizici te koi proizleguvaat od informativnata tehnologija, dava osvrt na naj~estite tipovi kontroli za namaluvawe na nivoto na rizici, dava preporaki za vopostavuvawe adekvaten plan za kontinuitet vo raboteweto i gi definiira nadle`nosti te na organite na upravuvawe, odgovornite lice i vrabotenite vo bankite od aspekt na upravuvaweto i kontrolata na tie rizici. Pri izrabotkata na Cirkularot se koriste preporakite i nasokite sodr`ani vo Me|unarodniot standard za upravuvawe so sigurnosta na informativniot sistem (BS7799-2:2002, odnosno ISO/IEC17799:2000E) i Bazelskiot dokument za upravuvawe so operativniot rizik³⁸.

2. Aktivnosti na bankarskata supervizija

Supervizorskata funkcija na Narodna banka se ostvaruva preku slednite komponenti:

- Licencirawe t.e. izdavawe dozvoli i soglasnosti na bankite i {tedilnicite;
- Supervizija na raboteweto na bankite i {tedilnicite; i
- Prezemawe korektivni merki.

2.1. Funkcija na licencirawe

Vo ramki na ostvaruvaweto na funkcijata na licencirawe, Narodna banka gi izdava slednite vidovi dozvoli i soglasnosti:

1. Dozvola za osnovawe i rabotewe na banka i podru`nica na stranska banka;
2. Dozvola za vr{ewe statusni izmeni (spojuvawe na banki, podelba na banka, transformacija na {tedilnica vo banka i pripojuvawe na {tedilnica kon banka);
3. Dozvola za osnovawe na Pazarot za pari i kratkoro~ni hartii od vrednost;

³⁷ Limitite propi{ani vo ~len 39 od Zakonot za bankite.

³⁸ Sound Practices for the Management and Supervision of Operational Risk (Basel Committee Publications No.96 – February 2003).

4. Soglasnost za steknuvawe akcii, postapno ili odedna{ , ~ij vkupen kumulati ven nominalen iznos iznesuva 5%, 10%, 20%, 33%, 50% i 75% od akcii te so pravo na glas vo banka ili {tedilnica, bez ogle na toa dali akcii te gi steknuva edno ili pove}e povrzani lica, direktno ili indirektno;
5. Soglasnost za izmena na Statut na banka ili {tedilnica;
6. Soglasnost za imenuvawe rabotovoden organ na banka ili {tedilnica;
7. Soglasnost za osnovawe banka i otvorawe filijala, podru`nica ili pretstavni {tvo vo stranstvo;
8. Soglasnost za izmena na naziv, sedi{te i adresa na banka ili {tedilnica;
9. Soglasnost za osnovawe brokerska ku}a ovlastena za rabota vo svoe ime i za svoja smetka od strana na banka ili {tedilnica;
10. Soglasnost za kapitalno vlo`uvawe na banka ili {tedilnica vo finansiska ili nefinansiska institucija vo zemjata ili vo stranstvo, koe iznesuva pove}e od 10% od garantniot kapital na bankata, osven za kapitalni vlo`uvawa na banka vo druga banka i za osnovawe brokerska ku}a ovlastena za rabota vo svoe ime i za svoja smetka za koi e potrebna prethodna soglasnost od Narodnata banka, bez ogle na iznosot na vlo`uvaweto vo odnos na garantniot kapital;
11. Soglasnost za uvid na treto lice vo zapsnik od izvr{ena kontrola na raboteweto na banka ili {tedilnica;
12. Soglasnost za izmena na Odlukata za izdavawe dozvola za osnovawe i rabotewe na banka ili {tedilnica;
13. Soglasnost za Politika za sigurnosta na informativniot sistem na banka; i
14. Soglasnost za otvorawe pretstavni {tvo na stranska banka ili druga stranska finansiska instiucija vo Republ i ka Makedoni ja.

Vo ramkite na procesot na licencirawe, Narodna banka go ispituva izvorot na sredstva so koi se kupuvaat akcii te i udelite vo bankite i {tedilnicite. Pritoa, za sekoe steknuvawe akcii, odnosno udeli koi pretstavuvaat promeni od 1% do 5% od vkupniot broj akcii, odnosno od udelite so pravo na glas, pravni te i fizi~kite lica se dol`ni da dostavat izvestuvawe za izvorot na sredstva so koi se kupuvaat akcii te ili udelite vo bankite, odnosno {tedilnicite (~len 26 od Zakonot za bankite). Osnovna cel na ovoj segment od licenciraweto e za{tita na integritetot na bankarskiot sistem preku spre~uvawe vlez na kapital od somnitelni izvori i obezbeduvawe transparentni akcionerski strukturi kako osnova za siguren, stabilen i efikasen bankarski sistem.

Vo prodol`enie se dadeni tabelarni prikazi na brojot na izdadeni, odnosno neizdadeni dozvoli i soglasnosti, kako i na povle~eni barawa za izdavawe dozvoli i soglasnosti, po banki i {tedilnici, vo tekot na 2004 godi na i 2005 godi na.

Najgol em del od akti vnosti te vo domenot na licenciraweto vo tekot na 2005 godi na se odnesuvaat na izdadeni soglasnosti za statut i za rabotovoden organ na banki te. I zmeni te na statuti te na banki te vo najgol em del se rezultat na usoglasuvawe so novi ot Zakon za trgovski te dru{tva, spored koj trgovski te dru{tva, vku~itelno i banki te, bea dol`ni da gi usoglasat svoi te interni akti so odredbi te na ovoj Zakon najdocna do 30.06.2005 godi na.

Tabela br. 21**Vidovi i broj na izdadeni, odnosno neizdadeni dozvoli i soglasnosti**

Vid na licenca (banki)	Januari - dekenwri 2004			Januari - dekenwri 2005		
	I zda- deni	Odbi- eni	Povle- ~eni	I zda- deni	Odbi- eni	Povle- ~eni
Statusni i zmeni				1		
Steknuvawe 5%, 10%, 20%, 33%, 50% i 75% od akcii so pravo na glas	5	2	1	1	2	1
Statut	8		1	26		
Rabotovoden organ	25		1	25		4
I zmena na naziv, sedi { te i adresa	1			3	1	
Kapitalno vlo` uvawe				2	1	
Uvid vo zapi snik	2		2	10	1	
I zmena na Odluka za izdavawe dozvola za banka	3					
Vkupno	44	2	5	68	5	5

Vid na licenca ({ tedi lni ci)	Januari - dekenwri 2004			Januari - dekenwri 2005		
	I zda- deni	Odbi- eni	Povle- ~eni	I zda- deni	Odbi- eni	Povle- ~eni
Statusna i zmena		1				
Transf ormacija na { tedi lni ca vo banka		2				
Steknuvawe 5%, 10%, 20%, 33%, 50% i 75% od akcii, odnosno udeli so pravo na glas	2			2		
Statut	5			3		1
Rabotovoden organ	3	2		2	1	
I zmena na naziv, sedi { te i adresa	3					
Vkupno	13	5		7	1	1

Vo ramki na akti vnosti te na Narodna banka za i spi tuvawe na i zvorot na sredstvata so koi se kupuvaat akcii i udeli vo bankite i { tedi lni ci te, vo tekot na 2005 godina e dadeno poziti vno mi sl ewe za dokazot za i zvorot na sredstva za osumnaeset dostaveni i zvestuvawa (edi naeset za banki i sedumza { tedi lni ci).

2.2. Supervizija na raboteweto na bankite i { tedi lni ci te**2.2.1. Terenska supervizija na banki i { tedi lni ci**

Vo 2005 godina se izvr{ ija vkupno trieset i pet neposredni supervizorski kontroli³⁹ na raboteweto na bankite i { tedi lni ci te vo Republika Makedonija. Od niv, dvaeset kontroli se odnesuvaa na celokupното raboteweto na deset banki i deset { tedi lni ci, dodeka petnaeset kontroli i maa del umen karakter. Pokraj toa, vo tekot na 2005 godina, edna{ mese~no se vr{ ea del umni kontroli na si te { tedi lni ci, od aspekt na i staknuvawe na a` uri rani spisioci na { tedni vlo govi⁴⁰.

³⁹ Od vkupno trieset i pet kontroli, do krajot na godinata se zavr{ eni trieset i ~etri kontroli, dodeka na 31.12.2005 godina edna kontrola be{ e vo tek na izvr{ uvawe.

⁴⁰ Ovaa obvraska na { tedi lni ci te e predvidena vo Odlukata za utvrduvawe na obemot i na~i not na rabotewe na { tedi lni ci te.

Dominantna komponenta na terenski supervizorski kontroli predstavuje analizata na kvalitetot na aktivata, odnosno ocenkata i kvantifikacijata na kreditniot rizik, kako dominanten rizik na koj se izlo`eni bankite i {tedilnicite. Istovremeno, pri vr{eweto na terenski kontroli posebno vnanie be{e posveteno i na slednite aspekti vo raboteweto na bankite i {tedilnicite:

- postavenost i funkcionirawe na internite sistemi na kontrola i vnatre{ nata revizija, kako i na sisteme za spre~uvawe na perewe pari;
- postavenost i funkcionirawe na korporativno upravuvawe;
- upravuvawe so rizicite, osobeno upravuvaweto so likvidnosni ot rizik i rizikot od promenata na deviznite kursevi; kako i
- ni vo na kapitaliziranost na bankite i {tedilnicite od aspekt na pokrivawe na rizicite na koi {to se izlo`eni.

Pozitivite dvi`ewa vo bankarskiot sistem mo`e da se potvrdati so naodite od terenski kontroli na bankite i {tedilnicite izvr{eni vo tekot na 2005 godina. Od niv mo`e da se zaklu~deka, generalno, vkupni ot prof il na rizik ~nost na bankite se podobruva. Voedno, sisteme na bankite za upravuvawe so rizicite i korporativno upravuvawe bele`at zna~itelno podobruvawe vo sporedba so prethodnite kontroli. Pritoa, kreditniot rizik i ponatamu ostanuva dominantniot rizik so koj se soo~uvaat bankite. Bankite vr{at kontinuirano podobruvawe na sisteme za sledewe i upravuvawe so kreditniot rizik, od aspekt na kvantificiraweto na kreditniot rizik. Pokazatel za ova e faktot {to iznosot na dopolnitelnite rezervacii za potencijalni zagubi od kreditnoto portfolio utvrdeni so kontrolite e zanemarliv ili e na zna~itelno poni skoni vo odnos na prethodnite peri odi.

Sepak, kaj oddelni banki se konstati rani odredeni slabosti, koi glavno se odnesuvaat na slednoto:

- problemot so visokot iznos na prezemeni materijalni sredstva po osnov na nenaplateni pobaruwawa, odnosno visokoto u~estvo na nekamatonskata aktiva vo vkupnata aktiva, {to ima zna~itelno negativno vlijanie vrz ni vni ot prof itabilen potencijal;
- slabosti vo postavenosta i funkcioniraweto na vnatre{ nata revizija, kako i so neadekvatno vospostaveni sisteme na korporativno upravuvawe, {to se reflektira preku slabostite vo izvr{uvaweto na funkcii te na Upravni ot odbor, Odborot za revizija i Odborot za rakovodewe so rizik;
- slabosti vo internite sistemi za spre~uvawe na perewe pari, osobeno pri identifikiraweto na somnitelnite i povrzani te transakcii;
- slabosti vo smetkovodstvenite sisteme i finansko izvestuvawe.

Podobrenite performansi na bankarskiot sistem se potvrdija i so sumarnata ocenka⁴¹ na bankite i {tedilnicite. Imeno, vo tekot na 2005 godina

---

⁴¹ Sumarnata ocenka za raboteweto na bankite se odreduva spored CAMELS rejting-sistemot, koj opfa}a analiza i ocenka na: kapitalot, kvalitetot na aktivata, upravuvawe so sredstvata i obvrskite, sledewe na rizicite na koi se izlo`eni bankite vo svoeto rabotewe, prof itabilnosta i sevkupni ot proces na korporativno upravuvawe so bankite. Sumarnata ocenka go poka`uva nivoto na supervizorski interes za sekoja banka i {tedilnica i nejzinata namena e isklu~ivo za vr{ewe na supervizorskata funkcija na Narodna banka.

se konstatirani podobruvava kaj bankite i { tedilnicite spored sumarnata ocenka, sporedeno so prethodnata godina. Taka, prose~nata ponderirana sumarna ocenka za bankite⁴² za 2005 godina i znesuva 2,34, za razlika od 2004 godina koga taa i znesuva{ e 2,44. Prose~nata ponderirana sumarna ocenka za { tedilnicite⁴³ za 2005 godina e 1,97, za razlika od 2004 godina koga taa i znesuva{ e 2,13.

2.2.2. Kontrola na primena na propisi

Vrz osnova na odredbite od ~len 24 i 32 od Zakonot za Narodna banka na Republika Makedonija, vo tekot na 2005 godina se izvr{ija trieset i tri neposredni kontroli na primenata na propisite od strana na bankite i { tedilnicite. Pritoa, {esnaeset kontroli se odnesuvaa na celokupnoto rabotewe na bankite, pet na kontrola na određen segment od raboteweto na bankite, dodeka dvanaeset kontroli se odnesuvaa na kontrola na raboteweto na { tedilnicite.

2.2.3. Supervizija na sigurnosta na informativnite sistemi na bankite (IT supervizija)

Vo tekot na 2005 godina bea izvr{eni {est celosni i pet delumni kontroli na sigurnosta na informativniot sistem na bankite. Predmet na kontrolite be{e utvrduvawe na stepenot na implementacija na standardite za sigurnost na informativniot sistem od strana na bankite. Glavnite konstatacii od izvr{enite kontroli bea slednite:

- Kaj del od kontrolirane bankite potrebna edukacija na rabotovodniot organ vo domenot na bezbednosta na informacite, bidej{i rabotovodniot organ ne dava celosna poddr{ka za implementacija na siguren informativen sistem;
- Kaj del od bankite implementirane kontroli na glavniot server za obezbeduvawe na za{tita i bezbednost na informacite ne se dovolni, bidej{i poseduvaat slabi interni mehanizmi na za{tita na svoje podatoci na testnite serveri;
- Del od bankite nemaat izvr{eno celosna procenka na rizicite vrz informativniot sistem i vr{at implementacija na interni kontroli na nesistematski na~in;
- Oddelni banki nemaat adekvatni planovi za kontinuitet vo raboteweto, bidej{i ni vnite planovi se odnesuvaat samo na obezbeduvawe kontinuitet na informativnata oprema;
- Bankite treba da izvr{at analiza na uslugite koi gi vr{at preku nadvoren{ni dobavuvai na uslugi, so istovremeno revidi rawe na postojnite dogovori soglasno so zakonskata regulativa;
- Bankite treba da gi usovr{ate tehni~kite kontroli za obezbeduvawe na adekvaten i siguren informativen sistem;
- Kaj del od bankite postoi nesoodvetna organiziranost i kadrovska ekipiranost na organizacijskite edinici koi se nadle`ni za informativniot sistem.

---

⁴² Prosek na ocenките za sekoja oddel na banka ponderirani so visinata na nejzina aktiva.

⁴³ Prosek na ocenките za sekoja oddel na {tedilnicata ponderirani so visinata na nejzina aktiva.

Soglasno so Odlukata za definirane standarde za izgotvovanje i sproveduvanje na sigurnost na informativni sistem na bankite, do kraja na 2005 godina bankite bea dol`ni do Narodna banka da podnesat barawe za prethodna soglasnost za Politikata za sigurnost na informativni sistem. Od dostavenata dokumentacija se zaklu`i deka pogolemi ot del od bankite postignale zna`itelen napredok vo obezbeduvawe posiguren informativen sistem, no neкои od niv s`u`te ne gi ispolnuvat uslovi te za dobivawe prethodna soglasnost od guvernerot na Narodna banka.

2.3. Prezemeni korektivni aktivnosti sprema bankite i { tedilnicite

Vo ramki na svoite zakonski ovlastuvawa, a so cel odr`uvawe na stabilnosta i sigurnosta na oddelnite banki i { tedilnici, kako i na bankarski ot sistem vo celina, Narodna banka prezema korektivni aktivnosti sprema depozitnite institucii kaj koi se konstatirani nepravilnosti i neurednosti vo raboteweto. Vo tekot na 2005 godina, Narodna banka donese dvaeset re`enija so korektivni merki sprema edinaeset banki i dve { tedilnici i podnese dvaeset barawa za poveduvawe prekr`o-na postapka sprema dvanaeset banki i dve { tedilnici i nivnite odgovorni lica. Isto taka, vo ovoj period Narodna banka podnese dve krivi`ni prijavi, edna protiv ste`aen upravnik na banka vo ste`aj i porane`ni `lenovi na rabotovoden organ vo banka i edna prijava protiv odgovornite lica na pravni lica - akcioneri vo banka.

Vo tekot na 2005 godina `be`e odzemenata dozvolata za osnovawe i rabota i be`e utvrdeno deka se ispolneti uslovi te za otvorawe ste`ajna postapka na „Radobank“ AD Skopje.

Vo tabela br. 22 se prik`ani prezemenite merki i brojot na banki i { tedilnici na koi se odnesuvaat tie.

Tabela br. 22
Vidovi i broj na prezemeni merki

Vid merka	Broj na banki	Broj na { tedilnici
I menuvawe povereni k	1	
Zabrana za vr`ewe na site bankarski raboti, osven naplata na pobaruwawa	1	
Zabrana za odobruvawe krediti i drugi vidovi kreditni izlo`enosti, koi ne se obezbedeni so prvoklasni instrumenti za obezbeduvawe	2	
Zabrana za odobruvawe krediti i drugi vidovi kreditni izlo`enosti sprema grupacija na vnatre`ni lica i lica povrzani so niv, s` do usoglasuvawe so limi tot za kreditna izlo`enost sprema vnatre`nite lica vo banka	1	
Zabrana za steknuvawe kapitalni delovi vo finansiski i nefinansiski institucii, zgolemuwawe na postojnite kapitalni delovi i `irewena mre`ata na rabotewe, s` do usoglasuvawe so limi tot za kapitalni vlo`uvawa	1	
Odzemawe na ovlastuvawe za izdavawe devizni karti`ki vo zemjata	1	
Zgolemuwawe na kapital ot	2	
Iskl`uvawe od platni ot promet i zabrana za isplata od smetkata na bankata, so iskl`ok na naplata na pobaruwawa i pla}awe tro`oci za tekovno rabotewe, obvrski kon dr`avata i tro`oci za postapkite za spre`uvawe na namaluvawe na imotot na bankata	1	

Tabela br. 22
Vidovi i broj na prezeni merki

Vid merka	Broj na banki	Broj na { tedilnici
Zabrana za odobruvawe novi nepokrieni vonbilansni izlo`enosti, bez prethodna verifikacija od strana na ovlasteno lice od Narodna banka	1	
Zadol`uvawe za prestanuvawe so izvr{ uvawe finansiski aktivnosti od ~len 46 od Zakonot za bankite (koi se odnesuvaat na banka so kapital od 9 milioni evra vo denarska protivvrednost)	1	
Zadol`uvawe za prodaba na akcii { to gi poseduva nekoja banka vo druga banka	1	
Zadol`uvawe za sveduvawe na u~estvo na akcioner na banka pod 10% od akciite so pravo na glas	2	
Zadol`uvawe za promena na ~lenovi na organi na upravuvawe	1	
Zadol`uvawe za sveduvawe na iznosot na prioritetni akcii i akciite bez pravo na glas vo ramki na limitot (~len 10 stav 1 od Zakonot za bankite)	4	
Ograni~uvawe na pravo na glas na grupa povrzani akcioneri	2	
Ovlastuvawe na lice od Narodna banka da vr{ i nadzor nad sproveduvaweto korektivni merki izre~eni prema bankata	2	
Verifikacija na nalozi od strana na ovlasteni lica na Narodna banka	1	
Zadol`uvawe za dostavuvawe plan za dokapitalizacija, vklucitelno i plan za usoglasuvawe na bankata so propi{ anite limiti za kreditna izlo`enost i za kapitalni vlo`uvawa	1	
Zadol`uvawe za rasporeduvawe na dobi vkata za pokrivawe zagubi od mi nati godini	1	
Zadol`uvawe za usoglasuvawe so limitot za kreditna izlo`enost prema poedine~en subjekt (~len 35 stav 1 od Zakonot za bankite)	1	
Zadol`uvawe za usoglasuvawe so limitot za kreditna izlo`enost prema poedine~en akcioner, sopstvenik na akcii na nad 5% od vkupniot broj akcii so pravo na glas (~len 35 stav 2 od Zakonot za bankite)	3	
Zadol`uvawe za usoglasuvawe so limitot za kreditna izlo`enost prema vnatre{ ni lica vo banka (~len 35 stav 3 od Zakonot za bankite)	1	
Zadol`uvawe za usoglasuvawe so limitot za kapitalni vlo`uvawa na bankite (~len 39 stav 1 od Zakonot za bankite)	3	
Zadol`uvawe za preklasifikacija na pobaruwata od komitenti soglasno so konstataci i od izvr{ ena neposredna kontrola na raboteweto	3	
Zadol`uvawe za prezemawe zasileni aktivnosti za prodaba na prezemeni te materijalni sredstva i osnovni te sredstva na bankata, kako i za naplata na dostasani pobaruwawa	2	
Zadol`uvawe za promena na delovniot objekt vo koj e smesteno sedi { teto na bankata so deloven objekt koj }e ima adekvatna tehni~ka opremenost i soodvetna fizi~ka bezbednost	1	

Tabela br. 22
Vidovi i broj na prezeni merki

Vid merka	Broj na banki	Broj na { tedilnici
Zadol`uvawe za zatvorawe na deviznite smetki na banka vo stranski banki	2	
Zadol`uvawe za zatvorawe na deviznite smetki na doma{ni te banki { to se vodat vo banka	1	
Ograni~uvawe na tro{oci te za reprezentacija i rekl ama	1	
Zadol`uvawe za reorgani zira we na Slu`bata za vnatre{ na revizi ja	3	
Zadol`uvawe za nazna~uvawe odgovorno lice za sigurnost na inf ormativni ot sistem	1	
Zadol`uvawe za cel osno revidi rawe na kredi tna poli ti ka i kredi tni proceduri		1
Zadol`uvawe za vospostavuvawe adekvaten sistem za identi fikuvawe, merewe i sledewe na kredi tni ot rizi k	2	
Zadol`uvawe za vospostavuvawe sistem za evidencija na krediti klasificirani vo rizi~ni kategorii „G“ i „D“ i krediti kaj koi kamata ne e naplatena podolgo od devedeset dena	1	
Zadol`uvawe za vospostavuvawe adekvaten sistem za identi fikuvawe na povrzani subjekti	1	1
Zadol`uvawe za razvivawe sistem za identif ikuvawe i sledewe na transakcii povrzani so perewe pari	2	
Zadol`uvawe za vospostavuvawe sistem na a`urna smetkovodstvena evidencija		1
Zadol`uvawe za vospostavuvawe vonbil ansna evidencija, vo koja }e bidat evidentirani site somnitelni i sporni pobaruwawa za koi se vodat sudski sporovi		1
Zadol`uvawe za zajaknuvawe na sistemot na sledewe na kursni ot rizi k	1	
Zadol`uvawe za vospostavuvawe modul vo inf ormativni ot sistem za adekvaten i avtomatski prenos na dostasanite pobaruwawa na soodvetna kni govodstvena smetka	1	
Zadol`uvawe za vospostavuvawe modul vo inf ormativni ot sistem za adekvaten i avtomatski prenos na nef unktionalni krediti na soodvetno kni govodstveno konto	1	1
Zadol`uvawe za definirawe i implementacija na za{ titni mehанизmi za procesirawe transakcii od obl asta na platni ot sistem	1	
Zadol`uvawe za nabavka na alternativen komunikaciski ured ili izgotvuvawe na plan i scenario za prodol`uvawe na operaciite na banka vo uslovi na prekin vo f unktioni raweto na glavni te komunikaciski uredi	1	
Zadol`uvawe za dislocirawe na nadvore{ na kompanija od prostorii na banka i vospostavuvawe fizi~ki za{ titni mehанизmi za kontrola na sigurnosta na inf ormativni ot sistem	1	
Zadol`uvawe za vospostavuvawe adekvatna za{ tita na podatoci na oddale~ena lokacija vo ognootporen sefi vr{ ewe povremeno testirawe na uspe{ nosta na vakvata za{ tita	1	
Zadol`uvawe za pref rlawe sredstva od devizni smetki vo stranski banki na devizni smetki kaj doma{na banka ovl astena za vr{ ewe platen promet so stranstvo	1	

Tabela br. 22
Vidovi i broj na prezemeni merki

Vid merka	Broj na banki	Broj na { tedi lnici
Zadol`uvawe za prod`ba na vi{ok devizni sredstva po osnov na devizno { tedewe na naselene, na Narodna banka ili na druga ovlastena banka za vr{ewe platen promet so stranstvo	1	
Zadol`uvawe za prod`ba na vi{ok devizni sredstva po osnov na devizni smetki na fizi~ki lica, na Narodna banka ili na druga ovlastena banka za vr{ewe platen promet so stranstvo	1	
Zadol`uvawe za izvestuvawe na stranski banki i drugi nerezidenti za odzemeno ovlastuvawe za vr{ewe platen promet i kreditni garancijski raboti so stranstvo	1	
Zadol`uvawe za izvestuvawe na doma{ni pravni lica za odzemeno ovlastuvawe za vr{ewe platen promet i kreditno-garancijski raboti so stranstvo	1	
Zadol`uvawe za izvestuvawe na doma{ni i stranski fizi~ki lica za odzemeno ovlastuvawe za vr{ewe platen promet i kreditno-garancijski raboti so stranstvo	1	
Zadol`uvawe za a`uri rawe na akci onerska kni ga	1	
Zadol`uvawe za obezbeduvawe adekvatna smetkovodstvena evi denci ja na komisi ono rabotewe	1	
Zadol`uvawe za soodvetno evidentirawe na krediti soglasno so propi { ana metodol ogi ja	1	
Zadol`uvawe za soodvetno prika`uvawe na vkupnata kreditna izlo`enost sprema poedine-en komitent soglasno so propi { ana metodol ogi ja	1	
Zadol`uvawe za soodvetno smetkovodstveno evidentirawe na prezemeni objekti	2	
Zadol`uvawe za a`uri rawe na dokumentacija za ~lenovi na Upraven odbor	2	

Vo ramki na ostvaruvawe na supervizorskata funkcija, vo tekot na 2005 godina e ograni~eno pravoto na glas vo tri slu~ai na steknuvawe akci i vo banka od strana na pravni i fizi~ki lica bez dobiena prethodna soglasnost od Narodna banka. Isto taka, pravoto na glas e ograni~eno i vo sedumnaeset slu~ai na steknuvawe akci i vo pet banki od strana na pravni i fizi~ki lica sprotivno na ~len 26 od Zakonot za bankite, odnosno bez dostaven soodveten dokaz za izvorot na sredstva za steknuvawe so akci i.

ANEKS

Bilans na sestojba

vo milioni denari

AKTI VA	31.12.2005				31.12.2004			
	Grupa glavni banki	Grupa sredni banki	Grupa mali banki	Vkupno	Grupa glavni banki	Grupa sredni banki	Grupa mali banki	Vkupno
PARI ^NI SREDSTVA I SALDA KAJ NBRM	4.561	1.366	2.056	7.982	3.155	529	1.417	5.100
Denarski pari-ni sredst va	3.499	875	1.665	6.039	2.433	274	934	3.641
Devizni pari-ni sredst va	1.062	490	389	1.941	720	255	480	1.455
Blagorodni met ali i drugi pari-ni sredst va	0	0	2	3	1	0	3	4
BLAGAJNI ^KI ZAPISI NA NBRM	4.072	2.379	2.483	8.934	1.246	1.146	2.073	4.465
DOLGOVNI HARTI I OD VREDNOST	6.516	447	409	7.372	1.092	153	408	1.653
^ekovi i menici	45	47	41	16.306	40	45	45	131
Hart ii od vrednost na dr`avat a nomi ni rani vo denari	6.167	47	145	6.359	821	57	80	958
Drugi dolgovni hart ii od vrednost	305	352	223	880	231	51	283	565
PLASMANI KAJ DRUGI BANKI	30.337	4.676	8.146	43.158	29.937	3.336	7.058	40.331
Smet ki kaj doma{ ni banki	4.040	596	1.087	5.723	2.622	300	903	3.824
Smet ki kaj st ranski banki	26.081	3.999	5.141	35.221	27.182	2.988	4.872	35.043
Krat koro-ni kredit i i drugi pobaruwava od doma{ ni banki i drugi f inanski organizacii	77	2	173	252	59	47	277	382
Krat koro-ni kredit i i drugi pobaruwava od st ranski banki i drugi f inanski organizacii	76	76	278	430	31	0	5	35
Dost asani kredit i i pobaruwava od banki	0	0	0	0	0	0	0	0
Dolgoro-ni kredit i i drugi pobaruwava od doma{ ni banki i drugi f inanski organizacii	62	3	419	484	43	0	122	164
Dolgoro-ni kredit i i drugi pobaruwava od st ranski banki i drugi f inanski organizacii	0	0	867	867	0	0	579	579
Nefunkcionalni kredit i od banki	0	1	182	183	0	1	301	303
KREDI TI NA KOMI TENTI	39.964	7.367	11.577	58.908	31.812	5.170	11.093	48.076
Kredit i na pret prijat i ja	25.553	5.674	6.681	37.908	21.197	4.832	6.606	32.635
Kredit i na drugi komi tent i	181	43	157	381	600	9	107	716
Kredit i na nasel ent e	13.364	1.955	4.869	20.189	9.385	519	4.386	14.290
Nefunkcionalni kredit i na komi tent i	8.529	275	1.515	10.319	6.807	296	2.624	9.727
Posebna rezerva za kredit i	-7.663	-580	-1.645	-9.889	-6.176	-487	-2.629	-9.292
PRESMETANA KAMATA I OSPANATA AKTI VA	3.249	319	2.611	6.178	2.231	220	3.132	5.583
Pobaruwava po kamati	359	80	154	593	268	63	192	524
Suspendirana kamata i drugi pobaruwava	4.373	125	573	5.071	3.712	121	982	4.815
Posebna rezerva za kamata	-4.394	-130	-579	-5.103	-3.730	-125	-990	-4.845
Drugi pobaruwava	972	1	250	1.223	-91	-7	390	291
Realizirani hipot eki i zaloz i	1.831	224	2.292	4.348	2.013	147	2.641	4.800
Net o komi si oni odnosi	-26	0	-152	-177	-6	0	-123	-129
Net o int erni odnosi	0	0	0	0	0	0	-2	-2
Ost anat a akt i va	134	19	72	225	66	20	43	129
PLASMANI VO HARTI I OD VREDNOST	581	79	879	1.539	6.099	97	693	6.889
Hart ii od vrednost raspolo`ivi za proda`ba vo st ranska val ut a	152	0	59	210	192	0	58	250
Hart ii od vrednost koi se -uvaat do dost asuvawe vo st ranska val ut a	0	0	0	0	5.502	0	0	5.502
Vlo`uvawa vo doma{ ni sopst veni -ki hart ii od vrednost	429	79	820	1.328	405	97	634	1.136
Posebna rezerva za ot kupeni sopst veni akcii	0	0	0	0	0	-1	1	0
OSNOVNI SREDSTVA	3.557	615	2.304	6.476	3.810	446	2.267	6.523
Grade`ni objekt i	3.158	471	1.834	5.463	2.985	433	1.568	4.987
Oprema	2.288	312	920	3.520	2.205	183	1.026	3.414
Nemat erijalni vlo`uvawa	275	41	86	402	294	2	112	407
Drugi sredst va za rabot a	60	4	50	114	49	2	42	93
Sredst va za rabot a vo podgot ovka	80	33	355	469	300	21	399	720
I spravka na vrednost a na osnovni sredst va	-2.304	-246	-941	-3.491	-2.022	-195	-881	-3.098
NEI ZDOVENI REZERVACI I ZA POTENCIALNI ZAGUBI	0	-3	-109	-113	-524	0	-110	-634
VKUPNA AKTI VA	92.835	17.245	30.356	140.436	78.858	11.096	28.031	117.985

Bilans na sastojba

vo milioni denari

PASI VA	31.12.2005				31.12.2004			
	Grupa glavni banki	Grupa sredni banki	Grupa mali banki	Vkupno	Grupa glavni banki	Grupa sredni banki	Grupa mali banki	Vkupno
DEPOZITI OD BANKI	1,247	333	1,137	2,717	741	133	662	1,537
Denarski depoziti i po vi duvawe	200	14	11	224	35	1	6	42
Devizni depoziti i po vi duvawe od doma{ ni banki	135	48	83	266	112	44	61	217
Devizni depoziti po vi duvawe od st ranski banki	226	0	254	479	253	0	203	456
Krat koro-no oro-eni denarski depoziti i	499	163	249	911	265	85	221	570
Krat koro-no oro-eni devizni depoziti i	188	108	403	699	77	0	44	120
Dolgoro-no oro-eni denarski depoziti i	0	0	138	138	0	0	127	127
Dolgoro-no oro-eni devizni depoziti i	0	0	0	0	0	3	0	3
DEPOZITI PO VI DUVAVE	35,160	5,268	7,841	48,269	32,432	3,600	7,823	43,856
Denarski depoziti i po vi duvawe na pret prijat ija	7,242	952	1,972	10,166	6,480	631	1,905	9,016
Denarski depoziti i po vi duvawe na javen sekt or	346	222	281	849	521	26	197	744
Denarski depoziti i po vi duvawe na dr.komit en	1,260	130	343	1,734	1,105	86	323	1,514
Denarski depoziti i po vi duvawe na naseleni e	6,116	759	1,697	8,572	5,402	569	1,479	7,450
Ograni -eni denarski depoziti i	278	62	100	439	288	65	125	478
Devizni depoziti i po vi duvawe na pravni lica	4,213	748	1,235	6,195	4,552	604	1,544	6,700
Devizni depoziti i po vi duvawe na naseleni e	15,423	2,320	2,037	19,780	13,722	1,549	2,122	17,393
Ograni -eni devizni depoziti i	283	75	177	535	361	71	130	561
KRATKORO^NI DEPOZITI DO I GODI NA	35,039	5,152	5,729	45,920	27,888	3,279	3,858	35,025
Denarski krat k.depoziti i na pret prijat ija	7,250	1,847	955	10,051	7,642	1,266	729	9,637
Denarski krat koro-ni depoziti i na javen sekt or	472	85	167	723	486	80	136	702
Denarski krat k.depoziti i na drugi komit ent i	504	14	144	662	266	14	192	472
Denarski krat koro-ni depoziti i na naseleni e	5,981	643	1,258	7,882	4,111	322	846	5,278
Devizni krat koro-ni depoziti i na pravni lica	4,616	767	1,117	6,500	3,284	448	357	4,089
Devizni krat k.depoziti i na drugi komit ent i	1,148	98	275	1,521	228	0	90	318
Devizni krat koro-ni depoziti i na naseleni e	15,067	1,699	1,815	18,581	11,871	1,149	1,509	14,530
KRATKORO^NI POZAJMI CI DO I GODI NA	201	0	18	219	610	35	200	845
Krat k.denarski pozajmi ci od doma{ ni banki	121	0	8	129	196	0	75	271
Krat koro-ni pozajmi ci od st ranski banki	80	0	10	89	414	35	125	574
Krat koro-ni denarski pozajmi ci od drugi	0	0	0	0	0	0	0	0
OSTANATA PASI VA	1,968	713	975	3,676	2,246	447	1,175	3,868
Obvrski vrz osnova na kamata	299	63	65	426	170	14	70	253
Drugi obvrski vo denari	1,317	582	808	2,707	1,495	422	939	2,856
Drugi obvrski vo devizi	245	18	63	326	502	8	69	578
Pasi vni vremenski razgrani -uvawa	127	51	39	217	79	3	97	180
DOLGORO^NI DEPOZITI NAD I GODI NA	1,341	820	1,571	3,732	1,767	447	1,188	3,403
Denarski dolgoro-ni depoziti i na pret prijat ija	325	0	311	635	135	6	268	409
Denarski dolgoro-ni depoziti i na javen sekt or	0	48	0	48	53	46	0	99
Denarski dolgor.depозiti i na drugi komit ent i	17	76	187	280	10	0	21	31
Denarski dolgoro-ni depoziti i na naseleni e	507	355	456	1,318	1,028	299	391	1,718
Devizni dolgo.depозiti i na drugi komit ent i	1	0	2	3	8	0	0	8
Devizni dolgoro-ni depoziti i na naseleni e	490	341	616	1,448	533	96	508	1,137
DOLGORO^NI POZAJMI CI NAD I GODI NA	7,611	2,211	3,106	12,927	4,164	1,159	3,497	8,819
Dolgoro-ni pozajmi ci od NBRM	158	750	29	937	174	592	250	1,016
Dolgoro.denarski pozajmi ci od doma{ ni banki	331	59	157	546	115	32	19	166
Dolgoro-ni devizni pozajmi ci od doma{ ni banki	11	262	697	970	16	0	522	538
Dolgoro-ni pozajmi ci od st ranski banki	6,602	835	1,887	9,324	3,299	534	2,343	6,177
Dolgoro-ni pozajmi ci od drugi	508	0	305	813	559	0	364	923
Dolgoro.pozajmi ci od nef i nanski pravni lica	0	0	27	27	0	0	0	0
Dolgoro-ni st ranski pozajmi ci od drugi	0	306	0	306	0	0	0	0
Prezemeni dolgoro-ni obvrski vo devizi	0	0	4	4	0	0	0	0
REZERVACI I ZA VONBI LANSNI STAVKI	637	36	40	713	522	27	61	610
SOPSTVENI SREDSTVA	9,612	2,712	9,937	22,262	8,487	1,970	9,565	20,023
Osnova-ki kapit al	7,626	2,467	9,418	19,510	7,626	1,706	9,906	19,237
Rezerven f ond	1,886	232	1,165	3,284	1,368	214	1,132	2,714
Revalorizaci oni rezervi	132	0	272	404	40	0	11	52
Neraspredel ena dobi vka od porane{ ni godi ni	29	53	51	133	48	50	50	148
Drugi f ondovi	1	0	88	90	1	0	0	1
Zaguba	-62	-36	-948	-1,046	-72	0	-1,424	-1,497
Neizdvoeni rezervaci i za pot encijalni zagubi	0	-3	-109	-113	-524	0	-110	-634
VKUPNA PASI VA	92,835	17,245	30,356	140,436	78,858	11,096	28,031	117,985

Bilans na uspeh

vo milioni denari

Bilans na uspeh	31.12.2005				31.12.2004			
	Grupa golemi banki	Grupa sredni banki	Grupa mali banki	Vkupno	Grupa golemi banki	Grupa sredni banki	Grupa mali banki	Vkupno
KAMATEN PRI HOD	4.834	1.140	1.696	7.670	3.699	655	1.565	5.920
banki	419	239	325	983	405	160	267	832
pret prijat i ja	2.123	591	681	3.395	1.742	475	706	2.924
naseleni e	1.624	286	601	2.511	1.044	56	563	1.662
ost anat i	787	45	148	981	614	1	102	717
st ornirani prihodi	-119	-22	-58	-199	-105	-37	-73	-215
KAMATEN RASHOD	-2.116	-343	-554	-3.013	-1.617	-215	-479	-2.310
banki	-362	-42	-82	-486	-266	-15	-92	-373
pret prijat i ja	-618	-107	-114	-839	-387	-83	-80	-551
naseleni e	-769	-114	-198	-1.081	-645	-80	-167	-891
ost anat i	-88	-44	-114	-246	-81	-11	-98	-189
premi i za osig.depoziti	-279	-35	-47	-360	-238	-27	-42	-306
NETO KAMATEN PRI HOD	2.718	797	1.142	4.657	2.082	440	1.087	3.609
NETO REZERVACI I	-1.979	-72	-384	-2.436	-1.241	-52	-686	-1.979
I zvr{ eni rezervaci i	-2.386	-105	-533	-3.024	-1.686	-81	-1.045	-2.813
Povrat na rezervaci i	407	33	149	588	445	29	360	834
NETO KAMATEN PRI HOD PO REZERVACI I	738	725	758	2.221	841	388	401	1.630
NETO PRI HODI OD PROVI ZI I	1.805	237	583	2.625	1.510	140	618	2.268
Prihodi po osnov na provizi i	2.013	283	751	3.047	1.664	173	790	2.627
Rashodi po osnov na provizi i	-209	-46	-168	-423	-154	-33	-172	-359
DI VI DENDI	2	3	7	12	12	2	14	28
NETO DOBI VKI OD HARTI I OD VREDNOST	39	0	2	41	28	0	1	30
NETO KAPITALNI DOBI VKI	58	1	-59	0	267	-4	-81	182
NETO KURSNI RAZLI KI	425	68	133	626	248	50	114	412
DRUGI PRI HODI	1.347	118	890	2.356	1.446	76	687	2.209
Prihodi po drugi osnovi	437	8	139	584	492	6	198	696
Vonredni prihodi	910	110	751	1.771	955	69	489	1.513
OP[TI I ADMINI STRATI VNI TRO[OCI	-3.115	-626	-1.444	-5.185	-2.872	-299	-1.604	-4.776
Plati	-1.633	-328	-714	-2.675	-1.508	-188	-791	-2.487
Amortizacija	-497	-62	-189	-748	-489	-33	-214	-736
Mat erijalni tro{ oci	-182	-53	-108	-343	-177	-27	-145	-348
Tro{ oci za uslugi	-607	-134	-360	-1.102	-524	-36	-366	-926
Tro{ oci za slu`beni put uvawa	-31	-10	-21	-62	-31	-4	-24	-59
Tro{ ocii za reprezent acija i rekl ama	-166	-38	-52	-255	-144	-11	-65	-219
DRUGI RASHODI	-251	-42	-451	-743	-373	-25	-153	-550
Rashodi po drugi osnovi	-227	-40	-114	-381	-364	-24	-137	-525
Vonredni rashodi	-24	-2	-337	-363	-9	-0	-16	-25
BRUTO DOBI VKA / ZAGUBA	1.048	485	420	1.952	1.108	328	-3	1.433
DANOK NA DOBI VKA	106	61	81	249	76	22	88	186
NETO DOBI VKA PO DANOCI / ZAGUBA	941	424	338	1.704	1.032	306	-90	1.247

Pokazatel i za kval itetot na kredi tnoto portf oli o

Позиции	во милиони денари										
	31.12.1999	31.12.2000	31.12.2001	30.06.2002	31.12.2002	30.06.2003	31.12.2003	30.06.2004	31.12.2004	30.06.2005	31.12.2005
А	21.617	21.530	23.303	68.660	67.337	69.537	77.686	83.033	91.394	100.541	108.913
Б	8.083	11.432	11.844	11.892	11.018	10.959	10.871	11.942	12.025	14.495	16.487
В	8.218	6.121	7.891	6.854	6.269	6.296	4.602	4.318	4.826	5.074	4.473
Г	9.175	7.122	7.740	6.923	6.497	5.868	5.735	4.716	4.191	3.761	4.420
Д	3.541	4.372	2.260	3.198	2.094	3.633	5.413	6.204	6.744	6.593	6.403
Вкупна кредитна изложеност	50.634	50.576	53.040	97.527	93.214	96.293	104.306	110.213	119.179	130.464	140.696
Потенцијални загуби	11.424	10.842	9.609	9.876	8.166	9.422	10.719	11.117	11.591	11.600	11.753
вкупно В,Г,Д	20.934	17.615	17.892	16.975	14.860	15.797	15.749	15.238	15.761	15.428	15.296
вкупно Г,Д	12.716	11.494	10.001	10.121	8.591	9.501	11.148	10.920	10.935	10.354	10.823
вкупно В и Г	17.393	13.243	15.632	13.777	12.766	10.336	9.034	9.034	9.017	8.835	8.893
% на В,Г,Д во вк. кред. изл.	41,34	34,83	33,73	17,41	15,94	16,41	15,10	13,83	13,22	11,83	10,87
% на Г,Д во вк. кред. изл.	23,11	22,72	18,85	10,38	9,22	9,87	10,69	9,91	9,18	7,94	7,69
% на В и Г во вк. кред. изл.	34,35	26,18	29,47	14,13	13,70	12,63	9,91	8,20	7,57	6,77	6,32
% на Г во вк. кред. изл.	18,12	14,08	14,59	7,10	6,97	6,09	5,50	4,28	3,52	2,88	3,14
% на Д во вк. кред. изл.	6,99	8,64	4,26	3,28	2,25	3,77	5,19	5,63	5,66	5,05	4,55
% на В во вк. кред. изл.	16,23	12,10	14,88	7,03	6,73	6,54	4,41	3,92	4,03	3,89	3,18
% на различност (пот. заг./вк. излож.)	22,56	21,44	18,10	10,13	8,76	9,78	10,28	10,09	9,73	8,89	8,35
Нето позии во В,Г,Д (намалено за адекватните резервации)	10.751	8.152	9.789	8.602	7.950	7.656	6.318	5.597	5.715	5.686	5.565
Гарантен капитал	14.404	18.708	18.699	18.487	19.122	18.669	19.441	19.571	19.397	21.106	21.292
% на В,Г,Д во гарантен капитал	145,34	94,15	95,68	91,82	77,71	84,62	81,01	77,86	81,25	73,10	71,84
% на Г,Д во гарантен капитал	88,28	61,44	53,48	54,75	44,93	50,89	57,34	55,80	56,37	49,06	50,83
% на В и Г во гарантен капитал	120,75	70,79	83,60	74,52	66,76	65,16	53,17	46,16	46,49	41,86	41,77
% на Г во гарантен капитал	63,70	38,07	41,39	37,45	33,98	31,43	29,50	24,10	21,61	17,82	20,76
% на Д во гарантен капитал	24,59	23,37	12,09	17,30	10,95	19,46	27,84	31,70	34,77	31,24	30,07
% на В во гарантен капитал	57,05	32,72	42,20	37,07	32,79	33,72	23,67	22,06	24,88	24,04	21,01
% на него В,Г,Д во гарантен капитал	74,64	43,57	52,35	46,53	41,58	41,01	32,50	28,60	29,46	26,94	26,13
Адекватност на капиталот	28,70	36,73	35,26	27,50	28,10	27,20	25,80	25,70	23,03	23,10	21,32
Вк. изложеност на ризик на земја (нето)				27.981	29.438	30.087	31.195	32.142	35.278	38.377	35.589
Потенцијални загуби за ризик на земја				137	8	23	12	60	13	42	42
% на пот. загуби за ризик на земја/вк. изложеност на ризик на земја				0,49	0,03	0,08	0,04	0,19	0,04	0,11	0,12

**Struktura na akciji oneri te na banki te vo Republ i ka Makedoni ja
na 31.12.2005 godi na**

Reden broj	Tip na akciji oneri	Nominalna vrednost na obi~ni akcii (vo milioni denari)	U-estvo vo obi~ni akcii	Nominalna vrednost na prioritetni akcii (vo milioni denari)	U-estvo vo prioritetni akcii
1	Fizi~ki lica	1.773	10,4%	461	64,7%
1,1	doma{ ni	839	4,9%	454	63,7%
1,2	stranski	934	5,5%	7	1,0%
2	Nefinansiski pravni lica	7.310	42,9%	154	21,6%
2,1	doma{ ni	4.801	28,2%	152	21,4%
2,2	stranski	2.509	14,7%	2	0,2%
3	Finansiski institucii - banki	4.820	28,3%	38	5,4%
3,1	doma{ ni	460	2,7%	25	3,5%
3,2	stranski banki vo domi nantna dr` avna sopstvenost	838	4,9%	0	0,0%
3,3	stranski banki vo domi nantna privatna sopstvenost	3.522	20,7%	13	1,9%
4	Drugi finansiski instucii	1.597	9,4%	45	6,3%
4,1	doma{ ni	157	0,9%	1	0,2%
4,2	stranski	329	1,9%	3	0,4%
4,3	me unarodni finansiski insti tucii	1.110	6,5%	41	5,8%
5	Javen sektor	1.047	6,2%	10	1,4%
6	Javni pretprijatija	353	2,1%	0	0,0%
7	Op{ testveni pretprijatija (nepri vatizirani)	23	0,1%	3	0,5%
8	Nedefiniran status	99	0,6%	1	0,1%
	Vkupno (1+2+3+4+5+6+7+8)	17.021	100,0%	713	100,0%
	Vkupno privat en kapital (1+2+3+4+8)	15.599	91,6%	700	98,1%

**Dogovorna ro~na struktura na akti vata i pasi vata
na 31.12.2005 godi na**

Red. br.	Opis	vo milioni denari							Vkupno
		do 7 dena	od 7 dena do 1 mesec	od 1 mesec do 3 meseci	3 - 6 meseci	6 - 12 meseci	nad 12 meseci		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	Aktiva								
1	Pari~ni sredstva i salda kaj NBRM Hartii od vrednost na NBRM i Republi ka Makedoni ja	7.098	3	4	1	15	6.186	13.307	
2	Dol` ni~ki hartii od vrednosti drugi instrumenti za pla}awe	1.810	7.380	476	417	440	5.520	16.042	
3	Plasmani kaj drugi banki	72	49	19	10	3	59	210	
4	Plasmani kaj komi tenti	17.327	16.806	659	627	834	1.575	37.828	
5	Presmetana kamata	2.926	3.347	6.642	8.400	12.894	34.397	68.607	
6	Ostanata aktiva	359	120	90	4	7	5.089	5.668	
7	Plasmani vo sopstveni~ki hartii od vrednosti kapitalni vlo` uvawa	1.194	495	540	29	163	410	2.832	
8		22	0	252	0	18	1.269	1.560	
9	Vkupna aktiva (1+2+3+4+5+6+7+8)	30.808	28.201	8.681	9.488	14.374	54.504	146.055	
	Pasiva								
10	Depoziti od banki	1.227	542	545	200	83	139	2.736	
11	Depoziti po vi duvawe	47.385	497	33	52	44	246	48.258	
12	Kratkoro~ni depoziti do 1 godi na	4.266	15.561	13.197	6.558	6.075	229	45.887	
13	Kratkoro~ni pozajmi ci do 1 godi na	0	21	89	0	106	0	217	
14	I zdadeni dol` ni~ki hartii od vrednost	0	0	0	0	0	0	0	
15	Ostanata pasiva	835	504	129	3	61	39	1.571	
16	Dolgoro~ni depoziti nad 1 godi na	146	109	169	248	799	2.261	3.732	
17	Dolgoro~ni pozajmi ci nad 1 godi na	5	159	320	406	1.266	10.768	12.925	
18	Vonbilansni pozicii	335	322	936	893	1.500	492	4.478	
19	Vkupna pasiva (10+11+12+13+14+15+16+17+18)	54.200	17.715	15.419	8.360	9.935	14.175	119.803	
20	Razli ka (9-19)	-23.392	10.486	-6.739	1.128	4.439	40.329	26.252	
21	Kumulativ na razli kata	-23.392	-12.907	-19.645	-18.517	-14.078	26.252		

O~ekuvana ro~na struktura na akti vata i pasi vata
na 31.12.2005 godi na

vo milioni denari

Redb r.	Opis	do 7 dena	od 7 dena do 1 mesec	od 1 mesec do 3 meseci	VKUPNO
1	2	3	4	5	6
Aktiva					
1	Pari ~ni sredstva i sal da kaj NBRM	6.635	4	3	6.641
2	Harti i od vrednost na NBRM i Republ i ka Makedoni ja	1.775	7.254	563	9.593
3	Dol ` ni -ki hart i od vrednost i drugi i nstrumenti za pla }awe	72	48	17	137
4	Plasmani kaj drugi banki	16.327	16.932	907	34.166
5	Plasmani kaj komi tenti	2.156	3.038	5.196	10.391
6	Presmetana kamata	305	132	163	600
7	Ostanata akti va	570	123	546	1.239
8	Plasmani vo sopstveni ~ki hart i od vrednost i kapital ni vlo ` uvawa	22	0	252	274
9	Vkupna akt i va (1+2+3+4+5+6+7+8)	27.861	27.531	7.648	63.040
Pasiva					
10	Depozi ti od banki	748	429	351	1.529
11	Depozi ti po vi duvawe	8.771	1.553	1.057	11.380
12	Kratkoro ~ni depozi ti do 1 godi na	2.633	7.255	5.719	15.607
13	Kratkoro ~ni pozajmi ci do 1 godi na	0	21	89	111
14	I zdadeni dol ` ni -ki hart i od vrednost	0	0	0	0
15	Ostanata pasi va	601	455	128	1.185
16	Dol goro ~ni depozi ti nad 1 godi na	24	53	92	169
17	Dol goro ~ni pozajmi ci nad 1 godi na	4	159	320	483
18	Vonbi lansni poz i ci i	98	88	231	416
19	Vkupna pasi va (10+11+12+13+14+15+16+17+18)	12.879	10.014	7.987	30.880
20	Razli ka (9-19)	14.982	17.517	-339	32.160
21	Kumul ativ na razli ka	14.982	32.499	32.160	

Garanten kapi tal

vo milioni denari

Rb.	Opis	Vkupno
A	OSNOVEN KAPI TAL	
1	I zdadeni obi~ni i prioritetni akcii ili neposredno uplateni sredstva	19.227
2	Rezervi	3.174
3	Zadr` ana nerasporedena dobi vka	243
4	Dobi vka spored peri odi~na presmetka di skonti rana za 50%	0
5	Nepokri ena zaguba od prethodni godi ni	-1.046
6	Zaguba od tekovno rabotewe	0
7	Gudvil	0
8	OSNOVEN KAPI TAL	21.598
B	DOPOLNI TELEN KAPI TAL	
9	I zdadeni kumul ativni prioritetni akcii	283
10	Reval ori zaci oni rezervi	404
11	Hi bridni kapi talni i nstrumenti	0
12	Subordi ni rani obvrski	0
13	VKUPNO DOPOLNI TELEN KAPI TAL	687
14	Dopol ni tel en kapi tal koj mo` e da se vkl u~i vo garantni ot kapi tal	687
V	GARANTEN KAPI TAL	
15	Bruto garanten kapi tal	22.285
16	Kapi talni vlo` uvawa vo bankarski i nebankarski f i nansi ski i nsti tuci i	-880
17	Nei zdvoena posebna rezerva za kredi tni zagubi i zagubi po osnov na ri zi k na zemja	-113
17,1	Nei zdvoena nef unkcional na kamata	-1
17,2	Nei dvoena posebna rezerva za potencijalni zagubi	-112
	GARANTEN KAPI TAL	21.292

Zakonska regulativa od oblasti na supervizijata

Zakoni:

1. Zakon za Narodnata banka na Republika Makedonija („Sl. Vesnik na RM“ br. br. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004 i 61/2005);
2. Zakon za bankite („Sl. Vesnik na RM“ br. 63/2000, 37/2002, 51/2003 i 85/2003);
3. Zakon za osnovawe na Makedonska banka za poddrška na razvojt („Sl. Vesnik na RM“ br. 24/98 i 6/2002);
4. Zakon za banki za mikrofinansirawe („Sl. Vesnik na RM“ br. 61/2002).

Odluki:

5. Odluka za potrebnata dokumentacija za izdavawe na soglasnosti i dostavuvawe na izvestuvawe za promena na sopstveni ~ka struktura na akcii so pravo na glas („Sl. Vesnik na RM“ br. 85/2004);
6. Odluka za potrebnata dokumentacija za izdavawe na dozvoli spored odredbite na Zakonot za bankite, Zakonot za hartii od vrednost i Zakonot za banki za mikrofinansirawe („Sl. Vesnik na RM“ br. 68/2003 - pre~isten tekst)
7. Odluka za supervizorski te standardi za regulirawe na dostasani te, a nenaplateni pobaruwawa na bankite i {tedilnicite („Sl. Vesnik na RM“ br. 19/2003)
8. Odluka za utvrduvawe na metodologijata za klasifikacija na aktivnite bilansni i vonbilansni pozicii na bankite spored stepenot na nivanata rizi~nost („Sl. Vesnik na RM“ br. 21/2002 - pre~isten tekst)
9. Odluka za metodologijata za utvrduvawe na rizi~no ponderirana aktiva na bankite („Sl. Vesnik na RM“ br. 50/2001)
10. Odluka za visinata i na~inot na formirawe na posebna rezerva za obezbeduvawe od potencialni zagubi na bankite („Sl. Vesnik na RM“ br. 50/2001)
11. Odluka za izdavawe ovlastuvawe na bankite za vr{ewe platen promet i kreditni raboti so stranstvo i ovlastuvawe za vr{ewe devizno-valutni raboti vo Republika Makedonija („Sl. Vesnik na RM“ br. 65/1996, 16/2001 i 85/2001)
12. Odluka za na~inot na vr{ewe nadzor nad primenata na propisite koi go reguliraat deviznoto i denarskoto rabotewe i prezemawe merki sprema bankite („Sl. Vesnik na RM“ br. 44/2002 i 80/2002)
13. Odluka za vr{ewe na supervizorski nadzor na bankite i postapkata za prezemawe merki za odstranuvawe na utvrdenite nepravilnosti („Sl. Vesnik na RM“ br. 111/2000)
14. Odluka za dinamikata na usoglasuvawe na visinata na osnova~kiot kapital na {tedilnicite so odredbite na Zakonot za banki i {tedilnici („Sl. Vesnik na RM“ br. 49/1998)
15. Odluka za metodologijata na utvrduvawe na garantniot kapital na bankite („Sl. Vesnik na RM“ br. 77/2000)
16. Odluka za utvrduvawe i presmetuvawe otvoreni devizni pozicii na bankite („Sl. Vesnik na RM“ br. 103/2001 - pre~isten tekst)
17. Odluka za utvrduvawe na obemot i na~inot na rabotewe na {tedilnicite („Sl. Vesnik na RM“ br. 111/2000, 80/2002 i 66/2003)

18. Odluka za definiranje in notna utvrdivawe na povrzani subjekti vo soglasnost so Zakonot za banki te („Sl. Vesnik na RM“ br. 28/2001)
19. Odluka za metodologijata za utvrdivawe na neto dol`nici na banki te („Sl. Vesnik na RM“ br. 41/2006)
20. Odluka za metodologijata za utvrdivawe na kapitalot na banki te („Sl. Vesnik na RM“ br. 66/2003)
21. Odluka za uslovi te in notna skluvawe na kreditni te raboti vo devizi me|u rezidenti („Sl. Vesnik na RM“ br. 41/2006)
22. Odluka za definiranje na standardi te za izgotvuvawe i sproveduvawe na sigurnosta na informativni ot sistem na banki te („Sl. Vesnik na RM“ br. 77/2003)
23. Odluka za konsolidirana supervizi ja na banki te („Sl. Vesnik na RM“ br. 84/2003)
24. Odluka za opredeluvawe, ocenka i rakovodewe so likvidnosni ot rizik na banki te („Sl. Vesnik na RM“ br. 84/2003)
25. Odluka za limi ti za kreditna izlo`enost na banka („Sl. Vesnik na RM“ br. 1/2004 - pre-i sten tekst)
26. Odluka za sodr`inata in notna funkci oni rawe na kreditni ot registar („Sl. Vesnik na RM“ br. 61/2004)
27. Odluka za presmetuvawe i objavuvawe na efektivnata kamatna stapka na krediti te i depoziti te („Sl. Vesnik na RM“ br. 117/2005)

Pregled na banki po grupi banki

	Grupa goleni banki (aktiva pogolena od 15 miliardi den)		Grupa sredni banki (aktiva od 4,5 do 15 miliardi den)		Grupa mali banki (aktiva pomala od 4,5 milijardi den)
1	Komercijalna banka AD Skopje	1	Ohridska banka AD Ohrid	1	Alfa banka AD Skopje
2	Stopanska banka AD Skopje	2	Prokredit banka AD Skopje	2	Eurostandard banka AD Skopje
3	Tutunska banka AD Skopje	3	Stopanska banka AD Bitola	3	Investbanka AD Skopje
				4	Internacionalna Privatna banka AD Skopje
				5	Izvozna i kreditna banka AD Skopje
				6	Komercijalno Investicijska banka AD Kumanovo
				7	Makedonska banka AD Skopje
				8	Makedonska banka za podrška na razvojot AD Skopje
				9	Poštenska banka AD Skopje
				10	Sileks banka AD Skopje
				11	T.X. Ziraat bankasi AD Skopje
				12	Teteks Kreditna banka AD Skopje
				13	Tetovska banka AD Tetovo
				14	UNI banka AD Skopje

**Pregled na banki i { tedi lni ci vo Republ i ka Makedoni ja so sostojba na
31.12.2005 godi na**

I. Banki

**Banki koi imaat dozvola za vr{ ewe na finansiski akt ivnost i od ~len 45 i
~len 46 od Zakonot za banki t e**

Alfa banka a.d. Skopje
Dame Gruev, 1
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3116 830; 02 3135 206
Tel ef on: 02 3116 433

ProKredit banka a.d. Skopje
Jane Sandanski, 109/a
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3219 901
Tel ef on: 02 3219 900; 02 3219 948

UNI banka a.d. Skopje
Maksim Gorki, 6
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3130 448; 02 3286 000
Tel ef on: 02 3286 100

Sileks banka a.d. Skopje
Gradski zid, blok 9, lokal 5
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3114 891; 02 3224 844
Tel ef on: 02 3115 288; 02 3115 880;
02 3112 699

Eurostandard banka a.d. Skopje
Vasil Glavinov, 12/2
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3224 095
Tel ef on: 02 3228 444

Stopanska banka a.d. Bitola
Dobri voe Radosavcevi }, 21
7000 Bitola
Tel ef aks: 047 207 515; 047 207 541;
047 207 513
Tel ef on: 047 207 500

Investbanka a.d. Skopje
Makedonija, 9/11
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3135 367
Tel ef on: 02 3114 166

Stopanska banka a.d. Skopje
11 Oktomvri, 7
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3114 503
Tel ef on: 02 3295 295

Izvozna i kreditna banka a.d. Skopje
Partizanski odredi, 3 blok 11
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3122 393
Tel ef on: 02 3122 207

Teteks Kreditna banka a.d. Skopje
Naroden front, 19/a
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3236-444
Tel ef on: 02 3236 400

Komercijalna banka a.d. Skopje
Dimitar Vlahov, 4
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3113 494
Tel ef on: 02 3107 107; 02 3111 133

Tetovska banka a.d. Tetovo
Mar{ al Tito, 14
1200 Tetovo
Tel ef aks: 044 335 274
Tel ef on: 044 335 280

Ohridska banka a.d. Ohrid
Makedonski prosvetiteli, 19
6000 Ohrid
Tel ef aks: 046 254 130; 046 254 133
Tel ef on: 046 206-600; 046 265-330

NLB Tutunska banka a.d. Skopje
12-ta Makedonska brigada, 20
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3105 630; 02 3105 681
Tel ef on: 02 3105 601; 02 3105 606;
02 3105 649

T.X.Ziraat bankasi -podru`ni ca-
Skopje
@el ezni ~ka, 8
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3110 013
Tel ef on: 02 3111 337

Makedonska banka za poddr{ ka na
razvojot a.d. Skopje
Vecko Vlahovi }, 26
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3239 688
Tel ef on: 02 3114 840; 02 3115 844

**Banki koi imaat dozvola za vr{ ewe na finansiski akt ivnost i od ~len 45 od
Zakonot za banki t e**

Komercijal no i nvesti ci ona banka
a.d. Kumanovo
Pl o{ tad Nova Jugosl avija, b.b.
1300 Kumanovo
Tel ef aks: 031 420 061
Tel ef on: 031 475 100; 031 426 455

I nternaci onal na pri vatna banka
a.d. Skopje
27 Mart , 1
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3112 830; 02 3134 060
Tel ef on: 02 3119 191; 02 3124 288

Makedonska banka a.d. Skopje
Bul . VMRO , 3-12/2
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3117 191
Tel ef on: 02 3117 111

Po{ tenska banka a.d. Skopje
Ni kol a Karev, b.b.
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 2401 946
Tel ef on: 02 2402 200

II. [tedi l nci

AL KOSA a.d. [ti p
Van~o Pr}e, b.b.
2000 [ti p
Tel ef aks: 032 393 163
Tel ef on: 032 392 960

Gra|anska { tedi l ni ca d.o.o. Skopje
Dame Gruev, 10
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3118 585
Tel ef on: 02 3118 585

AM d.o.o. Skopje
Orce Ni kol ov, 70
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3223 770
Tel ef on: 02 3223 770

I nko d.o.o. Skopje
Di mi tri je ^ upovski , 23
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3223 277
Tel ef on: 02 3114 182

Bavag d.o.o. Skopje
Ko~o Raci n, 32/1-1
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3135 328
Tel ef on: 02 3134 362

I nterf al ko d.o.o. Skopje
Bul Parti zanski odredi , 123
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3062 546
Tel ef on: 02 3062 546

Fer{ ped d.o.o. Skopje
Mar{ al Ti to , 11
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3149 350
Tel ef on: 02 3149 325; 02 3149 336

Ki ro] u~uk d.o.o. Vel es
Car Samoil , 1
1400 Vel es
Tel ef aks: 043 232 637
Tel ef on: 043 212 638; 043 212 639

Mak- BS d.o.o. Skopje
Dame Gruev, blok 1
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3166 466
Tel ef on: 02 3131 190

Makedonska { tedi l ni ca a.d. Skopje
Bul . Sveti Kl i ment Ohri dski , 58b
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3121 408
Tel ef on: 02 3121 370

Mo` nosti d.o.o. Skopje
Bul . Jane Sandanski , 111
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 2401 050
Tel ef on: 02 2401 051

Ml adi nec d.o.o. Skopje
Bul . G. Del ~ev, 11
Lamel a A/1, DTC Mavrovka
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3237 521
Tel ef on: 02 3238 712

Peon d.o.o. Strumi ca
Mar{ al Ti to, b.b.
2400 Strumi ca
Tel ef aks: 034 345 706
Tel ef on: 034 321 927

FULM { tedi l ni ca d.o.o. Skopje
Mi to Haxi vasi l ev Jasmi n, 48
1000 Skopje
Tel ef aks: 02 3115 653
Tel ef on: 02 3115 244; 02 3131 106